

SZAKMAI HATÁSVIZSGÁLAT ÉS AJÁNLÁS

A mesterséges intelligencia hatása a médiára

SZERZŐ Magyar Nemzeti Médiaszövetség

TÁMOGATÓ Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

KÖZZÉTÉTEL 2026. október 12.

Tartalom

Vezetői összefoglaló

Bevezetés: mit vizsgál ez a tanulmány?

Módszertani és fogalmi keret

1. Az MI mint új médiainfrastruktúra
2. Az újságírás értéke az automatizálható szöveg korában
3. MI a szerkesztőségi munkafolyamatban
4. Multimodális tartalomgyártás
5. Minőség, bizalom és kockázatok
6. SEO, AEO és a zero-click internet
7. Szerzői jogi és szabályozási kérdések
8. Nemzetközi szerkesztőségi gyakorlatok
9. Az MNMSZ a magyar szerkesztőségeknek szóló AI-ajánlása

Felhasznált irodalom és nyilvános források

Vezetői összefoglaló

A mesterséges intelligencia médiára gyakorolt hatását könnyű technológiai kérdésként félreérteni. A szerkesztőségekben valóban új programok jelennek meg, de a lényegi változás nem az, hogy egy újságíró melyik alkalmazásba írja be a kérdését. Sokkal mélyebb átrendeződés zajlik: részben automatizálhatóvá válik a tartalom-előállítás több korábban munkaigényes lépése; átalakul a közönség információkeresése; új közvetítők kerülnek a kiadók és az olvasók közé; közben felértékelődik minden olyan szerkesztői képesség, amelyet nem lehet pusztán szöveggenerálásra visszavezetni.

A Magyar Nemzeti Médiaszövetség a mesterséges intelligencia vizsgálatára felállított munkacsoportjának a média környezetében végzett hatásvizsgálata, majd az annak alapján megszülető tanulmány kiinduló tézise ezért az, hogy az újságírás nem azonos a cikkírással. Az újságírás döntések sorozata arról, mi fontos, mit érdemes ellenőrizni, kit kell megkérdezni, milyen összefüggések adják meg egy esemény jelentését, és miért bízhat meg a közönség a közzétett állításokban. A generatív rendszerek képesek jól formált szöveget előállítani, de ettől még nem vállalnak szerkesztői felelősséget. Nem járnak el a közérdek nevében, nem ismerik a források motivációját, és nem mérlegelik egy publikáció társadalmi következményeit. A végső döntés súlya változatlanul az emberen és a kiadón marad.

Ez nem jelenti azt, hogy az MI szerepe csak kiegészítő, marginális volna. A nyelvi és multimodális modellek már most használhatók ötletelésre, nagy dokumentumhalmazok előzetes áttekintésére, leíratok feldolgozására, adatok mintázatainak feltárására, fordítási és szerkesztési feladatokra, valamint egy elkészült tartalom több platformhoz igazított változatainak előállítására. A 2026-os Stanford AI Index szerint a szervezeti MI-használat világszerte tovább terjedt, miközben a legfejlettebb rendszerek teljesítménye egyszerre mutat látványos

eredményeket és zavarba ejtő hibákat. Ez az egyenetlen képességhatár a médiában különösen fontos: ugyanaz a modell, amely bonyolult összefoglalót készít, egy egyszerű tény, név vagy időrend rekonstruálásakor is tévedhet (Stanford HAI, 2026).

A technológia helyes szerkesztőségi olvasata nem az, hogy „mire képes az MI általában”, hanem az, hogy egy konkrét feladatnál milyen minőségű bemenet áll rendelkezésre, mekkora kárt okozhat egy hiba, mennyire és milyen költséggel ellenőrizhető a kimenet, illetve ki vállalja a döntést. Egy belső megbeszélés összefoglalása, egy közzétételre szánt egészségügyi állítás és egy oknyomozó cikk forrásainak értékelése ugyanabban a technológiai rendszerben történhet, de nem kezelhető azonos kockázati szinten. A jó szerkesztőségi szabályzat ezért nem pusztán engedélyezett és tiltott programokat sorol fel; a feladat, az adat, a várható következmény és az emberi kontroll alapján meg is különböztet lehetséges verziókat.

Az MI elsőként az ismétlődő, jól strukturált és könnyen ellenőrizhető munkarészeket alakítja át a médiaműhelyekben. Sporteredmények, piaci adatok, időjárási információk vagy hivatalos közlemények alapján standard formátumú rövid hírek részben automatizálhatók. Ugyanez jóval nehezebb akkor, amikor a történet értéke a helyszíni jelenlétből, a forráskapcsolatból, az eredeti dokumentumból, a konfliktus megértéséből vagy a szerző saját megfigyeléséből születik. A rutin és az eredetiség közötti választóvonal nem műfaji címke, hanem munkafolyamat kérdése: ugyanabban a cikkben is lehetnek automatizálható és kifejezetten emberi ítéletet igénylő részek.

Ebből új szakmai értékrend rajzolódik ki. A gyors és szabványosított szöveg kínálata bőségesebbé válik, ezért önmagában a nyelvileg korrekt megfogalmazás egyre kevésbé jelent versenyelőnyt. Felértékelődik viszont az eredeti információ, a hozzáférés, a helyismeret, az értelmezés, a hiteles szerzői hang és a következetes

szerkesztői minőség. A tanulmány ezt nevezi „kézműves tartalomnak”: nem technológiaellenes kategóriának, hanem olyan, továbbra is a szerzőhöz és a szerkesztőséghez köthető munkának, amelynek értéke a folyamatból, az egyedi tapasztalatból és a vállalt felelősségből ered. A kézműves tartalom előállítását is támogathatja MI, de a tartalom nem cserélhető fel a modell által generált átlaggal.

A munkaerőpiaci kérdést sem érdemes egyszerű helyettesítési jóslattá szűkíteni. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 2025-ös elemzése szerint a generatív MI-nek kitett állások esetében általában valószínűbb a feladatok átalakulása, mint a teljes munkakör megszűnése (ILO, 2025). Ez a médiában is realisabb kiindulópont. Bizonyos feladatok eltűnhetnek vagy összezsugorodhatnak, mások gyorsulnak, és közben új ellenőrzési, termékmenedzseri, adatkezelési, automatizálási és közönségkapcsolati szerepek jönnek létre. A veszély nem csak a munkahelyek számában mérhető. Szakmai leépülést okozhat az is, ha a szerkesztőség fokozatosan kiszervezi a döntést, a kíváncsiságot és a forráskritikát egy olyan rendszernek, amelynek kimenete meggyőző, de nem feltétlenül igaz.

A hatékonyság emiatt nem azonos a gyorsasággal. Egy feladat akkor válik valóban hatékonyabbá, ha rövidebb idő vagy alacsonyabb költség mellett legalább azonos, lehetőleg jobb szerkesztési eredményt ér el. Egy gyorsan elkészített, de alapos ellenőrzést igénylő vagy a közönség bizalmát romboló szöveg nem feltétlenül megtakarítás. A termelékenységi kutatások is arra figyelmeztetnek, hogy az eredmények feladat- és környezetfüggők. Ügyfélszolgálati munkában átlagos teljesítménynövekedést mértek, amely főként a kevésbé tapasztalt dolgozóknál volt nagy; egy több ezer tudásmunkást vizsgáló kísérlet pedig elsősorban az e-maillal töltött idő csökkenését mutatta ki. Ezek hasznos jelzések, de nem bizonyítják, hogy bármely szerkesztőség automatikusan ugyanekkora nyereséget ér el (Brynjolfsson, Li és Raymond, 2025; Dillon és szerzőtársai, 2026).

A felszabaduló idő felhasználása vezetői döntés. Ha minden megtakarított órát azonnal további publikációs darabszámmra váltanak, az MI könnyen növeli a tartalmi zajt, miközben a minőség és a tanulás elmarad. A kapacitás egy részét kutatásra, terepmunkára, forrásépítésre, közös szerkesztésre, képzésre és új formátumok kipróbálására kell fordítani. A technológiai nyereség csak akkor válik szervezeti tudássá, ha az egyéni kísérletek tapasztalata visszakerül a közösségbe.

A bevezetésnek ezért két irányból kell egyszerre működnie. Alulról érkezik a kísérletezés: a munkatársak saját feladataikban fedezik fel, mi használható. Felülről kell biztosítani az adatvédelmet, a jogszerű hozzáférést, az átláthatóságot, a minőségbiztosítást, a mérési keretet és az oktatást. A kettő közötti híd a belső szakértői közösség és az a problémaközpontú igénykezelés, amely nem azt kérdezi, „milyen MI-programot szeretnél”, hanem azt, „milyen szerkesztőségi problémát akarsz megoldani”. Ez a kérdés leválasztja a tartós igényt a gyorsan változó terméknevekről.

Az MI-jártasság ebben a környezetben fókuszált tudás. Nem azt jelenti, hogy minden munkatárs minden új modellt ismer, hanem hogy képes felismerni a feladat természetét, megválasztani az eszköz típusát, biztonságosan kezelni az adatot, megfelelő utasítást és kontextust adni, majd kockázatarányosan ellenőrizni a kimenetet. Az Európai Unió MI-rendelete külön is előírja, hogy az MI-rendszereket szolgáltatók és alkalmazók tegyenek intézkedéseket a megfelelő szintű MI-jártasság biztosítására, figyelembe véve az érintettek tudását, tapasztalatát és a felhasználás környezetét (Európai Unió, 2024, 4. cikk).

A közönség oldalán párhuzamos változás látható. A Reuters Institute 2026-os nemzetközi felmérésében a válaszadók 10 százaléka használt hetente MI-chatbotot hírekhez, a 35 év alattiaknál ez az arány 16 százalék volt. A chatbot ugyan még csak 1 százalék számára jelentette a hírek fő forrását, de az irány világos: a kiadók tartalmi egyre gyakrabban válaszfelületeken, összefoglalókban és követő

kérdésekben jelennek meg, nem feltétlenül az eredeti oldalon. A kutatás önbevallásos adatai szerint az MI-válaszokból történő átkattintás jóval ritkább, mint keresőből vagy közösségi felületről. Ez nemcsak keresőoptimalizálási, hanem forrásláthatósági, bizalmi és üzleti kérdés is (Newman és szerzőtársai, 2026).

A multimodális rendszerek tovább tágítják a változás hatókörét. Ugyanaz a forrásanyag ma már leirat, cikk, feliratozott videó, hangos változat, rövid közösségi klip és vizuális magyarázat kiindulópontja lehet. A megtakarítás azonban nem abból származik, hogy minden csatornára automatikusan ugyanazt tesszük ki, hanem abból, hogy a szerkesztőség újrakomponálhatja ugyanazt az ellenőrzött tudást. A kép, a hang és a videó nagyobb megtévesztési kockázata miatt itt különösen szigorú határt kell húzni a dokumentáció, az illusztráció és a szintetikus reprezentáció között.

A minőségbiztosítás nem oldható meg egyetlen „MI-ellenőrző” programmal. A generatív rendszerek magabiztosan közölhetnek téves állítást vagy kitalált hivatkozást; a detektorok pedig emberi szöveget is tévesen minősíthetnek gépinek. A megbízhatóbb megközelítés a forrásig visszavezethető bizonyítás, a kockázatarányos emberi ellenőrzés, a naplózható munkafolyamat és – ahol rendelkezésre áll – a tartalom eredetét rögzítő technikai hitelesítés együttese. Egy digitális eredetigazolás azt mutathatja meg, honnan származik és hogyan módosult egy fájl; azt nem dönti el helyettünk, hogy igaz-e, amit ábrázol.

A keresés válaszfelületté alakulása ezért két, látszólag ellentétes szerkesztői feladatot hoz létre. A tartalom legyen világosan strukturált, friss, géppel is értelmezhető és jól idézhető; közben kínáljon olyan eredeti bizonyítékot, helyi tudást, szerzői hangot és közönségkapcsolatot, amelyet egy összefoglaló nem tud maradéktalanul kiváltani. A SEO (Search Engine Optimization) és az AEO (Answer Engine Optimization) nem egymás utáni korszak, hanem ugyanannak a megtalálhatósági stratégiának két nézőpontja. A kiadói biztonságot pedig az növeli,

ha az – egyre csökkenő - keresőforgalom mellett közvetlen csatornák – hírlevél, alkalmazás, regisztráció, előfizetés, közösség és esemény – is valódi kapcsolatot teremtenek.

A hatásvizsgálatunkat összegző tanulmány ezért az MI hatását összekapcsolt rendszerként vizsgálja. A szerkesztőségi munkafolyamat, a szakmai identitás, a közönség információszerzési rutinja, a platformfüggés, az üzleti modell, a szerzői jog és az átláthatóság nem külön témák, hanem ugyanannak az átalakulásnak a részei. A technológiai és szakmai alapok tisztázása után a Magyar Nemzeti Médiaszövetség tanulmánya végigköveti az MI szerepét a szerkesztőségi és multimodális munkafolyamatban, elkülöníti a legfontosabb minőségi és bizalmi kockázatokat, majd elemzi a keresés válaszfelületté alakulását és ennek kiadói következményeit.

A tanulmány központi állítása

Az MI nem veszi át a szerkesztői felelősséget. Aki használja, gyorsabban állíthat elő változatokat és tárhat fel mintázatokat, de aki újságíróként dönt, annak továbbra is bizonyítania, mérlegelnie és vállalnia kell a közzététel következményét.

Szerzői megjegyzés

A tanulmány témájából is következik, hogy összeállítása során a Magyar Nemzeti Médiaszövetség az adott hatásvizsgálaton és az ennek alapján megszülető tanulmányon dolgozó stábja (a továbbiakban: szerző) maga is élt a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel. MI-eszközök támogatták többek között a forrásanyagok rendszerezését, a kutatási irányok feltérképezését és egyes szövegváltozatok kialakítását. A végső tartalomról, az állításokról, a következtetésekről és a megfogalmazásokról azonban minden esetben a szerző

döntött. A tanulmányban foglaltakért a stáb teljes szerzői és szerkesztői felelősséget vállal.

Ez az anyag szükségképpen egy adott időpillanat lenyomata. A mesterséges intelligencia képességei, felhasználási módjai, piaci környezete és szabályozása olyan gyorsan változik, hogy a tanulmány egyes részeit akár naponta lehetne pontosítani vagy kiegészíteni. A szerző ezért arra biztatja az olvasókat, hogy az itt leírtakat ne lezárt tudásként kezeljék, hanem folyamatosan kövessék a változásokat, ellenőrizzék az információk aktualitását, és saját tapasztalataikkal is egészítsék ki az anyagot.

Bevezetés: mit vizsgál ez a tanulmány?

A média történetében egyetlen technológiai fordulat sem maradt pusztán technikai ügy. A nyomtatás iparosodása, a távíró, a rádió, a televízió, a digitális szerkesztőségi rendszerek, a keresők és a közösségi platformok egyaránt megváltoztatták, mi számít hírnek, milyen gyorsan készül el, ki jut el hozzá, és miből finanszírozható. A generatív mesterséges intelligencia ebbe a sorba illeszkedik, de van egy sajátos tulajdonsága: nemcsak a terjesztés vagy a gyártás eszközeit alakítja át, hanem belép a szellemi munkafolyamat nyelvi és képi rétegeibe is. Javasol, összefoglal, átfogalmaz, fordít, osztályoz és létrehoz. Emiatt egyszerre tűnik munkatársnak, keresőnek, szerkesztőnek és tartalomgyártó gépnek – miközben egyik szerepet sem tölti be emberi értelemben.

A kérdés tehát nem az, hogy a média használ-e MI-t. A használat részben már megtörténik, gyakran a szervezet hivatalos döntése előtt. A lényegi kérdés az, hogy a szerkesztőség felismeri-e, hol kerül be a technológia a folyamatba; milyen adatokhoz fér hozzá; milyen állításokat hagy jóvá; milyen emberi tudást erősít vagy gyengít; és hogyan teszi láthatóvá a közönség számára a felelősség rendjét. Egy szervezet szabályozhatja a hivatalos rendszereit, de a láthatatlan, egyéni használatot csak akkor képes kezelni, ha értelmes, hozzáférhető és szakmailag hiteles alternatívát kínál.

A tanulmány médiamunkásoknak, szerkesztőknek, kiadói vezetőknek, termék- és üzleti szakembereknek, valamint a szabályozási környezet alakítóinak készül, s az elkészítését megelőző hatásvizsgálat során ugyanennek a több rétegből összeálló célcsoportnak a megfelelő köreiből gyűjtött előzetesen információkat. Ez a tanulmány így nem programhasználati kézikönyv és nem jövőről szóló jóslat. Olyan döntési keretet kíván adni, amely akkor is használható marad, amikor a ma ismert terméknevek vagy funkciók megváltoznak. Ezért a főszöveg képességekről és

feladatokról beszél; egyedi szolgáltatásokat csak ott említ, ahol azok konkrét iparági gyakorlatot vagy piaci viszonyt példáznak.

A vizsgálat három szintet kapcsol össze. Az első a munkafolyamat: mit csinál az MI a kutatás, az írás, a szerkesztés, a képi-hangi előállítás, a terjesztés és a visszamérés során. A második a szervezet: hogyan változik a munkamegosztás, a képzés, a felelősség és a beruházási döntés. A harmadik az ökoszisztéma: miként módosul a kiadó és a közönség kapcsolata, a keresetőség, a platformok szerepe, a tartalom jogi helyzete és a társadalmi bizalom. Ha csak az első szintet néznénk, az MI legfeljebb gyorsabb szövegírónak látszana. A második és a harmadik szint mutatja meg, miért stratégiai kérdés annak vizsgálata, hogyan álljunk hozzá a szerepéhez.

A tanulmány nem indul ki sem abból, hogy a technológia szükségképpen jobbra teszi az újságírást, sem abból, hogy elkerülhetetlenül lerombolja. Mindkét álláspont felmentene a mérlegelés alól. A valós eredmény a rendszer képessége, a forrásanyag minősége, a munkatárs szakértelme, az ösztönzők, a kontroll és a kiadó értékválasztása közötti kölcsönhatásból születik. Ugyanaz az eszköz felszabadíthat időt az alaposabb riporthoz, vagy felgyorsíthatja a gyengén ellenőrzött tartalom tömeges előállítását. A technológia lehetőséget ad; a szerkesztőségi rendszer irányt szab neki.

Fontos rögzíteni, hogy a tanulmány megírását megelőző hatásvizsgálat lezárási dátuma 2026. szeptember 7-e volt. Ez azért lényeges adat, mert az MI-piac és a szabályozási környezete is gyorsan változik, ezért a számszerű állításoknál és termékpéldáknál a forrás dátuma különösen érdemi jelzés. A tanulmány elválasztja a változó technológiai felszínt a tartós szerkesztői kérdésektől: Mi a bizonyíték? Ki a forrás? Ki döntött a közzétételről? Milyen kár keletkezhet a hibából? Tudjuk-e utólag rekonstruálni a folyamatot?

A vizsgálat fő kérdései

A tanulmány nyolc egymásba kapcsolódó kérdésre keres választ:

- Mely szerkesztőségi feladatokat tudja az MI érdemben támogatni vagy részben automatizálni, és melyeknél nélkülözhetetlen az emberi ítélet?
- Hogyan változik az újságíró, a szerkesztő és a médiavezető szerepe, felelőssége és készségigénye?
- Milyen hatással lehet az MI a tartalom minőségére, sebességére, költségére, sokszínűségére és ellenőrizhetőségére?
- Hogyan alakítják át a válaszmotorok, az MI-összefoglalók és a zero-click használata a tartalmak megtalálhatóságát?
- Milyen üzleti és közönségkapcsolati megoldások csökkenthetik a kiadók platformfüggését?
- Milyen szerzői jogi, adatvédelmi, átláthatósági és szerkesztői felelősségi kérdések merülnek fel?
- Milyen közös elvek vezethetők le a nemzetközi szerkesztőségi gyakorlatokból?
- Milyen szervezeti keret teszi lehetővé a biztonságos, mérhető és szakmailag felelős bevezetést?

E kérdésekre nem egyetlen módszer ad választ. A jogi kötelezettség megállapításához elsődleges jogforrás kell; a közönségi szokásokhoz átlátható mintavételű kutatás; egy munkafolyamat várható hasznához pedig helyi pilot, mérőszám és minőségi értékelés. A tanulmány ezért minden állításnál igyekszik egyértelművé tenni, hogy jogi normáról, kutatási eredményről, iparági tapasztalatról vagy szerkesztői következtetésről van-e szó.

Módszertani és fogalmi keret

A tanulmány szakmai alapját a szerző 2024–2026 között készített és oktatott médiapiaci anyagai, az előzetes hatásvizsgálat készítése közben lefolytatott több hosszabb szakmai beszélgetés leiratai, konkrét példák és tapasztalatok, valamint nyilvános tudományos, iparági és jogi források adják. A saját anyagokból származnak a visszatérő szerkesztőségi helyzetek, a munkafolyamat-logika modellezései, valamint a tanulmány több központi tézise. A külső források feladata ezek ellenőrzése, pontosítása és nemzetközi kontextusba helyezése.

A prezentációs vagy beszélt formában jól működő állítás nem kerül automatikusan a tanulmányba tényként. Egy számszerű adat, kutatási hivatkozás vagy jogi következtetés csak akkor maradhatott a szövegben, ha visszavezethető nyilvános és megfelelő minőségű forrásra. Ugyanez vonatkozik a gyakran idézett, de bizonytalan eredetű mondásokra és az iparágban körbejáró látványos százalékokra. A tanulmány szándékosan választja a kisebb számú, pontosan körülhatárolt bizonyítékot a sok, de nehezen összevethető adat helyett.

A források bizonyító ereje

Jogi állításoknál az Európai Unió hivatalos joganyaga és a magyar jogforrás az elsődleges. Tudományos hatásvizsgálatnál a lektorált tanulmány, a kellően dokumentált kísérlet vagy a módszertanilag átlátható kutatási jelentés kap elsőbbséget. Iparági felmérések a trendek érzékeltetésére alkalmasak, de nem kezelhetők reprezentatív tényként, ha a minta önkéntes, szűk vagy földrajzilag egyoldalú. Szerkesztőségi szabályzatok a gyakorlatot mutatják meg; nem bizonyítják önmagukban, hogy az adott gyakorlat eredményes.

1. táblázat. A források szerepe a tanulmányban

Forrástípus	Mire alkalmas?	Kezelési szabály
Elsődleges jogforrás	Kötelezettség, definíció, hatály	A hatályos, hivatalos szöveget kell idézni.
Lektorált vagy dokumentált kutatás	Hatás, teljesítmény, viselkedési összefüggés	A mintát, feladatot és korlátot is közölni kell.
Iparági felmérés	Elterjedés, gyakorlat, várakozás	Nem reprezentatív mintánál irányjelzőként használható.
Szerkesztőségi szabályzat	Működő normák és döntési határok	Gyakorlatot mutat, nem bizonyít eredményességet.
Saját szakmai anyag	Tézis, példa, munkafolyamat	A külső tényállítást külön nyilvános forrás igazolja.

Forrás: saját szerkesztés.

Az oksági és a konstellációból következő állításokat külön kell választani. Ha egy szerkesztőség MI-t használ, és közben nő a publikációk száma, abból még nem következik, hogy a növekedést kizárólag az MI okozta. Ennek a párhuzamos létszámváltozás, a szervezeti átalakítás vagy a tartalmi stratégia is a magyarázata lehet. A korrekt értékelés lehetőség szerint előtte–utána összehasonlítást, kontrollcsoportot vagy legalább azonos definíciójú idősoros adatot használ. Ahol ez nem áll rendelkezésre, a tanulmány tapasztalatról vagy összefüggésről beszél, nem bizonyított hatásról.

Mit nevezünk mesterséges intelligenciának?

Az MI gyűjtőfogalom. Az Európai Unió MI-rendelete olyan gépi alapú rendszerként határozza meg az MI-rendszert, amely különböző fokú autonómiával működik, a telepítés vagy regisztráció után alkalmazkodóképességet is mutathat, és a bemenetekből arra következtet, hogyan hozzon létre fizikai vagy virtuális

környezetet befolyásoló kimeneteket – például előrejelzést, tartalmat, ajánlást vagy döntést (Európai Unió, 2024, 3. cikk). Az OECD 2023-ban frissített definíciója hasonlóan az inferenciát, vagyis a bemenetből a kimenethez vezető következtetési folyamatot emeli ki (OECD, 2024).

A hétköznapi szerkesztőségi beszédben ennél szűkebb értelemben használjuk a kifejezést. Többnyire olyan generatív rendszerekre gondolunk, amelyek természetes nyelvű utasításból szöveget, képet, hangot, videót vagy kódot hoznak létre. Fontos azonban megőrizni a különbséget a tág technológiai kategória és az egyes alkalmazások között. Egy ajánlórendszer, egy beszédfelismerő szolgáltatás és egy nagy nyelvi modell mind MI lehet, de más adatot kezel, más hibát követ el, és más ellenőrzést igényel.

2. táblázat. A tanulmányban használt fő technológiai fogalmak

Fogalom	Rövid jelentés	Szerkesztőségi példa
MI-rendszer	Bemenetből következtetéssel tartalmat, ajánlást, előrejelzést vagy döntést létrehozó gépi rendszer.	Ajánlórendszer vagy generatív segéd.
Gépi tanulás	Adatból mintázatot tanuló módszerek összessége.	Lemorzsolódás vagy érdeklődés előrejelzése.
Generatív MI	Új szöveget, képet, hangot, videót vagy kódot létrehozó rendszer.	Cikkvázlat vagy illusztratív kép változatai.
Nagy nyelvi modell	Szöveges tokenek összefüggéseit nagy adatmennyiségen tanuló modell.	Összefoglalás, szerkesztési javaslat, kérdés–válasz.
Multimodális modell	Több formátumot – például szöveget, képet és hangot – együtt kezel.	Videó leiratából cikk- és rövidvideó-vázlat.

Fogalom	Rövid jelentés	Szerkesztőségi példa
Agentikus rendszer	Cél alapján több lépést tervez, eszközt használ és műveletet hajt végre.	Adatforrás figyelése és szerkesztői riasztás.

Forrás: saját szerkesztés.

A módszertan korlátai

Az MI fejlődési üteme miatt minden ilyen tanulmány pillanatfelvétel. Egy benchmarkon mért eredmény nem feltétlenül írja le a szerkesztőségi használatot, mert a valódi munkában a hiányos források, az idő szorítása, a többnyelvűség, az érzékeny adatok és a nehezen formalizálható minőségi elvárások együtt jelennek meg. A modellek frissítése ráadásul ugyanazon terméknev alatt is megváltoztathatja a teljesítményt. A tanulmány ezért a képességteszteket nem kezeli tartós garanciaként.

Hasonló korlát érvényes a közönségkutatásokra. A „használ-e MI-t hírekhez” kérdésre adott válasz függ attól, hogy a válaszadó felismeri-e az MI-funkciót, a kereső összefoglalását chatbotnak tekinti-e, és mit ért hír alatt. A nemzetközi átlagok jelentős piaci különbségeket rejtenek. A magyar médiára vonatkozó következtetésekhez ezért, ahol lehet, hazai adatra vagy legalább régiós összevetésre van szükség.

Végül a tanulmány nem végez önálló jogi tanácsadást. A jogszabályokat a médiaműködés szempontjából elemzi, de egyedi szerződéses, adatvédelmi vagy felelősségi ügyben az adott tényállás alapján jogi vizsgálat szükséges. Ez különösen fontos az MI-rendelet fokozatos alkalmazhatósága, a szerzői jogi kivételek, a személyes adatok kezelése és a szintetikus tartalmak jelölése esetén.

1. Az MI mint új médiainfrastruktúra

1.1. A látványos felület mögötti rendszer

A generatív MI használata megtévesztően egyszerű. A felhasználó beír egy mondatot, néhány másodperc múlva pedig kész szöveget kap. Ez a felület azt az érzetet keltheti, mintha a rendszer megértette volna a kérdést, emlékezne a világ tényeire, majd saját tudásából megfogalmazná a választ. A szerkesztőségi biztonság szempontjából éppen ezt az antropomorf értelmezést kell elsőként lebontani.

A nagy nyelvi modell nyelvi mintázatokat tanul. Nagy mennyiségű adat alapján becsüli meg, hogy egy adott szöveggörnyezetben milyen „token” – szó, szórész vagy írásjel – következhet valószínűen. A modern rendszerek ennek során rendkívül összetett belső reprezentációkat alakítanak ki, és képesek absztrakt összefüggéseket is kezelni. Mégsem úgy működnek, mint egy ellenőrzött adatbázis vagy egy szerkesztőségi archívum. A válasz elsődleges célfüggvénye nem az igazság dokumentálása, hanem a mintázatnak megfelelő kimenet létrehozása.

A 2017-ben bemutatott transformer architektúra az úgynevezett figyelmi mechanizmusra építette a sorozatok feldolgozását. Ez tette lehetővé, hogy a modell a szöveg különböző részei közötti kapcsolatokat nagy léptékben kezelje, és a későbbi nyelvi modellek egyik alapjává váljon (Vaswani és szerzőtársai, 2017). Ez a technikai részlet a médiamunkás számára azért lényeges, mert segít megérteni: a modell nem mondatról mondatra keres egy enciklopédiában, hanem a teljes kontextusból képez valószínű folytatást.

Egy tipikus rendszer több rétegből áll. Van egy betanított modell, amely általános nyelvi és világmintázatokat hordoz. Ehhez társulhat rendszerutasítás, a felhasználó promptja, a beszélgetés előzménye, feltöltött dokumentum, keresési találat vagy vállalati tudásbázis. A szolgáltató biztonsági és stílusbeli szabályokat is beépíthet. A

felhasználó által látott válasz tehát nem egyetlen forrásból születik; a modell, az aktuális kontextus és az alkalmazás környezete együtt alakítja.

1. ábra. A generatív válasz szerkesztőségi útja

Forrás: saját szerkesztés.

Ez a felépítés két fontos következménnyel jár. Először: ugyanaz a modell más kimenetet adhat eltérő alkalmazásban, mert más rendszerutasítást, keresési réteget vagy dokumentumhozzáférést kap. Másodszor: a válasz minősége nem ítéhető meg pusztán a fogalmazás alapján. A jól szerkesztett mondat lehet ellenőrzött forráson alapuló összefoglaló, de lehet a modell által hihetően kiegészített konstrukció is. A felszín mindkét esetben magabiztos.

1.2. Generálás nem egyenlő kereséssel

A kereső és a generatív modell közeledik egymáshoz, mégsem azonos. A klasszikus kereső dokumentumokat rangsorol és hivatkozásokat ad; a felhasználó maga nyitja meg a forrást. A generatív válaszfelület a megtalált vagy belsőleg reprezentált információból egyetlen, összefüggő választ állít elő. Ez kényelmesebb, de elrejtheti az állítások közötti bizonyítéki különbséget. Egy mondaton belül keveredhet elsődleges dokumentum, másodlagos összefoglaló és modellkövetkeztetés.

A szerkesztőségi kutatásban ezért három külön feladatot kell megkülönböztetni. A felfedezésnél a rendszer segít kulcsszavakat, lehetséges forrásokat, ellenérveket vagy dokumentumokat találni. A feldolgozásnál a már rendelkezésre álló

forrásanyagot rendez, kivonatolja vagy összehasonlítja. A bizonyításnál viszont az újságírónak vissza kell térnie az eredeti dokumentumhoz, adathoz vagy megszólalóhoz. A chatbot válasza az első két lépést gyorsíthatja; önmagában ritkán alkalmas a harmadik kiváltására.

Különösen problémás, ha a rendszer olyan hivatkozást ad, amely nem létezik, vagy létező forrást hibás állításhoz kapcsol. Ezt nevezzük gyakran hallucinációnak. A kifejezés emberi érzékszalódást sugall, de a jelenség technikai lényege egyszerűbb: a modell valószínű, a nyelvi mintához illeszkedő elemet hoz létre anélkül, hogy annak ténybeli megfelelését garantálná. A hiba nem rendellenes kivétel, amelyet egy általános „légy pontos” utasítás biztosan kiküszöböl. Kockázata csökkenthető forráskényszerrel, dokumentumhoz kötött válaszadással és ellenőrzéssel, de a felelősség nem adható át.

Az úgynevezett visszakereséssel kiegészített generálás – angol rövidítéssel RAG – úgy javítja a válasz megalapozottságát, hogy a modell elé releváns dokumentumrészleteket helyez. Egy szerkesztőség saját archívuma, stíluskönyve vagy ellenőrzött adatbázisa így bevonható a munkába. A megoldás azonban új hibapontokat is létrehoz: rossz dokumentum kerülhet elő, a kivágott rész elveszítheti a kontextusát, vagy a modell a forrásnál erősebb állítást fogalmazhat meg. A RAG nem „igazságkapcsoló”, hanem forráskezelési architektúra, amelyet külön mérni kell.

1.3. Miért éppen most vált stratégiai kérdéssé?

A mesterséges intelligencia története jóval régebbi a széles körben használt chatbotoknál. A jelenlegi fordulatot több tényező találkozása magyarázza: a nagy mennyiségű digitális adat, a számítási kapacitás, a transformer-alapú modellek fejlődése, a felhőinfrastruktúra és a természetes nyelvű kezelőfelület. Korábban egy speciális MI-rendszer bevezetéséhez gyakran adatkutatói és fejlesztői projekt

kellett. A generatív felület ezzel szemben az irodai munkatárs nyelvén fogad utasítást, ezért a kipróbálás belépési költsége drámaian csökkent.

Ez magyarázza az alulról induló terjedést. A munkatárs nem vár feltétlenül központi informatikai projektekre; saját fiókkal összefoglal, fordít vagy címet írat. A vállalat számára ez egyszerre innovációs jel és kockázat. Jelzi, hol van igény valós munkafolyamatra, de láthatatlanná teheti az adatáramlást, a felhasznált verziót és a hibák forrását. A teljes tiltás sokszor nem szünteti meg a használatot, csak a szervezet látóterén kívülre tolja. A felelős bevezetésnek ezért biztonságos eszközt, érthető szabályt és használható oktatást kell adnia.

A stratégiai jelentőséget a technológia általánosíthatósága is növeli. Ugyanaz az alapmodell képes szerkesztőségi jegyzetet összefoglalni, táblázatot elemezni, képet értelmezni vagy programkódot írni. A Stanford kutatói a „foundation model” fogalmával olyan modelleket írnak le, amelyek széles adatanyagon tanulnak, majd sokféle feladatra adaptálhatók (Bommasani és szerzőtársai, 2021). Ez gazdaságilag vonzó, mert egy infrastruktúra számos folyamatban használható. Kormányzási szempontból viszont nehezebb, mert egyetlen hozzáférési ponton nagyon különböző kockázatú feladatok jelennek meg.

Az iparági érettség nem egyenletes. A WAN-IFRA 2025-ös kiadói felmérésében a válaszadók közel fele még a használat kezdeti szakaszában járt, miközben kisebb részük már fejlett alkalmazásokról számolt be. A leggyakrabban említett akadályok között a technikai szakértelem, a szerkesztői pontosság, az etikai-jogi kérdések és az integráció szerepelt; a válaszadók nagy többsége nehéznek tartotta az MI üzleti értékének mérését. Mivel önkéntes iparági mintáról van szó, a számok nem írják le a teljes globális médiapiacot, de jól jelzik, hogy a lelkesedés és a működő szervezeti gyakorlat között rés van (WAN-IFRA, 2025a).

1.4. A valószínűségi rendszer és a szerkesztői bizonyosság

Az újságírás egyik alaplépése a bizonyossági szintek kezelése. Másként fogalmazunk megerősített tényről, hatósági állításról, szemtanú beszámolójáról és szerkesztőségi következtetésről. A nyelvi modell e különbségeket stilárisan képes utánozni, de nem szükségképpen ugyanazon bizonyítási folyamat alapján használja őket. Ha a prompt nem követeli meg a forrás és a bizonytalanság jelölését, a rendszer gyakran egységes, sima prózává alakít eltérő erejű információkat.

Ezért a szerkesztőségi használatnál a kimenetnek lehetőleg tartalmaznia kell az állítás eredetét. Nem elég, hogy a rendszer „forrásokat” sorol: az idézett részletnek meg kell felelnie az eredeti dokumentumnak, a dátumnak és a kontextusnak. Jó gyakorlat, ha a feldolgozás zárt forráscsomagra épül, a modell az egyes állítások mellett dokumentum- és oldalszintű helyet jelez, az újságíró pedig a releváns részeket megnyitja. A hivatkozás ellenőrzése nem adminisztráció; a bizonyítási lánc része.

A teljes ellenőrzés ugyanakkor nem mindig reális. Ha egy modell ezer sor adatot kategorizál, és az ember mind az ezer sort ugyanazzal a munkával újra elvégzi, a technológiai nyereség eltűnik. Ilyenkor kockázatarányos ellenőrzési tervre van szükség: ismert tesztalakra, véletlen mintára, szélsőértékek vizsgálatára, automatikus szabályokra és a nagy következményű esetek teljes kontrolljára. A feladatot úgy kell megtervezni, hogy a minőség mérhető legyen, ne csak a válasz hangzása alapján ítéljünk.

Ellenőrzési paradoxon

Az MI akkor takarít meg időt, ha nem kell vakon újra elvégezni a teljes feladatot. Ez csak akkor lehetséges, ha a kimenet minősége mintával, tesztességgel, forráshivatkozással vagy független ellenőrzési lépéssel mérhető.

A kockázat három tényezőből közelíthető meg. Mennyi a hiba valószínűsége? Mekkora kárt okozhat? Milyen könnyű észlelni, mielőtt a közönséghez kerül? Egy címváltozat gyenge hangvétele könnyen javítható; egy tévesen azonosított személy vagy hamis idézet súlyos kárt okozhat, de első látásra nem feltétlenül felismerhető. A szerkesztőségi erőforrást nem egyenletesen, hanem e három tényező szerint kell elosztani.

1.5. Multimodális rendszerek: amikor a szöveg csak az egyik réteg

A tartalomgyártás eleve multimodális: szöveg, fotó, grafika, hang, videó és adat együtt alkot komplex terméket. A korszerű modellek ezeket a formátumokat közös munkafolyamatba kapcsolják. Képről leírást készítenek, hangból leíratot, leíratból cikkvázlatot, cikkből rövid videóforgatókönyvet, majd több nyelvű közösségi változatot. A szerkesztőség számára ennek fő értéke nem az, hogy minden elemet mesterségesen kell létrehozni, hanem hogy csökkenhet a formátumok közötti átalakítás költsége.

A multimodalitás új ellenőrzési igényt is hoz. A leírat hibája megváltoztathatja az idézet jelentését; az automatikus fordítás elveszítheti az eredetileg megfelelő jogi vagy kulturális árnyalatot; a képgenerálás valós esemény benyomását keltheti; a hangklónozás pedig egy valós személyhez köthet egy olyan mondatot, amelyet ő soha nem mondott. A szintetikus kép, hang és videó így nem egyszerű illusztrációs kérdés, hanem reputációs kockázat.

Emiatt a médiának különbséget kell tennie a funkcionális átalakítás és a valóságról szóló állítás között. Más kategória egy saját interjú zajszerűsítése vagy feliratozása, mint egy hiányzó képkocka generálása; más egy stilizált, egyértelműen illusztratív kép, mint egy valós esemény fotóriporteri ábrázolása. A technikai művelet mélysége, a közönség várható értelmezése és a tartalom hírfunkciója együtt határozza meg, milyen jelölés használata és ehhez milyen magasabb szintű engedély kérése szükséges.

1.6. Agentikus rendszerek: válaszból műveletsor

Az agentikus MI kifejezése olyan rendszereket jelöl, amelyek nemcsak választ generálnak, hanem adott cél alapján több lépést terveznek, eszközöket hívnak meg, adatot keresnek, állapotot tartanak fenn és műveleteket hajtanak végre. Egy szerkesztőségi ügynök például figyelhet nyilvános adatforrásokat, kiszűrhet változásokat, összeállíthat háttércsomagot, majd értesítheti az ügyeletes szerkesztőt. A haszon nyilvánvaló: a rendszer ilyenkor nem egyetlen prompt erejéig dolgozik, hanem folyamatot visz.

Itt a kockázat is nagyobb viszont, mert a hibás következtetésből művelet lesz. Ha az ügynök rossz személyt azonosít, téves riasztást küldhet; ha írási jogosultsága van, adatot módosíthat vagy publikációs folyamatot indíthat. Minél önállóbb a rendszer és minél nagyobb a hozzáférése, annál fontosabb a legkisebb szükséges jogosultság, a naplózás, a jóváhagyási pont, a visszavonhatóság és a rendszeres tesztelés.

A médiában az agentikus használat első, biztonságosabb területei várhatóan a belső figyelés, az előkészítés és az adminisztráció. A közvetlen, emberi jóváhagyás nélküli publikálás csak nagyon szűk, jól strukturált és alacsony kockázatú esetben indokolható. Még ekkor is szükséges az automatikus leállítási feltétel, a forrásrendszer hibájának érzékelése és az utólagos audit.

1.7. Az egyenetlen képességhatár

A generatív MI-ről szóló vitákat gyakran két szélsőséges élmény mozgatja. Valaki összetett feladatban meglepően jó eredményt kap, és általános intelligenciát lát; más egyszerű hibát talál, és használhatatlannak ítéli az egészet. Mindkét következtetés túl gyors. A rendszerek képessége feladatonként és akár ugyanazon feladat megfogalmazásától függően is erősen változik.

A Stanford AI Index 2026 ezt a jelenséget a „jagged frontier” fogalmával egyenetlen képességhatárként írja le. A jelentés szerint a modellek bizonyos, korábban nehéznek tartott teszteken látványosan javultak, miközben egyszerű vizuális vagy cselekvési feladatokban továbbra is alapvető hibákat követnek el. Az ügynökrendszerek benchmarkokon sokat fejlődtek, de még mindig jelentős arányban sikertelenek (Stanford HAI, 2026). A szerkesztőségi következtetés nem az, hogy várni kell a „tökéletes” rendszerre, hanem hogy saját feladaton kell mérni.

Egy pilot értékeléséhez legalább négy dimenzió szükséges: minőség, idő, kockázat és elfogadottság. A minőségbe nemcsak a nyelvhelyesség tartozik, hanem a ténybeli pontosság, a forráskövetés, a stílus és a közönség számára létrejövő érték. Az időt a teljes folyamattal kell mérni, beleértve a promptolást, a hibajavítást és az ellenőrzést. A kockázatba beletartozik az adatkezelés és a ritka, de nagy kárral járó hiba is. Az elfogadottság pedig megmutatja, hogy a munkatársak ténylegesen használják-e a megoldást, vagy megkerülik.

1.8. A technológiai fejezet következtetése

Az MI nem digitális kolléga emberi értelemben, de nem is egyszerű szövegszerkesztő. Valószínűségi modell, amely általános mintázatokat képes sokféle konkrét feladatba átfordítani. Ereje a sebességben, a változatképzésben, a nagy forrásanyag előzetes feldolgozásában és a formátumok összekapcsolásában van. Gyengesége a bizonyítás, a kontextus és a felelősség hiánya, valamint a megbízhatóság egyenetlen szintje.

A szerkesztőség akkor jár el éretten, ha a rendszert nem személyiség, hanem munkafolyamat-komponens alapján értékeli. Mit kap bemenetként? Mihez fér hozzá? Hogyan állít elő kimenetet? Milyen hibát várunk? Hogyan vesszük észre? Ki hagyja jóvá? E kérdések nélkül a használat csak kísérlet marad; ezek helyes megválaszolásával együtt viszont irányítható infrastruktúrává válhat.

2. Az újságírás értéke az automatizálható szöveg korában

2.1. Az újságírás mindig a technológiával együtt változott

Az újságírói szakma önképe hajlamos a jelenlegi munkamódszert természetes állapotként kezelni. Valójában a riporter és szerkesztői szerep minden nagy technológiai változással átalakult. A nyomtatott lap ritmusa más hírválasztást és munkanapot teremtett, mint a rádió vagy a televízió működése. Az internet eltörölte a napi egyszeri lapzártát, a CMS-ként ismert tartalomkezelő rendszerek összevontak korábban különálló munkafázisokat, a keresők mérhetővé tették a kulcsszavas érdeklődést, a közösségi platformok pedig algoritmikus terjesztési logikát hoztak a szerkesztőségbe.

E változások egyike sem szüntette meg az újságírás alapfunkcióit, de mind módosította, milyen szakmai készségért fizet a szervezet, és mire jut idő. A digitális újságíró gyakran maga publikál, képet kezel, közösségi szöveget ír és analitikát néz. A „cikkíró” mindemellett tartalomproduceri, adatértelmezői és terjesztési szerepet is betölt. A generatív MI ezt a sokrétű munkakört nem egyetlen ponton érinti; apró segédműveletekben viszont szinte mindenhol megjelenhet.

A történeti nézőpont azért fontos, mert csökkenti a technológiai pánikot, de nem indokolja a passzivitást. Abból, hogy a szakma korábban is alkalmazkodott, nem következik, hogy ez a folyamat mindig automatikusan és veszteség nélkül megy végbe. Egyes kompetenciák valóban eltűnhetnek, intézmények gyengülhetnek, és a gazdasági haszon nem szükségképpen ott jelentkezik, ahol az újságírói érték létrejön. Az alkalmazkodás iránya szervezeti és szakpolitikai döntések eredménye.

2.2. Az újságírás nem cikkírás

Ha az újságírói munkát a végső szöveggel azonosítjuk, a generatív MI fenyegetése óriásinak látszik. A rendszer másodpercek alatt készít nyelvtanilag rendezett

bekezdéseket, címváltozatokat és műfaji utánzatokat. Ha azonban a munkát teljes folyamatként nézzük, kiderül, hogy a publikált szöveg csak a felszín.

A történet egy észrevétellel kezdődik: valami megváltozott, valaki nem mond igazat, egy adat kilóg, egy közösség problémája láthatatlan marad. Ezt forráskeresés, hozzáférés, kérdezés, összevetés, valamint a kétely és az arányérzék működtetése követi. A szerkesztő eldönti, mely állítás bizonyított, milyen ellenérdekű felet kell megszólaltatni, mi tartozik a nyilvánosságra, és hogyan kerülhető el a szükségtelen kár. Csak ezután lesz a munkából cikk, hanganyag, videó vagy adatvizualizáció.

Az MI a folyamat több lépését támogathatja, de nem rendelkezik saját közérdekgalommal. Azt optimalizálja, amire a rendszer és a felhasználó utasítja. Ha a cél a kattintás, akkor több kattintásra alkalmas változatot ad; ha a cél a rövid összefoglaló, akkor tömörít. Nem tudja önállóan igazolni, hogy a választott cél összeegyeztethető-e a szerkesztőség küldetésével. A normatív irányt az emberi intézmény adja.

Szakmai alapmondat

Az újságírás döntés arról, mi fontos. A szöveg ennek a döntési és bizonyítási folyamatnak a nyilvános formája.

Ez az alapmondat az MI-korszakban gyakorlati következménnyel jár. A szerkesztőségnek nem azt kell elsősorban mérnie, hány perc alatt készült el a szöveg, hanem azt, javult-e a témaválasztás, a források minősége, a bizonyítás, az érthetőség és a közönségnek adott érték. Ha a modell gyorsítja a megfogalmazást, a megtakarított kapacitás egy részét a korábbi munkafázisokba kell visszaforgatni, különben a gyártás gyorsul, az újságírás viszont nem.

2.3. A rutinjellegű és az eredeti tartalom szétválása

Nem minden médiatartalom igényel azonos mértékű eredetiséget. Sok információ szabályos, strukturált és ismétlődő. Egy mérkőzés eredménye, egy tőzsdei adat, egy időjárási figyelmeztetés vagy egy hatósági közlemény alapinformációja előre meghatározható szerkezetbe rendezhető. Ilyen esetben az automatizálás régebb óta jelen van a hírmunkában, mint a mai generatív hullám. Az újdonság az, hogy a természetes nyelvi felület miatt ez sokkal több, félig strukturált feladatra terjedhet ki.

Az automatizálás alkalmazására jó eséllyel jelölhető anyag négy tulajdonsággal bír: gyakran ismétlődik; a bemenet megbízható és géppel olvasható; a kívánt kimenet kellően szabványos; a hiba gyorsan felismerhető vagy alacsony következményű. Ha ezek közül valamelyik hiányzik, az emberi kontroll költsége nő. Egy sporteredményből készülő rövid közlemény automatizálható, de a mérkőzés társadalmi jelentése, a stadion hangulata vagy egy játékos pályafutásának fordulata nem vezethető le pusztán az eredménytáblából.

Az eredeti tartalom forrása rendszerint a saját hozzáférésnek és a saját tapasztalatnak köszönhető: mindezt a helyszíni jelenlét, a saját interjú, a kiszivárgott dokumentum, az adatgyűjtés, a helyismeret vagy hosszú távú kapcsolat élteti. Az MI ezek feldolgozását csak segítheti, de nem hozza létre automatikusan azt a kapcsolatot, amelyből az információ származik. Ha minden kiadó ugyanazokat a nyilvános forrásokat ugyanazon típusú modellel dolgoztatja fel, könnyen tartalmi konvergencia jön létre: különböző márkák hasonló mondatokkal mondják el ugyanazt.

A szerkesztőségi versenyelőnyt ezért az exkluzív információ, a karakteres értelmezés és a következetes közönségkapcsolat jelenti. A modell sok változatot kínál, de a márka feladata eldönteni, melyik nem lehet az övé. Ezt a döntést a

hosszú idő alatt kialakított témaválasztási szokások, az arányérzék, az adott médiaműhely nyelvi stílusa, etikája és következetessége határozzák meg.

2.4. „Kézműves tartalom” mint prémiumérték

A kézműves tartalom kifejezés első hallásra nosztalgikusnak tűnhet, pedig nagyon is modern piaci jelenséget ír le. Amikor az átlagos minőségű, jól formázott szöveg előállításának határköltése csökken, ritkábbá és értékesebbé válik az, ami egyedi emberi forráshoz, tapasztalathoz és felelősséghez köthető. Hasonló különbség alakult ki más iparágakban a tömegtermék és a bizonyítható eredetű, kis sorozatú termék között.

A médiában a „kézműves” nem azt jelenti, hogy a szerző minden technológiai segítséget elutasít. Használhat automatikus leíratot, dokumentumkeresőt, adattisztítást vagy nyelvi ellenőrzést. A meghatározó az, hogy a történet lényegi értéke nem cserélhető fel a generált változattal. Az olvasó azért választja, mert az adott szerző ott volt, évek óta ismeri a témát, hozzáfért valakihez, és vállalja a véleményét, a következtetését.

E tartalomnak a folyamatát is láthatóbbá lehet tenni. A szerzői jegyzet, a módszertani doboz, az eredeti dokumentum, az adatforrás vagy a helyszíni részlet bizonyítja, hogy a mű nem csupán nyelvi felület. Ez különösen fontos olyan információs környezetben, ahol a közönség egyre több szintetikus vagy forrását vesztett összefoglalóval találkozik. A bizalomnak tárgyi jelekre van szüksége.

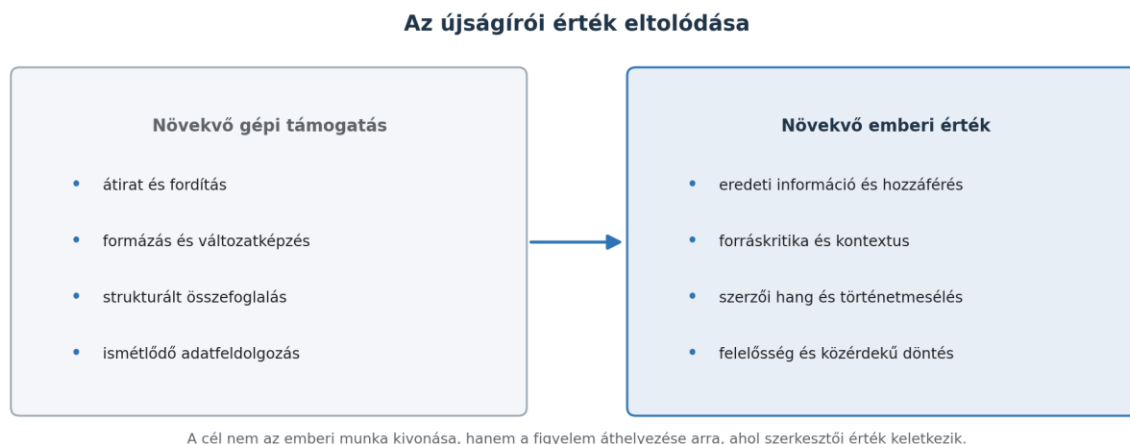
A kézműves tartalom ugyanakkor nem lehet a kisebb erőforrású szerkesztőségek luxusa. Éppen az automatizálás teremthet lehetőséget arra, hogy a rutinmunkák elvégzésétől felszabaduló időt helyi jelenlételre vagy eredeti kutatásra fordítsák. Ehhez azonban vezetői figyelem kell: a megtakarítást nem szabad teljes egészében nagyobb darabszámként előre elkönyvelni.

2.5. A szerep átalakulása: kivitelezőtől irányítóig

A generatív rendszer használatával a médiamunkás egyre gyakrabban nem minden mondat első megfogalmazója, hanem feladatot definiál, forrást választ, kimenetet értékel és változatok között dönt. A tartalomgyártás részben tartalomkezeléssé válik. Ez nem feltétlenül magasabb rendű tevékenység; rosszul szervezve éppen monoton munkával járó, egyszerű ellenőrző feladattá silányulhat. A minőség azon múlik, hogy az irányító rendelkezik-e elegendő témaismerettel és döntési lehetőséggel.

Az új szerepben legalább öt kompetencia erősödik. Az első a problémafelbontás: a nagy feladatot olyan lépésekre kell bontani, amelyeknél világos a bemenet és az elvárt kimenet. A második a forrás- és adatkezelés: tudni kell, mi tölthető fel, milyen jogosultsággal, és hogyan őrizhető meg a bizonyítás. A harmadik az értékelés: felismerni a meggyőzően megfogalmazott, de hibás eredményt, a hiányzó ellenérvet és a stílusidegen fordulatot. A negyedik a munkafolyamat-tervezés: hol legyen emberi jóváhagyás, mikor kell naplózni, és hogyan mérhető a minőség. Az ötödik a szerzői döntés: mit vállal a szerkesztőség saját állításaként.

Ezek mellett új, hibrid szerepek jelennek meg. Szerkesztőségi automatizálási szakértő, MI-termékmenedzser, tudásbázis-gazda, adatvédelmi és tartalombiztonsági kapcsolattartó, vagy olyan szerkesztő, aki tesztek elvégzése és minőségbiztosítási eljárások lefolytatása nyomán értékeli a modelleket. Nem minden szervezetnek kell erre külön pozíciót létrehoznia, de a feladatokat valakinek el kell látnia. Ha nincs témafelelős, a kísérletek elszigeteltek maradnak, a hibák pedig ismétlődnek.

2. ábra. Az újságírói érték eltolódása

Forrás: saját szerkesztés.

2.6. Helyettesítés helyett feladat-átalakulás

A „elveszi-e az MI az újságírók munkáját?” kérdés politikailag és személyesen érthető, elemzésként azonban túl durva. A munkakörök feladatokból állnak, és a technológia ritkán érinti mindegyiket azonos módon. Egy riporter napjában lehet időpont-egyeztetés, dokumentumolvasás, interjú, utazás, leiratjavítás, tényellenőrzés, szövegírás, címadás és közösségi megosztás. Ezek közül több gyorsítható; mások lényegében változatlanok; az új ellenőrzési feladatok pedig egyszerűen hozzáadódnak mindehhez.

Az ILO 2025-ös globális indexe ezért az állások „kitettséget” és átalakulási potenciálját vizsgálja, nem az automatikus megszűnésüket. A szervezet következtetése szerint a transzformáció általában valószínűbb, mint a teljes helyettesítés (ILO, 2025). A média számára ebből két tanulság adódik. A létszámhatás nem vezethető le közvetlenül egy képességlistából, mert függ az üzleti kereslettől és a szervezet döntésétől. Másrészt az átalakulás is lehet fájdalmas: a feladatkör beszűkülhet, a kezdő pozíciók eltűnhetnek, vagy a munkatárs nagyobb tempóban, kisebb autonómiával dolgozhat.

Külön figyelmet igényel a belépő szint. Számos szakmában a rutinfeladatokon keresztül tanulja meg a pályakezdő a minőségi különbségeket, az intézményi sajátságokat és a rendhagyó kivételeket. Ha ezt a munkát valahol teljes egészében automatizálják, rövid távon csökkenhet a költség, hosszabb távon viszont válságba kerül a szakember-utánpótlás. A szerkesztőségnek ezért tanulási útvonalat kell terveznie: a kezdő használhat MI-t, de látnia és gyakorolnia kell azt a folyamatot is, amelyet később ellenőrizni fog.

A szakmai különbség valószínűleg nem egyszerűen az MI-t használók és nem használók között alakul ki. Az kerül jobb helyzetbe, aki a technológiát témaismerettel, kapcsolati tőkével, jó értékítélettel és felelős munkavégzéssel kapcsolja össze. A felszínes használat gyors, közepszerű kimenetet termel. A magas szintű használat lehetővé teszi, hogy az ember több alternatívát mérlegeljen, nagyobb forrásanyagot fogjon át, és több időt fordítson azokra a pontokra, ahol a szakmai érték keletkezik.

2.7. Hatékonyság: időnyereség, minőség és hatás

A termelékenységi ígéreteket körültekintően kell értelmezni. Egy ellenőrzött kísérletben a GitHub Copilotot használó résztvevők egy konkrét JavaScript-programozási feladatot átlagosan 55,8 százalékkal gyorsabban végeztek el, de a vizsgálat kis mintára és egyetlen feladatra épült; ebből nem következik hasonló szerkesztőségi hatás (Peng és szerzőtársai, 2023). Egy ügyfélszolgálati környezetben végzett nagyobb kutatás átlagosan mintegy 14–15 százalékos termelékenységnövekedést talált, a legnagyobb javulással a kevésbé tapasztalt dolgozóknál (Brynjolfsson, Li és Raymond, 2025). Egy 66 vállalat 7137 tudásmunkását vizsgáló terepkísérletben a hozzáférést kapó munkatársak 80 százaléka használta az eszközt; hetente körülbelül két órával kevesebbet töltöttek e-maillal, és kevesebb munka került át a rendes munkaidőn kívülre (Dillon és szerzőtársai, 2026).

Ezek a kutatások nem hírszerkesztőségeket mértek, de három fontos mintázatot azért így is megmutatnak. Azt, hogy a nyereség erősen feladatfüggő. Azt, hogy a MI gyakran a kevésbé tapasztalt dolgozó teljesítményét emeli nagyobb mértékben, mert hozzáférhetővé teszi a korábbi példák mintázatát. Végül azt, hogy az időmegtakarítás nem szükségképpen jelenik meg több végtermékben; lehet, hogy egyszerűen csak csökken az adminisztráció vagy a munkaidőn kívüli terhelés. A szerkesztőségi pilotnak ezért előre meg kell határoznia, mely eredményt tekinti sikernek.

A legegyszerűbb eszköz, az időmérés könnyen félrevezet. Ha csak az első vázlat elkészítéséig tartó percek számát számoljuk, kimarad a prompt megírása, a rossz változatok elvetése, a források újranyitása és a javítás. A teljes ciklusidőt kell mérni a feladat kezdetétől a cikk publikálható állapotáig. Emellett minőségbiztosítás protokoll is szükséges: a pontosság, a teljesség, a szerkesztőségi hangvétel, a forráskövetés, a jogi kockázat és a szerkesztői ráfordítás ellenőrzésével.

A hatás a harmadik dimenzió. Egy gyorsabban elkészült, de kevésbé olvasott vagy alacsonyabb bizalmat kiváltó tartalom nem feltétlenül jobb. A közönség viselkedésében az értéket műfajonként más mutató jelzi: egy havariahírnél a gyors elérés, egy magyarázó anyagnál az értő olvasás és a visszatérés, egy oknyomozásnál a közéleti következmény. Az MI bevezetését a tartalom funkciójához kell mérni, nem egyetlen általános termelékenység százalékhöz.

2.8. A felszabaduló idő politikája

Minden automatizálás mögött elosztási döntés áll. Ki kapja a megtakarítás hasznát? A tulajdonos alacsonyabb költséggel, a szerkesztőség nagyobb produkciós mutatókkal, a munkatárs kisebb terheléssel, vagy a közönség jobb minőséggel számolhat? Ezek nem technikai, hanem vezetői és munkaügyi szempontokat is magukban foglaló kérdések.

Ha az MI két órát szabadít fel egy munkanapból, a reflexszerű válasz a kétórányi új feladat lehet. Ez rövid távon növeli a mennyiséget, de nem teremti meg az alkalmazkodáshoz szükséges tanulást. A technológia gyors változása miatt a munkatársaknak idő kell a kísérletezésre, a hibák megbeszélésére, a tesztesetek lefolytatására és a tudás megosztására. A szervezet csak így tudja megkülönböztetni a valódi nyereséget a látványos demeonstrációtól.

Érdemes a megtakarított kapacitást portfólióként kezelni. Egy része fordítható több vagy gyorsabb tartalom előállítására, egy része minőségjavításra és eredeti riporter munkára, egy része pedig képzésre és szervezeti fejlesztésre. Az arány műfajonként változik. Egy élő hírszolgáltatásnál a sebesség a hangsúlyosabb; egy elemző műhelynél a kutatás és annak magyarázata a fontosabb.

2.9. Szakmai identitás, hang és bizalom

Az MI nemcsak feladatokat, hanem az újságíró önképét is érinti. A JournalismAI 2025-ös, brit és svéd szerkesztőségi interjúkra épülő kutatása szerint a szakemberek gyakran asszisztensként fogadják el a technológiát, de ellenállnak annak, hogy szerkesztői döntéshozóvá váljon. A feszültség különösen az eredeti hangvétel, a felelősség és az újságírói normák körül jelenik meg (Møller, Skovsgaard és de Vreese, 2025; JournalismAI, 2025).

Ez a határ a gyakorlatban nem mindig világos. Ha egy rendszer öt címjavaslatot ad, az ember pedig kiválaszt egyet, akkor vajon ki alakította a szerkesztőségre jellemző címadási hangvételt? Ha a rendszer egy teljes vázlatot generál, amelyet a szerző alaposan átír, hol kezdődik a szerzőség? A válasz nem pusztán a generált szavak százalékában rejlik. Fontosabb, hogy ki végezte a lényegi forrásmunkát, ki hozta a szerkezetet érintő és az értelmezési döntéseket, és ki képes megindokolni az állításokat.

A nagy nemzetközi szerkesztőségek nyilvános irányelvei ezért ember által vezetett munkát hangsúlyoznak. Az Associated Press 2026-os frissítése engedélyezi többek között a kutatás korai szakaszának támogatását, dokumentum-összefoglalást, leíratot, fordítást és címjavaslatot, de emberi felülvizsgálathoz köti a felhasználást, és nem fogad el generatív hírfotót. A Financial Times alapelvei a történetfeltárás és minőség javításának eszközeként kezelik az MI-t, a szerkesztői felelősség megtartásával. A Guardian saját rendszereket, kötelező képzést és a jelentős felhasználás jelölését emeli ki (AP, 2026; Financial Times, 2026; The Guardian, 2026).

A közönség bizalma nem automatikusan nő vagy csökken attól, hogy MI szerepelt a folyamatban. Számít a felhasználás célja, a műfaj, a hiba következménye, a jelölés érthetősége és a márka korábbi hitelessége. A Reuters Institute 2026-os adatai szerint az MI-chatbotok híreibe vetett általános bizalom alacsony, ugyanakkor a rendszeres felhasználók lényegesen bizalomtelibbek, mint a nem használók. Ez arra utal, hogy a közönség nem egységes, és a szabályozás mellett szerkesztői magyarázatra is szükség van (Newman és szerzőtársai, 2026).

2.10. A fejezet következtetése

Az MI nem teszi feleslegessé az újságírást, de olcsóbbá teszi annak nyelvi utánzatát. Emiatt az újságírói értéknek láthatóbban kell kapcsolódnia eredeti információhoz, bizonyításhoz, kontextushoz és felelősséghez. A szerkesztőségnek el kell választania az automatizálható rutint attól a munkától, amely a márka és a közönségkapcsolat alapját adja.

A következő években nem az lesz a meghatározó különbség, hogy egy médiamunkás használ-e MI-t, hanem hogy milyen minőségű döntési rendszerben használja. A technológia tudást sűrít és változatokat gyorsíthat, de a szakmai előnyt a témaismeret, az eredeti hozzáférés, a kritikai gondolkodás és a szerkesztői fegyelem hozza létre. Ha ezek gyengék, az MI az egész produkció bizonytalanságát

csak felerősíti. Ha viszont erősek, több idő és nagyobb feldolgozási kapacitás állhat az újságírás szolgálatába.

3. MI a szerkesztőségi munkafolyamatban

3.1. A jó kiindulópont: probléma, nem termék

Az MI bevezetésének egyik leggyakoribb zsákutcája, amikor a szervezet terméknevekkel kezdi a beszélgetést. „Milyen chatbotot vegyünk?” „Melyik képgenerátor a legjobb?” Ezek a kérdések túl korán rögzítik a megoldást, miközben a munkafolyamat és a siker feltétele még nem világos. A helyes első kérdés: milyen problémát akarunk megoldani?

Lehet, hogy a szerkesztők túl sok időt töltenek hosszú dokumentumok első áttekintésével. Lehet, hogy az interjúk leírata késik, a többnyelvű közönség kiszolgálása drága, vagy az archívum tartalma nehezen kikereshető. Minden eset más adatot, pontosságot, hozzáférést és integrációt igényel. A termék csak ezután választható ki.

Egy jól megfogalmazott felhasználási igény öt elemet rögzít: a jelenlegi feladatot; a problémát és annak költségét; az elérhető bemenetet; a kívánt kimenetet és minőségi küszöböt; valamint az emberi jóváhagyás helyét. Ehhez társul a kockázat és a mérőszám. Ha ezek nem írhatók le, a pilot valószínűleg technológiai demonstráció marad.

3. táblázat. A szerkesztőségi munkafolyamat MI-támogatási térképe

Munkafázis	Lehetséges MI-támogatás	Kötelező emberi felelősség
Témafelderítés	Nézőpontok, ellenhipotézisek, forrástípusok	Hírérték, misszió és eredetiség megítélése
Háttérkutatás	Keresőkifejezések, forrástérkép, előzetes magyarázat	Elsődleges forrás megnyitása és hitelességvizsgálat

Munkafázis	Lehetséges MI-támogatás	Kötelező emberi felelősség
Dokumentum feldolgozás	Időrend, szereplők, eltérések, kivonat	Forráshivatkozás és kritikus állítás ellenőrzése
Adatmunka	Tisztítási javaslat, kód, mintázatkeresés	Séma, számítás és reprodukálhatóság ellenőrzése
Interjú és leirat	Kérdésváltozatok, automatikus átírat	Eredeti hang visszahallgatása, idézet jóváhagyása
Vázlat és szöveg	Szerkezet, változat, nyelvi szerkesztés	Értelmezés, bizonyítás, hang és végső szöveg
Cím és kivonat	Több más hosszúságú és platformhoz igazított változat	Pontosság, arányosság, márkaígéret
Kép, hang, videó	Felirat, átalakítás, illusztratív generálás	Eredet, beleegyezés, műfaj és jelölés
Terjesztés	Ajánlás, időzítés, személyre szabás	Közérdek, sokszínűség és adatvédelem
Visszamérés	Mintázatok, tesztösszesítés, riasztás	Mérőszámok és szerkesztői következmény értelmezése

Forrás: saját szerkesztés.

3.2. Témafelderítés és ötletelés

Az ötletelés alacsony belépési kockázatú, de könnyen közepszerű eredményt adó feladat. A modell gyorsan felsorol lehetséges témákat, nézőpontokat, interjúalany-javaslatokat vagy ellenérveket. Ha a kérdés általános, az eredmény is a nyilvános minták átlagát tükrözi. „Adj tíz cikkötletet az MI-ről” típusú promptból többnyire már sokszor megírt témák születnek.

A használat akkor válik értékesé, ha a szerkesztő saját anyagot és világos szerkesztőségi célt ad. Például egy helyi önkormányzat előterjesztései, korábbi cikkek és olvasói kérdések alapján kérhet eltéréseket, vakfoltokat vagy követhető szereplőket. A modell nem dönti el, hogy ebből hír lesz-e; szélesíti a vizsgálati teret. Különösen hasznos lehet ellenhipotézisek kérésére: „Milyen magyarázat cáfolná az első feltételezésünket?” vagy „Mely érintetti csoport hiányzik ebből a forráslistából?”

Az ötletelésnél a legnagyobb veszély a homogenizálás. Ha minden szerkesztőség ugyanazon nyilvános témakörből kér ötleteket, ugyanahhoz a középárányos napirendhez közelít. Ezért a modell javaslata ne helyettesítse a helyszíni kapcsolatot, az olvasói jelzést és az újságíró saját kíváncsiságát. Jó gyakorlat, ha a szerkesztőség összeveti a generált listát a saját közönségi és missziós prioritásaival, majd tudatosan keres olyan elemet, amelyet a rendszer nem emelt ki.

3.3. Háttérkutatás és forrásfeltárás

A generatív keresés csökkentheti egy új téma belépési költségét. Közérthetően elmagyarázhat fogalmakat, javasolhat keresőkifejezéseket, összefoglalhat ismert vitákat és megmutathatja, milyen elsődleges dokumentumtípusokat érdemes keresni. Ebben a szakaszban a modell térkép, nem bizonyíték.

A forrásfeltárást érdemes lépcsőzetesen végezni. Első lépésben a rendszer megnevezi a releváns intézményeket, jogszabályokat, adatbázisokat, kutatási szervezeteket és kulcsszavakat. Második lépésben az újságíró megnyitja az eredeti oldalakat, ellenőrzi a dokumentum létezését és dátumát. Harmadik lépésben a letöltött, hiteles forrásokat zárt csomagként adhatja vissza a modellnek összehasonlításra. A publikált állítás hivatkozása az eredeti dokumentumra mutat, nem a chatbot válaszára.

A rendszer hasznos lehet a keresés vakfoltjainak feltárásában is. Kérhető eltérő szakmai vélemény, más érdekcsoport álláspontja, vagy korábbi releváns cáfolatok felsorolása. Fontos azonban, hogy a modell tréningadata és keresési infrastruktúrája maga is torzíthat: az angol nyelvű, jól keresőoptimalizált és gyakran idézett források túlreprezentáltak lehetnek. A helyi, a fizetőfal mögötti, a nem digitalizált vagy a kisebbségi nyelvű tudás pedig könnyen kimarad.

Érzékeny kutatásnál a bizalmasság elsődleges. Embargós dokumentumot, kiszivárgott iratot, személyes adatot vagy forrásazonosításra alkalmas jegyzetet csak olyan rendszerbe szabad tölteni, amelynek szerződéses, technikai és hozzáférési feltételeit a szervezet jóváhagyta. A „ne használd tanításra” beállítás önmagában nem old meg minden adatvédelmi és titokvédelmi kérdést. A megőrzési idő, a naplózás, az alvállalkozók, a régió és a hozzáférési jogosultság egyaránt számít.

3.4. Dokumentumok és adatok feldolgozása

Hosszú jelentések, jegyzőkönyvek, szerződések vagy adatsorok első áttekintésében az MI nagy segítség lehet. Kiemelhet szereplőket, dátumokat, ismétlődő fogalmakat, eltéréseket és lehetséges ellentmondásokat. A feladatot azonban úgy kell megfogalmazni, hogy a rendszer ne „összefoglaljon mindent”, hanem visszakövethető struktúrát adjon.

Egy jó dokumentumfeldolgozó kérés meghatározza a szerepet, a célt, a kontextust, a kimeneti kritériumot és a validációt. Például: „Szerkesztőségi kutatási asszisztensként készíts időrendi táblát a mellékelt iratokból. Minden sorban jelöld a dátumot, a szereplőt, az állítást, a dokumentum nevét és az oldalt. Ha két forrás eltér, ne oldd fel az ellentmondást, hanem jelöld.” A kérés nem azért jó, mert varázssformula, hanem mert a feladat ellenőrizhető részekre bomlik.

Táblázatos adatoknál először a séma és a minőség vizsgálata szükséges. Hiányzó értékek, eltérő mértékegységek, duplikációk és kódolási hibák mellett a modell látványos, de téves mintát találhat. A számításokat lehetőleg determinisztikus eszköz végezze, a nyelvi modell pedig a kód vagy eredmény értelmezésében segítsen. A fontos összegek, arányok és grafikonok reprodukálhatóságát külön ellenőrizni kell.

A minőségméréshez arany standard minta építhető: a szerkesztőség szakértője kézzel helyesen feldolgoz néhány dokumentumot vagy adatsort, majd ehhez hasonlítja a rendszer kimenetét. A hibákat típus szerint érdemes gyűjteni – kihagyás, téves besorolás, kitalált elem, kontextusvesztés –, mert más javítás szükséges mindegyikhez. A pilot célja nem az, hogy egyszer szép demonstráció készüljön, hanem hogy ismert legyen a hibatérkép.

3.5. Interjú, leirat és fordítás

A beszéd felismerés az egyik legkézzelfoghatóbb időmegtakarítás a multimédiás szerkesztőségben. Egy óra hanganyag első leirata percek alatt elkészülhet, beszélők szerint tagolható, kereshető és időbélyeggel látható el. Ez azonban munkapéldány. A nevek, számok, tulajdonnevek, dialektus félreértése, a háttérzaj okozta zavar és a felvételen egymásba beszélő szereplők által felismerhetetlenné tett szavak rendszeres hibaforrást jelentenek.

Közzétett idézetnél mindig vissza kell hallgatni az eredeti hangot. A leirat különösen veszélyes akkor, ha a téves szó nyelvtanilag helyes, mert nem kelti fel a szerkesztő figyelmét. Célszerű az automatikus rendszerrel bizonytalannak jelölt részeket, minden számot, nevet és jogilag érzékeny mondatot külön ellenőrizni. Ha a hang minősége gyenge, a rendszer bizonytalansági jelzése nélkül is szélesebb mintára van szükség.

A fordítás hasonló kettősséget mutat. Gyors hozzáférést ad idegen nyelvű forráshoz, és felgyorsítja egy többnyelvű publikáció első változatát. Nem helyettesíti automatikusan a szakfordítást jogi, diplomáciai, egészségügyi vagy kulturálisan érzékeny szövegben. A fordítást nemcsak szó szerinti pontosság, hanem regiszter, implicit utalás és helyi használat szerint is ellenőrizni kell.

Az interjú előkészítésében a modell készíthet szereplőtérképet, összegyűjtheti a korábbi nyilvános állításokat, és segíthet kérdéssorok variálásában. Az interjú helyzetében azonban az újságíró jelenléte, figyelme és reagálása adja a legfőbb értéket. A legjobb követő kérdés gyakran abból születik, amit a beszélő elhallgat, megváltozott hangon mond, vagy ami ellentmond egy korábbi kijelentésnek. Ezt nem lehet előre generált listával kiváltani.

3.6. Vázlat, szöveg és szerkesztés

A szöveggenerálás a leglátványosabb, de nem feltétlenül a legnagyobb értékű használat. A modell gyorsan készít szerkezetet, átvezetést, magyarázó példát vagy több hosszúságú változatot. A szerkesztőségi eredmény akkor jó, ha a generálás ellenőrzött forráscsomagra és előzetes szerzői döntésekre épül.

Érdemes elválasztani a vázlatot és a késznek szánt cikkszöveget. A vázlatnál a rendszer segíthet az érvelési sorrend, a hiányzó bizonyíték és az ismétlés felismerésében. A szerző ezután dönthet a történet ívéről. Ha rögtön teljes cikket kérünk, a modell hajlamos a hiányokat általános mondatokkal kitölteni, és olyan sima szerkezetet létrehozni, amely elrejtje a kutatás gyenge pontját.

A szerkesztési használat gyakran kevésbé kockázatos és hasznosabb: hosszú mondatok rövidítése, ismétlések jelzése, több célcsoportnak szóló magyarázat, helyesírási és következetességi ellenőrzés. Még itt is szükséges a szerzői hang védelme. A modell statisztikai átlag felé simíthatja a szöveget, eltüntetheti a

szándékos ritmust, vagy olyan semleges fordulatokat adhat, amelyek nem illenek a márkához.

A jó szerkesztői utasítás nem azt kéri, hogy „javítsd meg”, hanem megnevezi a beavatkozás határát. Például: „Csak a túl hosszú mondatokat és a szükségtelen ismétléseket jelöld; ne írd át a szöveget. Minden javaslatnál indokold, milyen szövegértési problémát old meg.” Ez megtartja az emberi döntést, és csökkenti a láthatatlan tartalmi változást.

Tényanyagnál a modell nem kaphat szabad teret a hiány kitöltésére. Világos szabály kell: csak a mellékelt forrásokból dolgozhat; minden állításhoz hivatkozást ad; bizonytalan vagy hiányzó információnál jelzi a hiányt. A „ne találj ki semmit” mondat hasznos, de önmagában nem garancia. A kimenet szerkezetének kell támogatnia az ellenőrzést.

3.7. Cím, kereshetőség és válaszmotorok

A címjavaslatok kérése, a kivonat készíttetése, a kulcsszavak keresése és közösségi médiának szánt poszt szövegének megfogalmazása tipikus MI-feladat. A modell gyorsan készít változatokat különböző hosszban és hangnemben. A szerkesztő feladata, hogy ezek láttán elkerülje a tényyszerű túlzást, a tartalomhoz képest erősebb ígéretet és a márkához nem illő kattintásvadászatot. A jó cím nem pusztán teljesítménymutató: szerződés az olvasóval arról, mit kap.

A keresőoptimalizálás mellett egyre fontosabb, hogy a tartalom gépi válaszrendszerek számára is érthető, idézhető és forrásként azonosítható legyen. Ezt gyakran AEO-nak, answer engine optimizationnek nevezik. A gyakorlatban nem külön trükklistáról van szó, hanem világos szerkezetről, egyértelmű állításokról, bizonyítható szerzőségről, frissítési dátumról, eredeti adatról és jól jelölt forrásokról. Ami a közönségnek segít megérteni és ellenőrizni a cikket, az a gépi feldolgozhatóságot is javíthatja.

A Reuters Institute 2026-os felmérése szerint a hírekhez chatbotot használók körében gyakori a követő kérdés, az összefoglalás, az egyszerűbb magyarázat kérése és a forrás megbízhatóságának értékeltetése. A válaszfelület tehát nem csupán új keresődoboz; interaktív közvetítő, amely átformálhatja a cikkből kivett részlet jelentését. A kiadónak egyszerre kell javítania a tartalom strukturális olvashatóságát és megerősítenie a közvetlen kapcsolatot a közönséggel (Newman és szerzőtársai, 2026).

A zero-click jelensége üzleti és közönségelérési következményeit a 6. fejezet elemzi. A munkafolyamat szintjén ebből már itt következik egy elv: a szerkesztőségnek meg kell őriznie a forrásazonosságot. Eredeti adat, szerzői profil, módszertan, pontos dátum és egyértelmű márkajelzés nélkül a tartalom könnyebben válik névtelen alapanyagga más rendszerek válaszaiban.

3.8. Multimédiás előállítás és tartalommultiplikáció

Egy interjú, podcast vagy videó nem egyetlen végtermék, hanem forrásanyag több közönséghez. Az MI képes leíratot, fejezetcímeket, rövid összefoglalót, idézetkártya-szöveget, hírlevélbevezetőt, közösségi posztot és rövid videóvázlatot készíteni. A tartalommultiplikáció csökkenti az átalakítás költségét, és segíthet abban, hogy a szerkesztőség ugyanazt a tudást több fogyasztási helyzetben tegye elérhetővé.

A sok változat azonban csak akkor érték, ha platformhoz igazított szerkesztői döntés áll mögötte. Egy podcast leiratának első három mondata nem feltétlenül jó videónytás; egy cikk kivonata nem automatikusan hírlevél; a rövid közösségi poszt megformálása pedig könnyen lemond a cikk árnyalatairól. Vagyis ezt úgy kell venni, hogy a rendszer csak egy lehetséges szövegvariánst ajánl, amit szerkesztő szükség esetén újrafogalmaz.

A kiinduló forrás sértetlenségét meg kell őrizni, így a leírat, a vágott hang, a felirat és a cikk között verziókapcsolat szükséges. Ha a rendszer tömörít vagy fordít, a kritikus idézetet minden formátumban vissza kell vezetni az eredetihez. Ez különösen fontos, ha több munkatárs és egy automatizált gépi munkafázis is dolgozik ugyanazon anyagon.

Szintetikus illusztráció, hang vagy videó használatakor a közönség várható értelmezése a mérce. Ha a kép valós esemény dokumentációjának tűnhet, akkor a megtévesztés kockázata magas, még akkor is, ha apró MI-jelölés szerepel rajta. A hírfotó és a generált vizuális metafora közötti határt a szerkesztőségnek előre, műfajonként kell rögzítenie.

3.9. Terjesztés, személyre szabás és visszamérés

Az MI segíthet publikációs időpontot, címváltozatot vagy ajánlási mintát elemezni, de a teljesítményoptimalizálás könnyen szűkíti a szerkesztői horizontot. Ha a rendszer kizárólag a rövid távú kattintásból tanul, azokat a témákat és hangnemeket erősíti, amelyek már eleve nagy elérést kaptak. A közérdekű, helyi vagy új témák hátrányba kerülhetnek, mert nincs múltbeli adatuk.

A mérőrendszernek ezért több célt kell egyszerre elérnie, ezeket szükség esetén priorizálni kell. Ilyen elemzési célok között ott szerepelhet az elérés és visszatérés; az előfizetői érték; az olvasási minőség; a téma sokszínűsége; a panaszok és helyreigazítások száma; valamint a szerkesztőség küldetéséhez kötött mutatók gyűjtése. A modell csak azt tudja optimalizálni, amit a rendszer mérhetővé tesz. Ha a minőségnek nincs jele, a mennyiség válik céllá.

Személyre szabásnál külön kérdés az adatvédelem és az információs beszűkülés. A felhasználói érdeklődés alapján adott ajánlás kényelmes, de nem zárhatja ki teljesen a közös nyilvánosság szempontjából fontos ügyeket. A szerkesztőségnek

meg kell határoznia, mely tartalmak kapnak szerkesztői prioritást az egyéni profil mellett, és milyen magyarázatot adnak az ajánlási logikáról.

A visszamérés az MI-rendszer saját minőségére is vonatkozik. Nem elég bevezetéskor tesztelni, mert a modell, az adat és a munkafolyamat változik. Mintavételes utóellenőrzés, hibakategória, felhasználói visszajelzés és rendszeres újratesztelés szükséges. A súlyos vagy ismétlődő hiba ne csak egyedi javítást, hanem folyamatmódosítást váltson ki.

3.10. Emberi kontroll: hol legyen a jóváhagyási pont?

Az ember jelenléte a folyamatban önmagában nem jelent minőségbiztosítást. Ha az embernek néhány másodperc alatt kell jóváhagynia száz automatikus kimenetet, a kontroll formálissá válik. A jóváhagyónak értenie kell a témához, hozzá kell férnie a forráshoz, és valós lehetőségének kell lennie a visszautasításra vagy javításra.

Az emberi kontroll három szinten működhet. A feladat előtt kijelöli a forrást, a célt és a tiltott műveletet (vagy tiltott forrást). A folyamat közben ellenőrzi a nagy kockázatú döntési pontot, például a szereplőazonosítást vagy az idézetet. A végén vállalja a publikáció egészét, beleértve a szerkesztőségi hangvételt és az cikk esetleges, de még vállalható hiányosságait, mert a közzétett újságírói tartalomnál a végső felelősség nem lehet névtelen.

A kontrollt dokumentálni is kell. Milyen rendszer és verzió dolgozott? Milyen forrást kapott? Mi volt a lényegi utasítás? Ki ellenőrizte? Történt-e jelentős generált vagy manipulált tartalomhasználat? Nem szükséges minden apró helyesírási javításhoz hosszú jegyzőkönyv, de a kockázati szinthez illeszkedő nyomvonal nélkül hiba esetén nem állapítható meg, mi történt.

A közzétételi jelölés és a belső napló nem ugyanaz. A közönség számára azt kell megmutatni, ami a tartalom eredetének és hitelességének megértéséhez szükséges; a szervezet viszont belsőleg ennél részletesebb technikai és jóváhagyási

adatot is őrizhet. A jelölés pontos jogi és szakmai szabályait a tanulmány külön fejezete bontja ki az uniós MI-rendelet és nyilvános iránymutatások alapján.

3.11. Pilotból működő rendszer

Egy szerkesztőségi pilotnak kicsinek, mérhetőnek és visszafordíthatónak kell lennie. Jó kezdőpont lehet egy gyakori, de nem közvetlenül publikálendő feladat, például leirat-előkészítés, archívumkeresés vagy dokumentumok időrendi rendezése. A pilot előtt rögzíteni kell a kiindulás idejét és a minőséget, különben utólag már csak benyomások maradnak.

A minimum pilotlap tartalmazza a problémát, a felhasználókat, az adatbesorolást, a rendszer hozzáféréseit, a teszteseteket, a minőségi küszöböt, a hibák eskalációját, a siker mérőszámait és a leállítási feltételét. A próba végén nemcsak azt kell megkérdezni, hogy „tetszett-e”, hanem hogy mennyi időt takarított meg a teljes ciklusban, milyen hibákat okozott, mely csoportnak segített, és hogyan változtatta meg a munkamegosztást.

Az iparági tapasztalat szerint a közvetlen bevétel ritkább eredmény, mint a folyamatjavulás. A WAN-IFRA 2025-ös, több mint száz médiavezetőre és esettanulmányokra épülő jelentésében a válaszadók gyakrabban említettek hatékonysági, tartalom-előállítási és publikálási előnyt, mint közvetlen bevételt; mindössze 9 százalék számolt be közvetlen bevételi eredményről. Az adat önkéntes szakmai mintából származik, ezért irányjelző, nem piaci átlag. Mégis arra int, hogy az üzleti esetet ne egyetlen gyors megtérülési ígéretre építsük (WAN-IFRA, 2025b).

A skálázás feltétele a tulajdonosi rend. Kell termék- vagy folyamatgazda, informatikai és biztonsági felelős, szerkesztői minőségfelelős, jogi-adatvédelmi támogatás és felhasználói közösség. Kisebb szervezetben egy személy több szerepet is betölthet, de a döntések nem maradhatnak gazdátlanok. A rendszeres

felülvizsgálatnak ki kell terjednie a modellfrissítésre, a költségre, a használati adatokra, a panaszokra és a megszűnő vagy új kockázatokra.

3.12. Gyakorlati minimum egy felelős szerkesztőség számára

A felelős használat nem igényel az első napon nagyszabású transzformációs programot. Szükség van azonban néhány minimumfeltételre, amelyek nélkül a kísérletezés kockázata gyorsabban nő, mint a tudás.

- Legyen egyértelmű, mely rendszerek használhatók és milyen fiókkal.
- Legyen adatbesorolás: mi nyilvános, belső, bizalmas vagy különösen érzékeny.
- Közzétett tartalomnál legyen név szerint vagy szerepkör szerint azonosítható emberi felelős.
- Az MI-kimenet ne legyen önálló forrás; a lényegi állítás térjen vissza eredeti dokumentumhoz, adathoz vagy megszólalóhoz.
- Magas kockázatú területen – például egészség, választás, bűnügy, kiskorú, személyazonosítás – erősebb ellenőrzés és eskaláció működjön.
- A szintetikus vagy érdemben manipulált kép-, hang- és videotartalomra legyen műfajspecifikus szabály.
- A használatot és a hibákat dokumentálják olyan részletességgel, hogy a folyamat visszakövethető legyen.
- A munkatársak kapjanak rendszeres, szerepkörhöz kötött MI-jártassági képzést.
- A pilotoknak legyen kiinduló mérésük, minőségi küszöbük és leállítási feltételük.
- A felszabaduló idő egy részét tudatosan fordítsák eredeti újságírásra, tanulásra és tudásmegosztásra.

Ez a minimum nem merev tiltólista, hanem a szervezeti tanulás alapja. A szabályzatnak rövidnek és használhatónak kell lennie, a részletes eljárásokat pedig

a munkafolyamatba kell beépíteni. Ha a felelős használat csak egy ritkán megnyitott dokumentumban létezik, a napi döntésekben nem fog működni.

3.13. A fejezet következtetése

Az MI a szerkesztőségi folyamat minden szakaszában támogathat részfeladatot: tágíthatja a témakeresést, gyorsíthatja a forrásfeldolgozást, segíthet a leirat készítésében, a szerkezet megalkotásában, a változatképzésben és a visszamérésben. A legnagyobb haszon nem a teljes cikk automatikus megírásából, hanem az anyag ellentmondásainak kiszűréséből származhat, miközben több figyelem jut a döntésre és a bizonyításra. Érett felhasználásról akkor beszélhetünk, ha világos a cél, a bemenet, a hozzáférés, a várt kimenet, a hibatípus, a jóváhagyás, a mérőszám és a felelős.

4. Multimodális tartalomgyártás

4.1. A média nem szövegből és kiegészítő elemekből áll

A generatív MI-ről szóló beszélgetés sokáig csak a szöveg körül forgott, miközben a tartalomgyártás eleve multimodális. Egy hírt nem egyszerűen elolvasunk: címet, képet, hangot, feliratot, grafikonokat, mozgóképet és felületi jelzéseket együtt értelmezünk. A kép dokumentálhat, a hang jelenlétet teremthet, a grafika összefüggést mutathat meg, a videó pedig időben rendezheti el ugyanazt a történetet. A formátum nem semleges csomagolás. Meghatározza, mit vesz észre a közönség, mennyi összefüggést kap, és milyen bizonyítékot lát.

A multimodális modellek ugyanebbe a térbe lépnek be. Képesek szövegből képet, képből leírást, hangból leíratot, leíratból összefoglalót vagy hosszú videóból rövid részleteket készíteni. A munkafolyamat korábban elkülönülő pontjai közelebb kerülnek egymáshoz: az interjú átirata már nemcsak ellenőrzési segédlet, hanem kereshető forrás, felirat, cikkvázlat és kliplista alapja is lehet. A változás valódi jelentősége ezért nem egy-egy látványos generáló funkcióban van, hanem a formátumok közötti átalakítás költségének csökkenésében.

Ez a képesség egyszerre nyit szerkesztőségi lehetőséget és teremt új felelősséget. Szövegnél egy téves jelző vagy kitalált idézet veszélyes; képnél, hangnál és videónál maga az érzéki bizonyosság is manipulálható. Amit látunk vagy hallunk, arról hajlamosak vagyunk azt feltételezni, hogy megtörtént. A multimodális munkafolyamatnak ezért két, egyformán fontos célja van: a már ellenőrzött újságírói tudás több formában váljon hozzáférhetővé, miközben a dokumentum és az illusztráció közötti határ végig felismerhető marad.

4.2. Egy forrásból több megjelenés – de nem ugyanaz mindenhol

Egy hosszú interjúból készülhet írott portré, podcast, rövid videó, hírlevél-ajánló, közösségi kártya és témák szerint kereshető archív anyag. Az MI mindegyikhez

gyorsíthatja az előkészítést: időbélyeges leíratot adhat, azonosíthatja a visszatérő témákat, klipjelölteket javasolhat, rövid és hosszú kivonatot készíthet, vagy különböző olvasási szinteken magyarázhatja el a szakkifejezéseket. Ezt nevezzük tartalommultiplikációnak.

A kifejezés félrevezető lehet, ha pusztán sokszorosítást értünk alatta. A jó multimodális feldolgozás nem ugyanazt a szöveget önti több sablonba. A podcast ereje lehet a beszélgetés ritmusa és a hang árnyalata; a cikké a tömör szerkezet és a forrásokkal kiegészített kontextus; a rövid videóé egyetlen világos állítás; a grafikoné az összehasonlítható arány. Ha a szerkesztőség automatikusan kivágja a „legerősebb mondatokat”, könnyen éppen azokat a feltételeket és ellenérveket veszíti el, amelyek az eredeti állítást pontossá tették.

A formátumváltás ezért új szerkesztői aktus. Minden változatnál újra meg kell válaszolni, ki a közönség, milyen helyzetben találkozik a tartalommal, mit kell már az első másodpercekben tudnia, és mi nem hagyható el a rövidítés során. A forrásazonosságot közben végig fenn kell tartani: ugyanaz az interjúalany, adat, dátum és módszertani korlát legyen visszakereshető a videóban, a cikkben és a közösségi kivonatban is.

4.3. Képgenerálás és képmódosítás: a dokumentáció határa

A generatív képalkotás hasznos lehet olyan témák illusztrálására, amelyekhez nincs dokumentértékű kép, vagy amelyek eleve absztrakt fogalmat – például adatbiztonságot, automatizálást vagy médiapiaci átalakulást – magyaráznak. Gyorsan készülhet kompozíciós vázlat, hangulati irány, háttérrel helyettesítő grafikai elem vagy olyan illusztráció, amelynek szintetikus jellege egyértelmű. Az előny különösen kisebb szerkesztőségeknél jelentős, ahol korábban minden egyedi vizuális megoldás külön külső gyártást igényelt.

A hírfotó azonban más funkciót tölt be. Nem egyszerűen látvány, hanem bizonyíték arra, hogy egy adott helyen, időben és nézőpontból valami a kamera előtt volt. Ha generatív eljárás új tárgyat helyez a képbe, eltávolít egy személyt, megváltoztat egy arckifejezést vagy a javítás szándékával olyan részletet emel be, amely az eredeti felvételen nem szerepelt, akkor a kép dokumentumértéke sérül. A technikailag aprónak tűnő beavatkozás tartalmilag lényegi lehet. Egy füstfelhő sűrítése, egy tömeg kiegészítése vagy egy sérült épületrész rekonstruálása mind erősebb állítást hozhat létre annál, amit a kamera rögzített.

Nem minden gépi módosítás azonos. A zajcsökkentés, a színhelyreállítás, a perspektíva korrekciója vagy a méretezés lehet technikai feldolgozás, ha nem változtatja meg a kép jelentését, és megfelel a szerkesztőség fotóetikai szabályainak. A generatív kitöltés viszont olyan részletet is létrehozhat, amely soha nem volt jelen. A választóvonalat nem az alkalmazás neve, hanem a közölt tényállítás változása adja.

Az Associated Press 2026-ban frissített irányelve továbbra is tiltja a generatív MI használatát hírfotó létrehozására, megváltoztatására vagy „feljavítására”, miközben enged bizonyos támogató használatokat, például leiratozást, fordítást vagy képlista-javaslatot. Ez a különbségtétel jól mutatja, hogy a képszöveg készítését segítő asszisztencia és a vizuális bizonyíték módosítása nem egy kockázati kategória (Associated Press, 2026).

Szerkesztőségi minimumként három vizuális kategória különíthető el. A dokumentumértékű kép valós eseményt rögzít, és csak a megengedett technikai korrekciókat kaphatja. Az MI-vel módosított vizuális anyag létező képből indul, de érdemi tartalmi változáson megy át; ezt nem szabad dokumentumként bemutatni, és a módosítás jellegét láthatóvá kell tenni. A teljesen generált illusztráció nem valódi esemény felvétele; szerepe csak akkor tiszta, ha a műfaj és a jelölés ezt az első találkozáskor közli.

4.4. Infografika és adatvizualizáció: a pontosság nem stíluskérdés

Az MI gyorsan javasolhat diagramtípust, színpalettát, elrendezést vagy magyarázó feliratot. Kódot is írhat egy grafikon létrehozásához, és segíthet észrevenni egy adatsor kiugró értékeit. Az így készült adatvizualizáció azonban ugyanúgy újságírói állítás, mint egy mondat. A tengely kezdőpontja, az egység, az időszak, a csoportosítás és az adatforrás együtt határozza meg, mit állít az ábra.

A generált infografika különösen könnyen gyárt „adatnak látszó díszletet”: következtelen skálát, hibás százalékot, felcserélt kategóriát vagy olvashatatlan forrásmegjelölést. Ezért a végleges adatábrát nem képgenerátorból, hanem ellenőrizhető adatsorból kell előállítani. A számítás legyen reprodukálható; az adatok forrása, letöltési vagy lezárási dátuma és az esetleges módszertani beavatkozás legyen dokumentálva. Ha egy modell kódot ír, a kódot és a kimenetet is ellenőrizni kell. A „szépnek látszik” nem minőségi kritérium.

A jó vizualizáció nem mutat többet, mint amennyit az adat elbír. Kis mintánál nem jut el nagyobb általánosításhoz, nominális változásból nem sejtet okságot, és nem rejti el a bizonytalanságot. A hozzáférhetőség is része a pontosságnak: a szín önmagában ne hordozzon lényegi különbséget, az ábrának legyen értelmes címe és szöveges leírása, a fontos számok pedig szükség esetén táblázatos formában is legyenek elérhetők.

4.5. Hang: leirat, felolvasás és hangklónozás

A beszédfelismerés a multimodális MI egyik legérettebb szerkesztőségi alkalmazása. A kereshető, időbélyeges leirat lerövidíti az interjú feldolgozását, megkönnyíti az idézetek megtalálását és hozzáférhetőbbé teszi az audiovizuális tartalmat. A leirat azonban nem jegyzőkönyvi bizonyosság. Tulajdonneveknél, számoknál, idegen szavaknál, tájszólásnál, háttérzajnál és egymásba beszélésnél

gyakori a hiba. A publikált idézet hiteles alapja továbbra is az eredeti hang; a kritikus részt vissza kell hallgatni.

A gépi felolvasás más természetű használat. Egy már jóváhagyott cikk hangos változata hozzáférési és terjesztési előnyt adhat, különösen ingázó, látássérült vagy képernyőt kerülő közönségnek. A hang kiválasztásánál mégsem csak érthetőségi kérdés merül fel. A hang karaktere személyt, kort, társadalmi helyzetet és szerkesztőségi tekintélyt sugall. Ha a közönség valódi műsorvezetőnek vagy szerzőnek hiheti a megszólalót, az identitást egyértelműen tisztázni kell.

A hangklónozás ennél érzékenyebb. Egy újságíró vagy szereplő hangjának szintetikus utánpótlása képes olyan mondatot kimondatni vele, amelyet soha nem mondott. Ez hozzájárulás, felhasználási cél, időbeli hatály, hozzáférés és visszavonás kérdését is felveti. A szerkesztőségnek nem elég egy általános munkaszerződésre vagy technikai kipróbálásra hagyatkoznia. Pontosan rögzíteni kell, milyen műfajban, mely csatornán, mennyi ideig és milyen jóváhagyással használható a hangmodell. Távozó munkatárs, elhunyt személy vagy érzékeny közéleti téma esetén külön döntési rend szükséges.

Helyreállító használatnál – például sérült archív hang érthetőbbé tételénél – ugyancsak meg kell őrizni az eredetit és dokumentálni a beavatkozást. Ha a rendszer hiányzó hangszakaszt generál, az már nem restaurálás, hanem rekonstrukció. Ezt a közönség előtt is annak kell nevezni.

4.6. Videó: a teljes gyártási lánc átalakulása

A videós munkában az MI nem csak a végső képet hozhatja létre. Témakutatásnál segíthet a korábbi anyagok áttekintésében; előkészítéskor kérdéslistát, képlistát és forgatási ütemet javasolhat; felvétel után automatikus leíratot, első, még finomítandó vágást, felíratot és különböző képarányú változatokat készíthet. A szövegalapú vágás különösen hasznos: a szerkesztő a leíratban mozgat

mondatokat, miközben a rendszer a megfelelő videórészeket rendezi. A hosszú műsorból klipjelöltek, fejezetcímek és promóciós kivonatok is készülhetnek.

A gyorsaság ára a kontextusvesztés lehet. A klipkiválasztó általában a nyelvileg erős, érzelmes vagy önmagában kerek mondatokat részesíti előnyben. Egy vita legfontosabb része viszont lehet az előző kérdés, a pontosító feltétel vagy az utána következő cáfolat. A rövid részletet ezért nem elég önmagában ellenőrizni; meg kell nézni az előtte és utána elhangzó részt, valamint azt is, hogy a cím és a képfelirat nem változtatja-e meg annak jelentését.

A generált B-roll, a szintetikus háttér, az automatikus szinkron és az ajakmozgás-illesztés külön-külön is képes megváltoztatni a néző valóságérzetét. Egy magyarázó videóban működhet generált vizuális metafora, ha egyértelműen illusztrációként jelenik meg. Egy konkrét eseményről szóló tudósításban ugyanaz a kép könnyen áldokumentációvá válik. A fordított vagy szinkronizált megszólalásnál pedig meg kell őrizni a jelentést, a bizonytalanságot és a beszélő hangnemét; a tökéletes ajakillesztés nem teheti láthatatlanná, érzékelhetetlenné, hogy a néző fordítást hall.

Az élő közvetítés külön kockázati osztály. Itt nincs elegendő idő minden generált felirat, fordítás vagy háttérinformáció teljes ellenőrzésére. Az automatizált réteget ezért vizuálisan és szervezetileg is el kell választani a jóváhagyott szerkesztői közléstől. Magas kockázatú eseménynél – választás, erőszakos cselekmény, bírósági ügy, egészségügyi vészhelyzet – indokolt lehet a gépi összefoglalás vagy fordítás késleltetése, korlátozása, illetve egyértelmű „automatikus, ellenőrzés alatt álló” jelölése.

4.7. Avatarok és virtuális műsorvezetők

A digitális avatar költséghatékonyan ismételhet szabványos információt: használati útmutatót, oktatási modult, időjárási vagy közlekedési összefoglalót, többnyelvű

szolgáltatási tájékoztatást. Olyan környezetben lehet indokolt, ahol a tartalom forrása strukturált, a szöveg előre jóváhagyott, és a közönség számára nyilvánvaló, hogy nem élő ember szól hozzá.

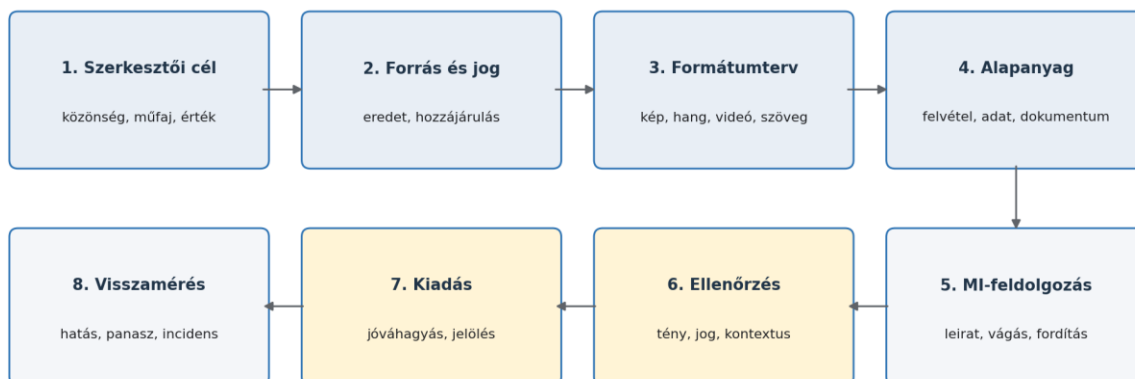
A hírműsorvezető szerepe azonban nem pusztán felolvasás. A személy hitelességet, jelenlétet és számonkérhető szerzői-szerkesztői kapcsolatot képvisel. Egy valós személyre hasonlító, de nem valós időben cselekvő avatar elmoshatja a felelősséget: ki tette az állítást, ki ellenőrizte, és kivel áll kapcsolatban a néző? Különösen problematikus, ha a figura valós újságíró képmását vagy hangját használja anélkül, hogy minden megjelenéshez világos jóváhagyási folyamat kapcsolódna.

Az avatar ezért nem általános helyettesítője a műsorvezetőnek. Szűk, ismétlődő és alacsony kockázatú formátumban lehet eszköz; riportban, interjúban, helyszíni tudósításban vagy válságkommunikációban a személyes jelenlét és a valódi interakció önálló újságírói érték.

4.8. A multimodális munkafolyamat nyolc döntési pontja

Az MI a teljes gyártási láncban jelen lehet, de nem ugyanazzal a szereppel. A folyamatot érdemes nyolc döntési pontra bontani: szerkesztői cél; források és jogok; formátumterv; felvétel vagy alapanyag-előállítás; gépi feldolgozás; tény- és jogellenőrzés; publikáció és jelölés; teljesítmény- és incidensértékelés. A sorrend azért fontos, mert a késői ellenőrzés nem pótolja a hibás kiindulást. Ha már a forráshoz nincs megfelelő jog, vagy a műfaj dokumentarista látszatot kelt, a technikailag hibátlan utómunka sem teszi elfogadhatóvá a tartalmat.

A multimodális gyártás nyolc döntési pontja

A gépi feldolgozás csak egy pont a láncban; a forrás, az ellenőrzés és a jóváhagyás külön döntés.

3. ábra. A multimodális gyártás nyolc döntési pontja

Forrás: saját szerkesztés.

A munkafolyamat közepén álló gépi feldolgozás sokféle lehet: leirat, fordítás, kivonat, képkorrekció, klipképzés, feliratozás vagy generálás. Minden művelethez meg kell őrizni az eredeti alapanyagot és azonosítani kell a változás típusát. A jóváhagyó személynek nemcsak a kész fájlt kell látnia, hanem szükség esetén össze kell tudnia vetni az eredetivel.

A publikáció utáni mérés sem kizárólag elértést jelent. Figyelni kell a félreértésekre, panaszokra, helyesbítésekre, a jelölés észlelhetőségére és arra, hogy a közönség felismerte-e a műfajt. Egy szintetikus illusztráció magas átkattintása nem siker, ha a nézők valós felvételként értelmezték.

4.9. Eredet, metaadat és tartalomhitelesítés

A szintetikus média terjedésével egyre fontosabb nemcsak azt közölni, hogy egy anyagban szerepelt-e MI, hanem azt is megőrizni, hogyan készült. A Coalition for Content Provenance and Authenticity C2PA-szabványa kriptográfiailag ellenőrizhető állításokból és digitális aláírásból épít tartalmi eredetláncot. A hozzá kapcsolódó Content Credentials megoldás rögzítheti, milyen eszköz hozta létre a

fájlt, milyen módosításokat végeztek rajta, és ki írta alá az adott állítást. A 2.2-es műszaki specifikáció célja, hogy a változtatások egymásra épülő története platformok között is megőrizhető legyen (C2PA, 2025).

Ez nem „igazságosztó gép”. A C2PA maga is hangsúlyozza, hogy a rendszer nem minősíti jónak vagy rossznak a rögzített eredetadatot; azt teszi ellenőrizhetővé, hogy egy állítás a fájlhoz kötődik-e és sértetlen maradt-e. Egy hitelesen aláírt kép is ábrázolhat félrevezetően kiválasztott pillanatot, és egy eredetadat nélküli fájl is lehet valódi. A technikai eredetjel a forráskritikát kiegészíti, nem helyettesíti.

A szerkesztőség számára mégis jelentős előny, ha a saját készítésű fotó, hang és videó eredetlánca már a rögzítésnél elindul, majd a vágáson és publikáción át fennmarad. Ez megkönnyíti a belső ellenőrzést, a partneri tartalomátadást és egy későbbi manipuláció cáfolatát. Bevezetésénél azonban adatminimalizálásra van szükség: az eredetadat nem fedheti fel automatikusan egy védett forrás személyét, a pontos helyszínt vagy más, biztonságot veszélyeztető részletet.

4.10. Műfaj, beavatkozás és kontroll

4. táblázat. Multimodális beavatkozások és szükséges kontrollok

Tartalomtípus	MI-beavatkozás	Fő kockázat	Szerkesztőségi kontroll
Dokumentarista fotó	Technikai korrekció a jelentés változtatása nélkül	Bizonyító részlet eltűnése vagy létrehozása	Eredeti megőrzése; fotóetikai határ; generatív módosítás tilalma
Generált illusztráció	Teljes kép létrehozása	Valós esemény vagy személy látszata	Illusztratív műfaj; közeli jelölés; megtévesztő hasonlóság kerülése

Tartalomtípus	MI-beavatkozás	Fő kockázat	Szerkesztőségi kontroll
Adatvizualizáció	Kód-, elrendezés- vagy feliratjavaslat	Hibás adat, skála vagy következtetés	Reprodukálható adat és számítás; forrás; akadálymentes leírás
Leirat és felirat	Beszéd felismerés, időzítés, fordítás	Név-, szám- és idézethiba	Kritikus rész visszahallgatása; eredeti hang megőrzése
Szintetikus narráció	Jóváhagyott szöveg felolvasása	Valós személy vagy szerző látszata	Hang eredetének közlése; szöveg és kiejtés jóváhagyása
Hangklón vagy avatar	Valós személy képmásának, hangjának utánzása	Hozzájárulás, identitás és későbbi visszaélés	Kifejezett célhoz kötött engedély; hozzáférés; visszavonás; minden kiadás jóváhagyása
Videóvágás és klip	Automatikus kiválasztás, rövidítés, képarányváltás	Kontextusvesztés és jelentésmódosulások	Környező rész ellenőrzése; cím, felirat és kép együttes jóváhagyása

Forrás: saját szerkesztés.

A táblázatban szereplő kategóriák nem helyettesítik az egyedi mérlegelést, de megszüntetik azt a bizonytalanságot, amelyben minden munkatárs saját ízlése szerint dönt. A legfontosabb kérdés nem az, hogy egy rendszer „csak egy kicsit” segített-e, hanem hogy a segítség megváltoztatta-e a közönség által tényként értelmezett tartalmat. Minél közelebb van a műfaj a dokumentáláshoz, annál szűkebb legyen a generatív beavatkozás tere.

Az ellenőrzésnek a teljes kommunikációs egységet kell vizsgálnia. Egy korrektül jelölt szintetikus kép is félrevezető lehet, ha a cím valós eseményként vezeti be, a

képaláírás pedig elhallgatja az illusztratív jelleget. Ugyanígy egy pontos fordítás is problémás, ha a mesterséges hang azt sugallja, hogy a szereplő azon a nyelven mondta el a szöveget. A cím, kép, felirat, hang és környezet együtt hozza létre a jelentést.

4.11. A fejezet következtetése

A multimodális MI legnagyobb szerkesztőségi értéke nem az, hogy valóságot tud utánozni, hanem az, hogy az ellenőrzött forrásanyagot kereshetőbbé, hozzáférhetőbbé és több formában használhatóvá teszi. Leíratot készít, fordít, feliratoz, vágási pontot javasol és újrakomponálható elemeket hoz létre. A technológia akkor szolgálja a médiát, ha ezzel több idő jut a történet megértésére és a formátum tudatos megválasztására.

A döntő választóvonal a dokumentáció és a reprezentáció között húzódik. A szerkesztőségnek meg kell őriznie az eredeti fájlt, a beavatkozás nyomát, a jogalapot és a jóváhagyást; a közönségnek pedig világos jelzést kell kapnia minden olyan esetben, amikor a szintetikus vagy érdemben módosított tartalmat valósnak hihetné. Az eredetigazolás, a jelölés és az emberi felelősség együtt épít bizalmat. Egyik sem működik a másik kettő nélkül.

5. Minőség, bizalom és kockázatok

5.1. Nincs egyetlen „MI-kockázat”

Az MI-ről szóló szervezeti vitában gyakran két szélsőség jelenik meg. Az egyik szerint a technológia megbízhatatlan, ezért nem használható; a másik szerint a hibák néhány jobb prompttal és egy utolsó átolvasással kezelhetők. Mindkét állítás túl általános. Más kockázatot jelent egy belső ötletlista, egy választási tudósítás és egy illusztratív kép. Nemcsak a tévedés valószínűsége különbözik, hanem a következménye, észlelhetősége és javíthatósága is.

A kockázatkezelés kiindulópontja ezért a konkrét felhasználás. Milyen adat lép be a rendszerbe? Milyen kimenet készül? Ki látja? Közzéteszik-e? Mi történik, ha hibás? Vissza lehet-e fordítani a döntést? Van-e olyan érintett, akinek az életét, jó hírnevét, biztonságát vagy jogát sértheti? A NIST generatív MI-kockázati profilja is a valószínűség és a következmény együtteseként kezeli a kockázatot, és külön nevesíti többek között a konfabulációt, az adatvédelmet, a káros torzítást és homogenizálást, az információs integritást, az információbiztonságot, a szellemi tulajdont és az ember–gép kapcsolatból eredő túlzott ráhagyatkozást (NIST, 2024).

E keretből gyakorlati elv következik: nem minden feladat igényel ugyanolyan kontrollt, de minden feladatnál előre ismertnek kell lennie a kontroll szintjének. Az alacsony kockázatú belső összefoglalót elég lehet mintavétellel ellenőrizni; a publikált nevet, számot, idézetet vagy vádat az eredeti forrásig kell visszavezetni. A kockázatarányosság nem engedmény a pontosságból, hanem a szerkesztői figyelem tudatos elosztása.

5.2. Konfabuláció: amikor a nyelvi magabiztosság ténynek látszik

A „hallucináció” közismert szó, de könnyen emberi tulajdonságot vetít a rendszerre. A NIST ezért a konfabuláció kifejezést használja a magabiztosan közölt, mégis téves vagy hamis kimenetre. A jelenség a generatív működésből következik:

a modell statisztikailag illeszkedő választ hoz létre, és nem rendelkezik önálló, minden mondatot igazoló tényregiszterrel. Nyílt végű, hosszú válaszoknál és nagy kontextust igénylő szakterületeken különösen könnyen keletkezhet meggyőző tévedés (NIST, 2024).

A médiában a konfabuláció több alakot ölthet. A rendszer összekever két hasonló nevű szereplőt, rossz évhez rendel egy eseményt, nem létező tanulmánycímet készít, egy valódi dokumentumnak hamis oldalszámot ad, vagy olyan idézetet formál, amely „illik” az interjúalany álláspontjához. A hiba annál veszélyesebb, minél kevésbé látványos. A teljesen abszurd állítás feltűnik; a hihető név, átlagos százalék vagy szakmai hangú hivatkozás átcsúszhat.

Az MI válasza ezért nem bizonyíték, még akkor sem, ha forráslinket tartalmaz. A linket meg kell nyitni, a hivatkozott állítást meg kell találni, és ellenőrizni kell, hogy az eredeti szerző valóban azt állította-e, amit a modell neki tulajdonít. Ha a rendszer nem tud pontos oldalt, bekezdést vagy adatmezőt mutatni, a hivatkozás legfeljebb keresési nyom. A bizonyítás a forráson, nem a chatbot felületén történik.

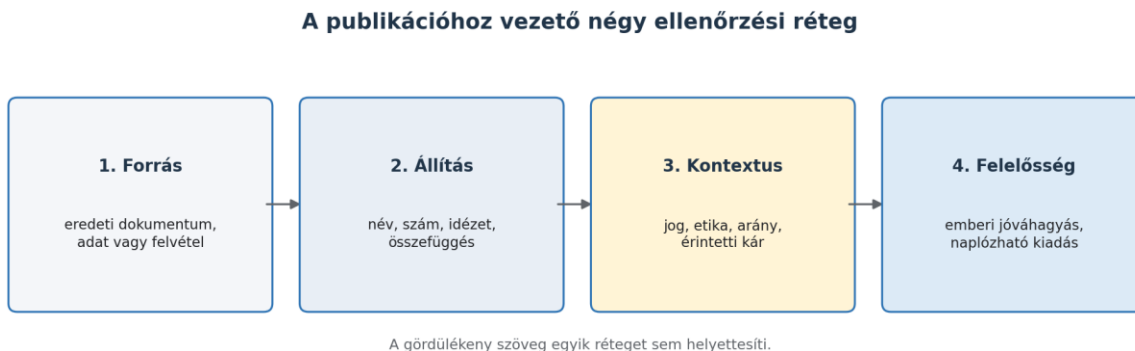
5.3. Az ellenőrzési paradoxon és a kockázatarányos megoldás

Az MI ígért időnyeresége könnyen eltűnik, ha a szerkesztő a teljes munkát nulláról újra elvégzi. Ha viszont csak „átolvassa” a gördülékeny kimenetet, az automatizálási torzítás miatt nagyobb eséllyel fogadja el a hihető hibát. Ez az ellenőrzési paradoxon: a teljes újravégzés felszámolja a megtakarítást, a felületes kontroll pedig nem ad valódi biztonságot.

A kiút a feladat szétszerelése. Először meg kell jelölni azokat az elemeket, amelyek tényállítást hordoznak: név, dátum, szám, idézet, oksági kapcsolat, jogi minősítés. Másodszor meg kell határozni, milyen eredeti forrás igazolja őket. Harmadszor a nagy kárpotenciálú és nehezen visszafordítható állításokat kettős ellenőrzéshez kell

kötni. A stílus, tagolás vagy címajánlat más ellenőrzési utat kaphat, mint a bizonyító tartalom.

Hasznos módszer a „forrázárt” feladat: a rendszer csak a megadott dokumentumok alapján dolgozhat, minden lényegi állításhoz visszakereshető helyet kell adnia, és külön kell jelölnie, ha a forráscsomag nem elég a válaszhoz. Ez sem szünteti meg a hibát – rossz részlet kerülhet elő vagy elveszhet a kontextus –, de láthatóbbá teszi az ellenőrzés útját. A szerkesztő nem a modell általános tudását vizsgálja, hanem a kimenet és a forrás közötti kapcsolatot.

4. ábra. A publikációhoz vezető négy ellenőrzési réteg

Forrás: saját szerkesztés.

5.4. Torzítás, reprezentáció és politikai arányérzék

A generatív rendszer tanult adatmintázatokat sűrít. Ha az adatokban egyes csoportok ritkábban, sztereotip módon vagy történelmi egyenlőtlenségek között jelennek meg, a kimenet ezeket visszaadhatja vagy felerősítheti. A probléma nem csak egy sértő mondat lehet. Megjelenhet abban is, kit tekint a rendszer „tipikus” szakértőnek, mely szereplőket ajánlja forrásként, milyen foglalkozáshoz milyen nemet vagy életkort társít, illetve mely nyelvi változatot kezeli hibának.

Képalkotásnál a torzítás azonnal látható: egy vezérigazgatókat vagy mérnököket ábrázoló generált sorozat aránytalanul homogén lehet. Szövegnél ez a torzulás

rejtettebb is lehet: a modell eltérő hangnemben írhat azonos magatartásról attól függően, milyen csoporthoz tartozik a szereplő. A NIST a káros torzítást és a homogenizálást közös kockázati területként kezeli, mert a sok felhasználó által alkalmazott azonos modellek nemcsak egyedi hibát, hanem korrelált nézőpontszűkülést is létrehozhatnak (NIST, 2024).

A kiegyensúlyozottság követelményének betartását feladatként nem lehet a rendszerre delegálni. A szerkesztőségnek saját forrásszínűségi, nyelvi és reprezentációs szempontjai alapján kell átnéznie a javaslatokat. Érdekes ellenkérdéseket használni: Mely érintett csoport hiányzik? Milyen nézőpontból tűnik természetesnek ez a keretezés? Ugyanezt a cselekvést más szereplőnél hogyan írnánk le? A modell itt jó „vakfolt-generátor” lehet, de a normatív mércét nem ő adja.

Politikai tartalomnál különösen veszélyes a semlegesség látszata. A modell válasza a betanítási adatok, a szolgáltatói szabályok, a keresési találatok és a felhasználói utasítás eredője. Nem rendelkezik demokratikus felhatalmazással vagy szerkesztőségi küldetéssel. A politikai arányérzék, a bizonyíték súlyozása és a hamis egyensúly elkerülése továbbra is emberi szerkesztői munka.

5.5. Forrásvédelem, személyes adat és üzleti titok

A nyilvános chatbotba bemásolt interjúleirat, belső e-mail vagy még nem publikált nyomozati dokumentum nem egyszerűen szöveg: hozzáférési jogokkal és bizalmassági kötelezettségekkel terhelt adat. A szolgáltatás feltételei meghatározhatják, hogy a bemenetet naplózzák-e, mennyi ideig őrzik, használják-e fejlesztésre, mely országban dolgozzák fel, és ki fér hozzá. Ezek a beállítások termékverzióként és szerződésenként eltérhetnek, ezért a „nálunk az MI biztonságos” állítás csak konkrét rendszerre, konfigurációra és adatfolyamra lehet igaz.

A forrásvédelemnél már a metaadat is érzékeny. Egy dokumentum neve, feltöltési ideje, szerzője vagy helyadata elárulhatja, ki adott át információt. Az anonimizálás nem merül ki a név kitörlésében: kombinált részletekből – beosztás, hely, esemény, időpont – visszakövetkeztethető a személy. Magas kockázatú forrásanyag csak olyan környezetbe kerülhet, amelyet a szervezet erre kifejezetten jóváhagyott; bizonyos esetekben pedig egyáltalán nem kerülhet külső generatív rendszerbe.

A minimumkontroll az adatosztályozás. Nyilvános, belső, bizalmas és szigorúan védett kategóriákhoz eltérő eszköz- és hozzáférési szabály tartozzon. A rendszer a feladat elvégzéséhez szükséges legkisebb adatmennyiséget kapja, a hozzáférés legyen szerepkörhöz kötött, a megőrzés időtartama pedig korlátozott. A törlés és az incidensbejelentés útját a használat előtt kell ismerni, nem az első adatvesztés után.

5.6. Információbiztonság és promptinjekció

Amikor az MI csak szöveget javasol, a hiba főként a kimenetben jelenik meg. Amikor azonban levelet küldhet, adatbázist kérdezhet le, fájlt mozgathat vagy publikációs rendszerhez fér hozzá, a nyelvi kimenet műveletté válik. Ezzel a támadási felület is nő. Egy külső weboldalba, dokumentumba vagy akár képbe rejtett utasítás eltérítheti a rendszert attól a céltól, amelyet a szerkesztő adott neki.

Az OWASP 2025-ös generatív MI biztonsági összefoglalója közvetlen és közvetett promptinjekciót különböztet meg. Közvetett esetben a káros utasítás nem a felhasználótól, hanem a rendszer által feldolgozott weboldalból vagy fájlból érkezik. A következmény lehet érzékeny információ kiszivárgása, tartalommanipuláció, jogosulatlan funkcióhasználat vagy kritikus döntés befolyásolása. A multimodális rendszerekben az utasítás képi rétegben is elrejthető (OWASP, 2025).

Erre nincs egyetlen biztos szűrő. A védelem réteges: a külső tartalmat megbízhatatlan bemenetként kell elkülöníteni; a modell csak a szükséges legkisebb jogosultságot kaphatja; a kimeneti formátumot hagyományos kóddal is ellenőrizni kell; a magas kockázatú művelethez emberi jóváhagyás szükséges; a rendszert pedig támadási tesztekkel kell vizsgálni. A „human in the loop” csak akkor valódi védelem, ha az ember érti, mit hagy jóvá, és nem pusztán megszokásból kattint.

5.7. Plágium, stílusutánzás és eredetiség

A generált szöveg szerzői jogi helyzete és a tanítási adatok felhasználása összetett jogi kérdés. Szerkesztői szempontból már a jogi minősítés előtt felmerül az eredetiség problémája. A modell ismert formákat, fordulatokat és műfaji mintákat hoz közel. Ha a felhasználó egy élő szerző vagy versenytárs hangvételének pontos generálását kéri, a kimenet könnyen utánzat lesz akkor is, ha nem tartalmaz hosszú szó szerinti átvételt.

A jó szerkesztőségi gyakorlat nem ismert szerzők stílusának reprodukálására, hanem saját stíluskönyvre és pozitív minőségi kritériumokra épít. Nem azt kéri, hogy „írj úgy, mint X”, hanem meghatározza a mondathosszt, a bizonyítás módját, a kerülendő fordulatokat, a terminológiai következetességet és a célközönséget. A rendszer feladata szerkesztési alternatíva adása; a szerzőé annak eldöntése, mi illik a saját hanghoz és mi nem.

Az eredetiség nem azonos azzal, hogy egy mondat korábban szó szerint szerepelt-e valahol. Eredeti újságírói érték lehet a saját adatgyűjtés, a kérdésfeltevés, a forráskapcsolat, a helyi összefüggés és az értelmezés. Ha ezek nincsenek, a nyelvileg egyedi szöveg is lehet üres. Ha ezek megvannak, az MI-vel támogatott fogalmazás mellett is az emberi munka adja a tartalom lényegét.

5.8. Miért nem bizonyíték az MI-detektor eredménye?

Az MI-generált szöveg felismerésére kínált eszközök rendszerint nyelvi valószínűségeket, ismétlődést, mondatszerkezetet vagy tanult mintákat vizsgálnak. Nem látják a szerzői folyamatot. Egy ember által egyszerűen, szabályosan írt szöveget gépnek, egy átfogalmazott gépi szöveget emberinek minősíthetnek. A modellváltozatok, nyelvek és szerkesztési beavatkozások gyorsan változtatják a teljesítményt.

Weber-Wulff és szerzőtársai több kereskedelmi és ingyenes detektort vizsgáló kutatása arra jutott, hogy az eszközök nem voltak kellően pontosak és megbízhatók; téves pozitív és téves negatív döntéseket egyaránt hoztak, az átfogalmazás pedig tovább rontotta teljesítményüket (Weber-Wulff és szerzőtársai, 2023). Liang és szerzőtársai azt mutatták ki, hogy az általuk vizsgált detektorok a nem anyanyelvi angol szerzők 91 TOEFL-esszéjének (Test of English as a Foreign Language) átlagosan több mint felét tévesen MI-generáltnak jelölték, miközben egyszerű nyelvi átfogalmazással a gépi szöveg felismerése is könnyen megkerülhetővé vált. A szerzők kifejezetten óvatosságra intenek értékelési helyzetekben (Liang és szerzőtársai, 2023).

Ezek a vizsgálatok nem bizonyítják, hogy minden jövőbeli detektor használhatatlan, de kizárják, hogy egy pontszámot önmagában szerzői vagy fegyelmi bizonyítékként kezeljünk. Szerkesztőségben az eredetet folyamatból érdemes igazolni: verziótörténet, forrásjegyzet, interjúfelvétel, szerzői egyeztetés és jóváhagyási napló együtt ad erősebb képet. A gyanút nem szabad automatikus ítéletté alakítani.

5.9. Proveniencia és detektálás: két külön kérdés

A detektor azt próbálja megbecsülni, milyen módon keletkezhetett egy kész tartalom. A provenienciarendszer ezzel szemben a létrehozás és módosítás során rögzített, aláírt állításokat viszi tovább. Az első utólagos következtetés, a második

folyamatbizonyíték. A C2PA-megközelítés ezért stabilabb alapot adhat a saját tartalom hitelesítéséhez, feltéve, hogy a rögzítési lánc valóban működik és a felhasználó számára értelmezhető (C2PA, 2025).

Az eredetadat hiánya azonban nem bizonyít hamisságot, jelenléte pedig nem bizonyít tartalmi igazságot. Egy csalo hiteles kulccsal is készíthet félrevezető képet; egy valódi felvétel elveszítheti metaadatát a platform átméretezésekor. A szerkesztőnek ezért három réteget kell külön vizsgálnia: technikailag összetartozik-e a fájl és az eredetállítás; megbízható-e az aláíró; valamint igazolja-e a tartalmat más forrás, helyszín, időpont vagy tanú.

5.10. Homogenizálás és a szerzői hang kopása

A generatív rendszerek egyik kevésbé látványos kockázata, hogy elfogadhatóvá simítják a szöveget. Javítják a nyelvtant, rendezik a bekezdést, kiegyensúlyozott átvezetést adnak – közben eltüntethetik a szerző ritmusát, a helyi színeket, és ezzel azt a mondatot is, amely nem átlagos, de igaz. Ha sok szerkesztőség hasonló modellel, hasonló „professzionális hangot” kér, a közös eredmény a korrekt egyformaság lehet.

Ez üzleti kockázat is. A könnyen összefoglalható, helyettesíthető tartalom kevésbé ad okot arra, hogy az olvasó az eredeti márkához térjen vissza. A szerzői hangot nem azzal védjük, hogy minden MI-használatot megtiltunk, hanem azzal, hogy a rendszer beavatkozási határát meghatározzuk. Sokszor jobb, ha a modell jelöl és kérdez, mint ha teljesen átír: mutassa meg az ismétlést, a homályos állítást és a hiányzó definíciót, de a végső mondatot a szerző alakítsa ki.

5.11. Túlzott ráhagyatkozás és készségvesztés

Az automatizálás nemcsak időt vesz át, hanem gyakorlási alkalmat is. Ha a pályakezdő mindig kész összefoglalót kap, kevesebbszer tanulja meg, hogyan épül fel egy rendelet, mérleg vagy bírósági irat. Ha a riporter minden interjúkérdést

géppel generáltat, gyengülhet az a képessége, hogy az adott helyzetben észrevegye az előre nem látható nyomot. Ha a szerkesztő csak a kész kimenetet látja, fokozatosan elveszítheti a folyamat hibáiról szerzett tapasztalatát.

A készségvesztés nem szükségszerű. Az MI lehet oktatási tükör is: több megoldást ad, ellenérvet fogalmaz, vagy megmutatja, hol bizonytalan a forráscsomag. Ehhez azonban időnként „kézi üzemmódra” van szükség, és a munkatártnak értenie kell az automatizált lépés belső logikáját. Kritikus feladatnál ne az legyen az első alkalom, amikor embernek kell átvennie a folyamatot.

5.12. Deepfake, dezinformáció és a valódi bizonyíték leértékelődése

A generált kép, hang és videó csökkenti a meggyőző hamisítvány előállításának költségét. A veszély nemcsak az, hogy hamis tartalom terjed. Az is, hogy a közönség a valódi felvételt is könnyebben utasítja el azzal: „ezt biztosan MI készítette”. A bizonytalanság a felelősség elhárításának eszközévé válhat. A szerkesztőségnek ezért a cáfolat mellett a valódi anyag bizonyítási láncát is erősítenie kell.

Egy gyanús felvétel ellenőrzése több jeltől áll: eredeti fájl és metaadat, korábbi előfordulás, fordított kép- vagy képkockakeresés, helyszíni és időjárási egyezés, fény- és árnyékviszony, hangspektrum, tanúk, más nézőpontból készült felvételek, valamint a közlétező előélete. Egyetlen vizuális „árulkodó jel” nem elég, mert a generátorok és tömörítési eljárások változnak. A technikai elemzés és a hagyományos forrásmunka egymást erősíti.

5.13. Átláthatóság és közönségbizalom

Az átláthatóság nem azt jelenti, hogy minden helyesírás-ellenőrzés mellé hosszú technikai nyilatkozat kerül. A túl gyakori, jelentés nélküli címke kiüresedhet. A közönség számára azt kell láthatóvá tenni, ami a tartalom eredetéről, bizonyításáról vagy jelentéséről alkotott képét érdemben befolyásolja. Szintetikus hang, generált

illusztráció, valós személy képmásának módosítása vagy nagy terjedelmű gépi előállítás ilyen lehet.

A jelölés legyen közeli, érthető és konkrét. A „MI-t is használtunk” kevés információt ad. Többet mond például az, hogy „a cikk szerző által ellenőrzött hangos változatát szintetikus narrátor olvassa fel”, vagy „az illusztráció generatív képeszközzel készült, nem valós eseményt ábrázol”. A jelölés nem mentesít a pontosság, hozzájárulás vagy jogszerűség alól; csak őszintébbé teszi a közönséggel kötött szerződést.

A bizalomhoz a felelősség azonosíthatósága is kell. Legyen világos, mely szerkesztőség adta ki a tartalmat, ki a szerző vagy felelős szerkesztő, hol olvasható a módszertan, és hogyan lehet hibát jelezni. A Reuters Institute 2026-os adatai szerint a lakosság egészében alacsony a chatbotok által közvetített hírekbe vetett bizalom, miközben a rendszeres használók jóval bizalomtelibbek. Ez azt jelzi, hogy a közönség nem egységes; a jelölés mellett magyarázat és következetes gyakorlat szükséges (Ross Arguedas, 2026).

5.14. Helyesbítés és incidenskezelés

Az MI-hibát nem szabad technikai különlegességgként elrejteni. Ha a publikált tartalom téves, ugyanazok az alapelvek érvényesek, mint más szerkesztőségi hibánál: gyors javítás, a lényegi változás látható jelzése, az érintettek szükséges értesítése és a kár mérséklése. Emellett meg kell vizsgálni, hogy a hiba melyik rendszerszinten keletkezett: forráshiány, hibás prompt, rossz visszakeresés, modellváltozás, elégtelen ellenőrzés vagy jogosultsági probléma okozta-e.

Az incidensnapló célja nem a munkatárs hibáztatása, hanem a minták felismerése. Ha ugyanaz a leiratrendszer rendszeresen elront magyar neveket, célszótár vagy kötelező névelőellenőrzés szükséges. Ha a modell forrás nélküli számokat tesz a szövegbe, a munkafolyamatot úgy kell módosítani, hogy csak megadott adatból

dolgozzon. Ha a jóváhagyás formális kattintássá vált, a szerepet és az időkeretet kell újratervezni.

Súlyos eseménynél legyen leállítási lehetőség, felelős vezető, jogi és adatvédelmi eskaláció, valamint nyilvános kommunikációs terv. A modell vagy szolgáltatás frissítése is incidenshez hasonló újraminősítést indokolhat, mert ugyanaz a munkafolyamat megváltozott kimenetet adhat.

5.15. Szerkesztőségi kockázati mátrix

5. táblázat. A legfontosabb szerkesztőségi MI-kockázatok

Kockázat	Tipikus megjelenés	Következmény	Elsődleges kontroll
Konfabuláció	Kitalált tény, idézet vagy hivatkozás	Téves publikáció, jóhírnév-sérelem	Állításszintű ellenőrzés eredeti forrásból
Torzítás	Hiányzó csoport, sztereotip kép vagy keretezés	Diszkrimináció, beszűkült nyilvánosság	Forrásszínűség és ellenhipotézis
Adatszivárgás	Bizalmas leirat vagy személyes adat feltöltése	Forrásveszély, jogi és reputációs kár	Adatosztályozás, engedélyezett környezet, adatminimalizálás
Promptinjekció	Külső fájl rejtett utasítása eltéríti a rendszert	Jogosulatlan művelet vagy tartalommanipuláció	Legkisebb jogosultság, bemenetszigetelés, emberi jóváhagyás
Homogenizálás	Átlagos hang, azonos nézőpontok	Márka- és szakmai érték kopása	Saját forrás, stílus és szerzői végső döntés

Kockázat	Tipikus megjelenés	Következmény	Elsődleges kontroll
Túlzott ráhagyatkozás	A kimenet rutinból elfogadott	Készségvesztés és rejtett hiba	Kézi gyakorlat, mintavétel, szerepkörhöz kötött képzés
Szintetikus megtévesztés	Valósnak látszó generált kép, hang vagy videó	Dezinformáció és bizalomvesztés	Eredetlánc, keresztellenőrzés, világos jelölés

Forrás: saját szerkesztés.

A mátrix célja nem a hamis számszerű pontosság. A „közepes” vagy „magas” besorolást a szervezet saját műfajaihoz, közönségéhez és jogi környezetéhez kell igazítani. A következmény súlyát különösen emeli, ha sérülékeny személyről, választásról, egészségügyi adatról, bűnügyről, pénzügyi döntésről vagy védett forrásról van szó. Ugyanígy számít a visszafordíthatóság: egy belső vázlat törölhető, egy virálisan terjedő hamis hangfelvétel hatása nem vonható vissza teljesen.

Az értékelést a bevezetéskor és rendszeresen újra kell végezni. A kockázat változik a modell, az integráció, a bemeneti adat, a munkatársak tapasztalata és a felhasználási volumen változásával. Ami tíz ember kézi jóváhagyásával alacsony kockázatú pilot volt, tízezer automatikus publikáció mellett már más rendszer.

5.16. A fejezet következtetése

A generatív MI hibája ritkán önmagában technikai hiba. Szerkesztőségi kár akkor lesz belőle, amikor a valószínű kimenetet bizonyítékként kezelik, érzékeny adat kerül rossz környezetbe, a munkafolyamat túl nagy jogosultságot ad, vagy a közönség nem tudja felismerni a tartalom eredetét. A védelem ezért nem egyetlen szűrőből áll, hanem forráskezelésből, hozzáférési rendből, emberi jóváhagyásból, technikai eredetigazolásból, átláthatóságból és javítható szervezeti rutinból.

A legfontosabb minőségi elv egyszerű: a rendszer készíthet javaslatot, de a szerkesztőségnek kell tudnia, miért igaz, jogszerű, arányos és vállalható a közlés. Ha ezt nem lehet megmutatni, a tartalom még nincs kész – bármilyen gördülékenyen fogalmazta is meg a modell.

6. SEO, AEO és a zero-click internet

6.1. Amikor a találati lista válaszfelületté válik

A digitális kiadók két évtizeden át ahhoz igazították tartalmaik egy részét, hogy a kereső találati listáján minél jobb helyen jelenjenek meg. A keresőoptimalizálás – SEO – technikai elérhetőséget, kulcsszavas relevanciát, tekintélyt, megfelelő oldalszerkezetet és jó felhasználói élményt kapcsolt össze. A felhasználó kérdezett, a kereső linkeket rendezett, a kiadó pedig az átkattintás után saját felületén adta meg a választ.

Ez a lánc nem tűnt el, de új réteg került fölé. A keresők MI-összefoglalókat készítenek, a chatbotok pedig több forrásból összeállított választ adnak, amelyet a felhasználó további kérdésekkel pontosíthat. A találati oldalból részben beszélgetési felület lesz. A közvetítő már nemcsak eldönti, milyen sorrendben látszanak a források, hanem kivonatolja, összekapcsolja és saját mondatként közli tartalmukat.

Az answer engine optimization, vagyis AEO azt vizsgálja, hogyan válhat egy kiadói tartalom jól felismerhető és hivatkozható forrássá ebben a válaszkörnyezetben. A fogalom használata nem jelenti azt, hogy létezne egyetlen, biztos recept a chatbotok „első helyére”. A modellek, keresési rétegek, forrásválasztási eljárások és felületek eltérnek, gyakran változnak, a kiadók pedig korlátozott betekintést kapnak a kiválasztásba. Az AEO ezért helyesebben tartalom- és forrásstratégia, mint technikai trükk.

6.2. Mit jelent pontosan a zero-click?

Zero-click helyzetben a felhasználó információigénye úgy elégül ki, hogy nem kattint át külső weboldalra. Ez nem kizárólag MI-jelenség. Időjárás, sporteredmény, árfolyam, definíció, térkép vagy kiemelt kivonat régóta megjelenhet közvetlenül a keresőben. A generatív válasz azért jelent minőségi változást, mert hosszabb,

összetettebb és követő kérdésekkel alakítható információt is a platformon belül tarthat.

Nem minden kattintás nélküli keresés veszteség a kiadónak. Lehet, hogy a felhasználó eleve csak egy gyors adatot akart, vagy a márkanevet, telefonszámot, címet olvasta le. A probléma akkor válik stratégiaivá, amikor a platform a kiadó érdemi munkájából – magyarázatból, összehasonlításból, eredeti adatból – ad elegendő választ, miközben a forráshoz kevés figyelem, látogatás vagy bevétel jut vissza. A láthatóság és az elérés ekkor szétválik: a tartalom hat a válaszra, de a közösségkapcsolat nem a kiadónál jön létre.

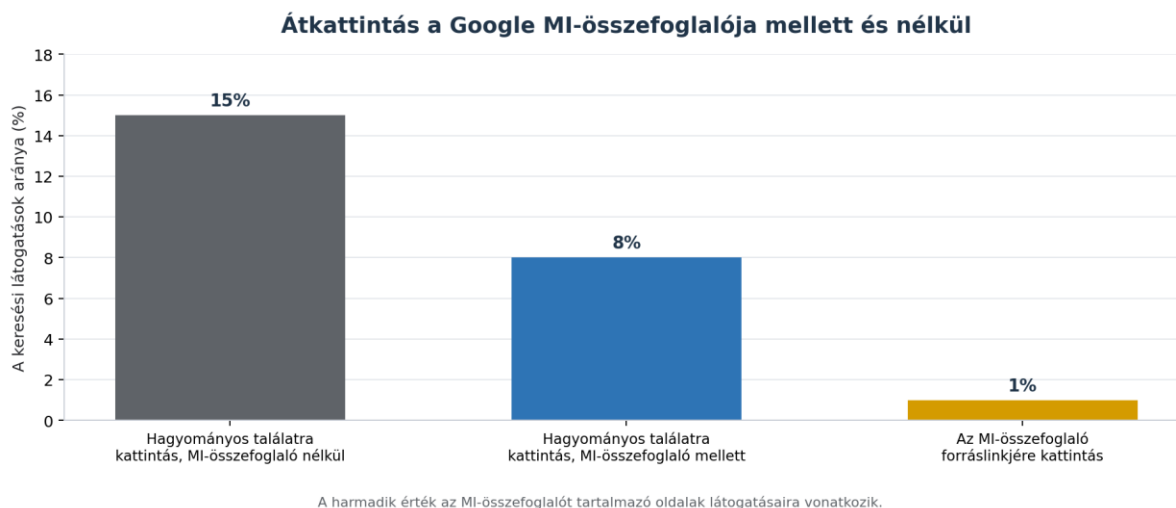
A jelenséget ezért több szinten kell mérni. Változik-e az organikus átkattintás? Megjelenik-e a márka vagy a szerző a válaszban? Pontosan hivatkoznak-e a forrásra? Mely kérdéseknél csökken, és melyeknél nő a forgalom? Az érkező felhasználó mennyi időt tölt az oldalon, regisztrál-e, visszatér-e? Az egyszerű összforgalmi görbe nem mutatja meg, hogy egy keresőfelület, tartalomtípus vagy közösségi szándék okozta-e a változást.

6.3. Mit mutatnak a mért böngészési adatok?

A Pew Research Center 900 amerikai felnőtt hozzájárulással gyűjtött böngészési adatait elemezte 2025 márciusából. A mintában 68 879 egyedi Google-keresés szerepelt; ezek közül 12 593, vagyis 18 százalék mellett jelent meg MI-összefoglaló. A kutatók a felhasználó következő böngészési lépését vizsgálták, és külön jelezték, hogy az összefoglalók később változhattak, valamint az eredmények kizárólag a vizsgált amerikai mintára és időszakra vonatkoznak (Chapekis és Lieb, 2025).

MI-összefoglaló mellett a látogatások 8 százalékában kattintottak hagyományos keresési találatra; összefoglaló nélkül 15 százalékban. Magában az MI-összefoglalóban szereplő forráslinkre az érintett látogatások 1 százalékában kattintottak. A munkamenet az összefoglalóval járó keresések 26 százalékánál ért

véget, szemben a hagyományos találati oldalak 16 százalékaival. Az adatok nem bizonyítják, hogy minden piacon vagy minden témánál ugyanez történik, de egyértelmű viselkedési jelzést adnak: a kész válasz csökkentheti a külső oldalra lépés valószínűségét.

5. ábra. Átkattintás a Google MI-összefoglalója mellett és nélkül

Forrás: Chapekis és Lieb (Pew Research Center, 2025), 900 amerikai felnőtt 2025. márciusi böngészési adatai.

A témakör is számít. A Pew mintájában a hosszabb, kérdés formájú keresések lényegesen gyakrabban váltottak ki MI-összefoglalót. Ez a hírkiadóknak azért fontos, mert a gyors hírcím mellett a háttérmagyarázat, a „miért” és a „hogyan” típusú tartalom kerülhet erősebben a generatív rétegbe. Éppen az a tartalom, amelybe a szerkesztőség gyakran több kontextust és szakértői munkát fektet.

6.4. A chatbot mint kiegészítő hírfelület

A Reuters Institute 2026-os Digital News Reportja 45 piacon vizsgálta az önbevalláson alapuló hírfogyasztási szokásokat. A heti hírcélú chatbothasználat 7-ről 10 százalékra emelkedett egy év alatt, miközben csak 1 százalék nevezte a chatbotot fő hírforrásának. A legfiatalabb korcsoportban 17 százalék használt ilyen rendszert hírekhez. A leggyakoribb funkció nem egyszerűen a legfrissebb hírek

lekérése volt, hanem a követő kérdés, az összefoglalás, az egyszerűbb magyarázat és több forrás összerendezése (Ross Arguedas, 2026).

A 27 piacon feltett átkattintási kérdésnél a teljes minta 4 százaléka mondta, hogy mindig vagy gyakran továbbmegy az eredeti hírforráshoz az MI-chatbotból; keresőnél 19, közösségi médiánál 17 százalék volt ugyanez az önbevallott arány. Az összehasonlítást óvatosan kell olvasni, mert a teljes mintában sokkal kevesebben használnak hírcélú chatbotot, és az emlékezeten alapuló válasz nem azonos a tényleges kattintási naplóval. A kutatás mégis arra utal, hogy a chatbot jelenleg inkább kiegészítő, de alacsony továbbküldési hajlandóságú kapu.

Az átkattintók motivációja is tanulságos. A chatbothasználók a keresőből vagy közösségi médiából érkezőkhöz képest gyakrabban említették az információ ellenőrzését és a forrás megismerését. Ez egy fontos rést jelez: a kiadó akkor nyerhet látogatást, ha az eredeti bizonyíték, a módszertan, a szerzői tekintély vagy a részletesség láthatóan többet ad, mint a platform összefoglalója.

6.5. Hogyan talál forrást egy válaszrendszer?

A válaszfelületek működése nem egységes. Van, amelyik a modell betanítási mintázataira támaszkodik, másik valós idejű webes keresést használ, ismét másik licencelt adatbázist vagy a felhasználó saját dokumentumait vonja be. Egyetlen válaszon belül is keveredhet a modell általános nyelvi tudása és az aktuálisan visszakeresett forrás. Emiatt a kiadó nem feltételezheti, hogy a hagyományos keresési helyezés automatikusan azonos a válaszban való hivatkozással.

A Google hivatalos Search Central útmutatója szerint az AI Overviews és az AI Mode úgynevezett query fan-out technikát is használhat: a rendszer több kapcsolódó keresést indít altémákra és adatforrásokra, majd ezek alapján állít össze választ és támogató linkeket. A megjelenés alapfeltétele, hogy az oldal indexelhető legyen és hagyományos keresési kivonatban is szerepelhessen. A vállalat ugyanakkor

kifejezetten azt írja, hogy nincs külön MI-fájl, speciális jelölés vagy új schema.org-típus, amely az ilyen felületeken való megjelenést garantálná; a meglévő SEO-alapelvek maradnak érvényesek (Google Search Central, 2025).

Ebből két következtetés adódik. Az első: az AEO nem válthatja ki a technikai SEO-t. Ha a robot nem éri el az oldalt, a kanonikus cím hibás, a fontos állítás csak képen olvasható vagy a strukturált adat eltér a látható tartalomtól, a válaszrendszernek sincs stabil alapja. A második: az indexelhetőség önmagában nem elég. A rendszernek fel kell ismernie, mely állítás mire válaszol, ki a forrás, mikor az adat és milyen korláttal érvényes.

6.6. SEO és AEO: nem korszakváltás, hanem kettős optimalizálás

A SEO és az AEO közös alapja a világos, megbízható, hozzáférhető tartalom. Mindkettőnek szüksége van feltérképezhető oldalra, következetes címekre, értelmes belső linkekre, gyors és mobilbarát megjelenésre, megfelelő metaadatokra és valódi szerzői felelősségre. A különbség inkább a felhasználói útban és a siker mérésében van.

A hagyományos SEO jellemzően azt optimalizálja, hogy a találati listáról az olvasó az oldalra jusson. Az AEO azt is figyeli, hogy az állítás a válaszban helyesen, felismerhető forrással jelenjen meg, illetve legyen oka az olvasónak továbblépni. A két cél néha feszültségben áll. Egy teljesen önmagában álló, rövid válasz könnyen idézhető, de kevesebb kattintási indokot hagy; egy túl sok előzetes szöveggel és reklámréteggel terhelt oldal viszont sem embernek, sem gépnek nem teszi könnyűvé a lényeg megtalálását.

A megoldás nem az információ szándékos elrejtése. A közérthető alapválasz mellett olyan többletet kell kínálni, amelyhez érdemes az eredeti felületet megnyitni: dokumentum, teljes adatbázis, interaktív ábra, helyi bontás, szerzői elemzés, ellenérvek, módszertan, frissítéskövetés vagy közösségi részvétel. A platform

összefoglalhatja a megállapítást; az újságírói bizonyítás és használható eszköz maradjon a kiadó erőssége.

6.7. A jól idézhető szerkesztőségi tartalom

A válaszrendszerek számára akkor könnyebb pontosan használni egy anyagot, ha az állítás és a bizonyíték kapcsolata világos. Ez nem gépeknek írt, leegyszerűsített próza, hanem jó szerkesztés. Egy bekezdés egy fő gondolatot bontson ki; a fogalom kapjon egyértelmű definíciót; a szám mellett szerepeljen időszak, mértékegység és forrás; az idézet legyen beszélőhöz kötve; a korrekció és frissítés dátuma legyen látható.

Különösen értékesek a visszakereshető elsődleges elemek. Ilyen a letölthető adatsor, a teljes dokumentum, a módszertani jegyzet, az esemény idővonala, a szó szerinti interjúrészlet, a helyi adatbontás vagy a szerkesztőség saját mérési eredménye. Ezek a tartalom bizonyítását erősítik, és nehezebben helyettesíthetők egy általános válasszal. Az eredeti információ nemcsak újságírói, hanem megtalálhatósági előny.

A szerzői oldal és a témában felhalmozott következetes munka ugyancsak számít. A név mellett legyen valós szakmai bemutatás, elérhető korábbi munka és javítási út. A szerkesztőség jelölje, mikor frissítette az anyagot, és különítse el az esemény dátumát a publikálásétól. A válaszrendszernek és az olvasónak egyaránt tudnia kell, mennyire friss és kihez köthető az állítás.

6.8. Amit nem érdemes AEO-nak nevezni

Az új keresési környezet gyorsan létrehozott egy tanácsadói nyelvet, amely gyakran biztos receptként ad el kevésbé bizonyított fogásokat. Ilyen lehet a kérdésmondatok mechanikus felszaporítása, a definíciók sablonos ismétlése, láthatatlan „MI-kulcsszavak” beillesztése vagy különlegesnek nevezett, de nem szabványos fájlok ígérete. A Google hivatalos útmutatója alapján legalább a saját

MI-keresési felületeihez nincs szükség speciális schema.org-jelölésre vagy új gépi fájlra (Google Search Central, 2025).

A túlságosan formulázott AEO-tartalom ugyanahhoz a problémához vezethet, mint a régi kulcsszóhalmozás: romlik az olvasói érték, miközben a platformok felismerési rendszerei változnak. A kérdés–válasz szerkezet akkor indokolt, ha a közönség valóban így keresi az információt. A rövid meghatározás akkor jó, ha utána megkapjuk a feltételeket és kivételeket is. A gépi idézhetőség nem lehet ürügy a hamis bizonyosságra.

6.9. Technikai alapok, amelyek továbbra is számítanak

A válaszmotorok korában is alapkövetelmény a feltérképezhetőség és indexelhetőség. A robots.txt, a noindex és a kivonatkorlátozó beállítások valódi tartalmi döntések: a kiadó ezekkel szabályozhatja, mi jelenjen meg a keresési felületen, de egy korlátozás a láthatóságot is csökkentheti. A hozzáférési stratégia ezért nem kizárólag informatikai feladat; szerkesztői, jogi és üzleti mérlegelést igényel.

A fontos információ legyen szövegesen elérhető akkor is, ha videóban, podcastban vagy infografikában jelenik meg. A pontos leirat, képaláírás, alternatív szöveg és adatforrás egyszerre javítja a hozzáférhetőséget és a gépi értelmezhetőséget. A strukturált adat feleljen meg annak, amit az olvasó ténylegesen lát. A belső linkek ne csak forgalmat tereljenek, hanem mutassák meg a témák, előzmények és elsődleges dokumentumok közötti kapcsolatot.

Stabil URL, helyes kanonikus jelölés és következetes dátumkezelés nélkül ugyanazon anyag több változata versenyezhet egymással, a válaszrendszer pedig elavult vagy másodlagos példányt találhat meg. A frissítés ne pusztán a dátum átírása legyen: jelezze, mi változott, mely adat maradt történeti, és hol érhető el az előző állapot.

6.10. Új mérőszámok a kattintáson túl

Az organikus látogatás továbbra is fontos, de önmagában már nem írja le a tartalom információs hatását. A kiadónak legalább négy mérési réteget érdemes elkülönítenie. Az első a hagyományos keresési teljesítmény: megjelenés, helyezés, átkattintás és céloldali viselkedés. A második a válaszfelületi jelenlét: szerepel-e a márka, szerző vagy URL, és pontos-e a neki tulajdonított állítás. A harmadik az üzleti minőség: regisztráció, előfizetés, hírlevél-feliratkozás, visszatérés vagy más értékes cselekvés. A negyedik a közvetlen kapcsolat: növekszik-e a márkára keresés, a közvetlen belépés és a saját csatornák használata.

A mérés jelenleg korlátozott. A Google Search Console az AI Overviews és AI Mode megjelenéseit és forgalmát az általános webes keresési teljesítménybe számítja, nem ad minden helyzetben külön, teljes bontást. Más válaszrendszerek hivatkozási és ajánló adatai (referral data) eltérően azonosíthatók. Emiatt rendszeres kézi vagy automatizált mintavételre is szükség lehet: a szerkesztőség előre meghatározott, fontos kérdéskészleten vizsgálhatja, milyen válasz és forrás jelenik meg, majd dokumentálhatja a változást.

A „hivatkozási részesedés” vizsgálata csak akkor értelmes, ha a mérés ismételhető. Rögzíteni kell a kérdést, nyelvet, földrajzi helyet, bejelentkezési állapotot, dátumot és platformot, mert ugyanaz a rendszer személyre szabott vagy időben változó választ adhat. Egyetlen képernyőkép nem trend. A cél nem a rangsor napi hajszolása, hanem annak felismerése, mely témában tekinti a környezet a kiadót eredeti és megbízható forrásnak.

6.11. A közvetlen közönségkapcsolat felértékelődése

Ha a kereső és a chatbot egyre több információt tart saját felületén, a kiadó sérülékenységet az csökkenti, ha az olvasó nem minden alkalommal közvetítőn keresztül érkezik. A hírlevél, alkalmazás, böngészőértesítés, regisztrált profil,

előfizetés, esemény, podcast-követés és moderált közösség mind olyan kapcsolat, amelyben a kiadó engedéllyel és ismételten szólíthatja meg a közönséget.

E csatornák nem pusztán forgalomplótlók. Lehetővé teszik a szükségletek jobb megértését, a visszajelzést és az újságírói munka értékének bemutatását. A közvetlen kapcsolat akkor tartós, ha nem csak újabb értesítési zajt jelent. Világos ígéret kell hozzá: mit kap az olvasó, milyen gyakran, milyen adatokért cserébe, és hogyan tudja ezt szabályozni.

A szerkesztőségi terméknek okot kell adnia a visszatérésre. Ilyen lehet egy helyi ügy folyamatos követése, személyre szabható adatfigyelő, szakértői hírlevél, dokumentumtár, magyarázó sorozat vagy olyan közösségi fórum, ahol az újságíró válaszol. Ezek értékét a válaszmotor részben idézheti, de a kapcsolatot és a folytonosságot nehezebben helyettesíti.

6.12. Szerkesztőségi AEO-gyakorlat

Az AEO nem különálló „utómunkafázis”. Már a témaválasztásnál megjelenik, amikor a szerkesztőség feltérképezi, milyen kérdések maradnak megválaszolatlanul, és melyekre tud eredeti forrást adni. A szerző a cikkben egyértelmű fogalmakat, ellenőrizhető állításokat és logikus szerkezetet használ. A kiadáskor megfelelő cím, leírás, szerzői adat, strukturált jelölés és belső kapcsolat kerül az oldalra. A publikálás után pedig nemcsak a kattintást, hanem a forrásként való megjelenést és a visszatérő közösségi értéket is figyelik.

Egy egyszerű, rendszeres ellenőrzési ciklus öt kérdésből állhat:

- Mely közösségi kérdésekben rendelkezünk elsődleges vagy nehezen helyettesíthető tudással?
- A válasz és a bizonyíték világosan elkülönül-e, visszakereshető-e a forrás és a dátum?

- Technikai akadály nélkül elérhető-e a lényegi tartalom, és egyezik-e a strukturált adat a látható oldallal?
- Hogyan jelenik meg a tartalom a fontos keresési és válaszfelületeken, pontosan nevezik-e meg a forrást?
- Ad-e az eredeti oldal a kivonaton túl olyan értéket, amely kapcsolatot és visszatérést épít?

A kérdések tudatosan nem terméknevekre épülnek. A platformok változhatnak, de a tartós feladat ugyanaz: a kiadó legyen megtalálható, felismerhető, idézhető és érdemes a közvetlen kapcsolatra.

6.13. Három egymásra épülő stratégia

6. táblázat. SEO, AEO és közvetlen közönségkapcsolat

Stratégia	Elsődleges kérdés	Szerkesztőségi gyakorlat	Fő mérőszám
SEO	Megtalálja és megnyitja-e az olvasó?	Feltérképezhetőség, relevancia, belső link, oldalélmény	Megjelenés, helyezés, átkattintás, céloldali viselkedés
AEO	Felismerhető és pontos forrása-e a válasznak?	Világos állítás, eredeti bizonyíték, szerző, dátum, módszertan	Forráshivatkozás, márkaemlítés, pontosság, referral

Stratégia	Elsődleges kérdés	Szerkesztőségi gyakorlat	Fő mérőszám
Közvetlen kapcsolat	Van-e oka és engedélye a közönségnek visszatérni?	Hírlevél, alkalmazás, regisztráció, előfizetés, közösség	Visszatérés, feliratkozás, megtartás, konverzió

Forrás: saját szerkesztés.

A táblázat három oszlopa nem versenytárs. A technikai és tartalmi SEO nélkül a forrás nem feltétlenül kerül be a keresési ökoszisztémába. AEO-szemlélet nélkül az állítás kevésbé lehet egyértelműen azonosítható vagy a válaszban helyesen adaptálható. Közvetlen kapcsolat nélkül pedig a kiadó még sikeres láthatóság mellett is a platform döntésétől függ abban, eléri-e újra ugyanazt az embert.

A helyes súlyozás kiadónként eltér. Egy breaking news oldalnak a gyors indexelés, a hiteles élő frissítés és a márkaazonosság lehet elsődleges. Egy szakmai lapnak a részletes módszertan, az idézhető szakértői anyag és a hírlevél-konverzió. Egy helyi szerkesztőségnek a települési adat, a személyes forrásháló és a közösségi visszatérés. Az optimalizálás nem válhat a küldetés helyettesítőjévé.

6.14. A fejezet következtetése

A válaszmotorok nem szüntetik meg a keresést, de megváltoztatják a kiadó és az olvasó közötti útvonalat. A platform egyre gyakrabban maga állítja össze az első

választ, ezért a tartalom információs hatása és az oldal látogatottsága eltávolodhat egymástól. A mért adatok már mutatnak alacsonyabb átkattintást MI-összefoglaló mellett, ugyanakkor a jelenség piac-, téma- és felületfüggő; nem kezelhető egyetlen általános százalékkal.

A kiadói válasz három részből áll. Meg kell őrizni a technikai SEO alapjait. A tartalmat úgy kell szerkeszteni, hogy az állítás, a bizonyíték, a szerző és a frissesség egyértelmű legyen. Végül olyan eredeti értéket és közvetlen közönségkapcsolatot kell építeni, amely túlmutat a kivonaton. A jövő megtalálhatósága nem pusztán az lesz, hogy „elsők vagyunk-e a listán”, hanem hogy felismerhető forrásai vagyunk-e a válasznak, és marad-e oka az embernek hozzánk visszatérni.

7. Szerzői jogi és szabályozási kérdések

A mesterséges intelligencia körüli jogi vita gyakran egyetlen kérdésre szűkül: jogszerű volt-e a modellek tanításához felhasználni a nyilvánosan elérhető tartalmakat?

A médiavállalat szempontjából azonban legalább négy, egymástól elválasztandó helyzet létezik. Az első az, amikor egy fejlesztő vagy szolgáltató cikkeket, képeket, hangfelvételeket és adatbázisokat használ modelltréninghez. A második, amikor egy szerkesztőség külső MI-rendszerbe tölt fel anyagokat, tehát maga is másolatot készít és adatot ad át. A harmadik az előállított kimenet jogi minősítése: van-e szerzője, védi-e szerzői jog, és sérti-e valaki más jogát. A negyedik a közzététel: milyen tájékoztatás, emberi kontroll és felelősségi rend szükséges, ha a közönség MI közreműködésével készült tartalommal találkozik.

Ezek a kérdések ugyanabban a munkafolyamatban jelenhetnek meg, mégis külön kezelendők. A felhasználás feltüntetése nem tesz jogszerűvé egy engedély nélküli tartalomátvételt. A jogszerűen elért forrás nem garantálja, hogy korlátozás nélkül tréningezhető. Az emberi felülvizsgálat csökkentheti a tévedés kockázatát és az MI-

rendelet szerint bizonyos szövegek jelölési kötelezettségét is befolyásolhatja, de nem tünteti el a rágalmazás, a személyiségi jogsértés vagy a szerzői jogi jogsértés lehetőségét. Ugyanígy egy jól látható „MI-vel készült” címke sem igazolja, hogy a tartalom igazi, tisztességesen megszerzett vagy megfelelően licencelt.

A fejezet ezért nem egyetlen „MI-jogként” kezeli a területet. A szerzői jog, az adatvédelem, a személyiségi jogok, a médiaszabályozás és az uniós MI-rendelet egymásra rakódó normákat alkotnak. A szerkesztőségnek nem kell minden újságíróból jogászt képeznie, de fel kell ismernie, melyik döntésnél melyik jogterület lép működésbe, és mikor szükséges szerkesztői, jogi vagy adatvédelmi jóváhagyás.

7.1. Mi védett a médiatartalomban?

A szerzői jog nem általában az információt, hanem annak egyéni, eredeti megformálását védi. A magyar szerzői jogi törvény szerint a védelem az alkotó szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellegen alapul. Egy hír mögötti tény – például egy választási eredmény, részvényárfolyam, bírósági ítélet rendelkező része vagy egy közlekedési baleset időpontja – önmagában nem válik valamely szerkesztőség kizárólagos tulajdonává. A tény feltárásába fektetett munka üzleti és szakmai értéke ettől még jelentős, de a puszta adat szerzői jogi helyzete más, mint az abból készített riporté, elemzése vagy infografikáé.

A védelem tárgya lehet a szöveg sajátos megfogalmazása, a fénykép, a videó, a hangfelvétel, az illusztráció, az eredeti grafikai elrendezés vagy az elemek kreatív kiválasztása és összeállítása. Egy adatbázis esetében külön jogi jelentősége lehet annak is, hogy az előállító lényeges ráfordítást végzett az adatok megszerzésére, ellenőrzésére vagy megjelenítésére. A sajtókiadványok kiadóit az uniós és a magyar jog az online felhasználásokkal szemben önálló kapcsolódó joggal is védi. Ez nem tesz minden egyes szót kizárólagossá: a hiperhivatkozás, az egyes szavak és a nagyon rövid részletek, valamint a magánszemély magáncélú, nem üzleti

felhasználása külön kivételek körébe eshetnek. A nagy mennyiségű, rendszeres vagy üzleti célú átvétel azonban más megítélés alá kerülhet.

A médiában emiatt két szélsőséges állítás is félrevezető. Az egyik szerint, „ami az interneten megtalálható, az szabadon használható”. A nyilvános hozzáférés nem azonos a jogok feladásával. A másik szerint „egy hírből semmit sem lehet átvenni”. Tényeket természetesen lehet közölni, és az idézésnek is vannak jogszerű esetei. A választóvonalat a felhasznált elem természete, mennyisége, célja, a forrásmegjelölés, a piacra gyakorolt hatás és az adott kivétel pontos feltételei együtt rajzolják meg.

A generatív MI azért teszi különösen fontossá ezt a különbségtételt, mert egyszerre képes tényt összefoglalni, stílust utánozni és akár hosszabb, forrásszövegre emlékeztető részletet visszaadni. A kimenet gördülékenységből nem derül ki, melyik történt. A szerkesztőnek ezért nem csupán azt kell ellenőriznie, hogy az állítás igaz-e, hanem azt is, hogy a megfogalmazás és a vizuális megoldás nem vesz-e át védett elemeket felismerhető módon.

7.1. táblázat A jogi kérdések öt rétege

Réteg	Szerkesztőségi kérdés	Szükséges kontroll
Bemenet és tréning	Milyen tartalmat másolnak vagy tesznek elemezhetővé? Van jogszerű hozzáférés, licenc vagy alkalmazható TDM-kivétel?	Forrás- és licencnyilvántartás; géppel olvasható jogfenntartás; a tréningkészlet eredetének dokumentálása.
Szerkesztőségi adatátadás	Kerül-e személyes, bizalmas, embargós vagy szerződésben védett adat külső rendszerbe?	Engedélyezett eszközök; adattakarékosság; anonimizálás; megőrzés és tréningcélú felhasználás szerződéses ellenőrzése.
Kimenet és szerzőség	Azonosítható-e érdemi emberi kreatív hozzájárulás? Reprodukál-e a kimenet védett elemet?	Változatok és alkotói döntések megőrzése; egyezésvizsgálat; szükség esetén licenc vagy átdolgozás.

Réteg	Szerkesztőségi kérdés	Szükséges kontroll
Közzététel	Igaz, bizonyított, jogszerű és megfelelően jelölt-e a tartalom?	Forrásellenőrzés; szerkesztői jóváhagyás; személyiségi jogi és AI Act-vizsgálat; hozzáférhető címke.
Utókövetés	Visszakereshető-e a folyamat, és minden változat javítható-e?	Naplózás; többcsatornás korrekció; incidenselemzés; szabályzat- és képzésfrissítés.

Saját szerkesztési modell a fejezetben ismertetett jogforrások alapján.

7.2. Modelltréning, szöveg- és adatbányászat

A hétköznapi beszédben a „tanítás” azt sugallhatja, hogy a rendszer ugyanúgy olvas, mint egy ember. Jogi és technikai értelemben azonban több egymást követő művelet történik: tartalmak begyűjtése, másolása, tisztítása, osztályozása, esetenként annotálása, majd statisztikai összefüggések beépítése a modell paramétereibe. A szerzői jog szempontjából nemcsak a végső modell, hanem a köztes másolatok és adatbázis-műveletek is jelentősek lehetnek.

Az Európai Unió digitális egységes piaci szerzői jogi irányelve két szöveg- és adatbányászati – angol rövidítéssel TDM – kivételt különböztet meg. A tudományos kutatási célú kivétel kedvezményezettjeként a kutatóhelyek és kulturális örökségvédelmi intézmények jogszerű hozzáférés mellett, megfelelő biztonsági feltételekkel tágabb lehetőséget kapnak. Az általános TDM-kivétel más szereplők számára is lehetővé tehet többszörözést és adatkinyerést, de csak jogszerűen hozzáférhető műveknél, és csak akkor, ha a jogosult nem tartotta fenn megfelelő módon a felhasználás jogát. Online tartalomnál a jogfenntartásnak géppel olvasható formában kell megjelennie.

A magyar szerzői jogi törvény 35/A. §-a e logikát ülteti át. A szabályozásból három gyakorlati következtetés adódik. Először: a TDM-kivétel nem általános engedély bármilyen adatbázis feltörésére vagy hozzáférési korlát megkerülésére; jogszerű hozzáférés szükséges. Másodszor: a jogosulti jogfenntartás valódi jogi eszköz, de

annak technikai megvalósítása és egységes értelmezése még fejlődik. Harmadszor: a kutatási célú és az üzleti célú modelltréning nem ugyanaz a kategória. Attól, hogy egy egyetem kutatási projektje megfelelhet egy kivételnek, egy kereskedelmi modell szolgáltatójának tevékenysége nem válik automatikusan jogszerűvé.

Az MI-rendelet ehhez nem új szerzői jogi kivételt hozott létre. Az általános célú MI-modellek szolgáltatóit arra kötelezi, hogy legyen uniós szerzői jognak való megfelelési politikájuk, különösen a TDM-jogfenntartások azonosítására és tiszteletben tartására. Emellett kellően részletes nyilvános összefoglalót kell közzétenniük a modell tanításához használt tartalmakról, az Európai MI Hivatal sablonja szerint. Ez a kötelezettség javíthatja az átláthatóságot, de nem egyenlő egy teljes, művenkénti tréninglista nyilvánosságával, és nem dönti el egyedi ügyben a felhasználás jogszerűségét.

A médiavállalat számára a modelltréning kérdése kettős. Egyrészt jogosultként döntenie kell, engedélyezi-e tartalmainak felhasználását, milyen technikai jogfenntartást alkalmaz, és köt-e licencmegállapodást. Másrészt felhasználóként ellenőriznie kell, hogy saját fejlesztésű vagy finomhangolt rendszere milyen adatokból tanul. A „belső modell” elnevezés nem jogi felmentés: ha a tanítóadat engedély nélkül átvett fotóarchívumot, előfizetési adatbázist vagy szerződésben korlátozott partneranyagot tartalmaz, a zárt üzemeltetés önmagában nem oldja meg a problémát.

Jogfenntartás, licenc és technikai hozzáférés

A jogfenntartás akkor működőképes, ha a jogi nyilatkozat, a gépi jelzés és a tényleges hozzáférés-kezelés ugyanabba az irányba mutat. Egy általános felhasználási feltétel fontos, de a nagy léptékű automatizált gyűjtők számára önmagában kevésbé észlelhető. A robots.txt vagy más technikai protokoll jelezhet szándékot, de nem feltétlenül képes minden felhasználót megállítani, és joghatása sem azonos minden helyzetben. A hiteles megoldás ezért többrétegű: a kiadó

egyértelmű szerződéses feltételeket, géppel olvasható jogfenntartást, hozzáférési kontrollt, naplózást és – ha üzletileg indokolt – licencelési csatornát alakít ki.

A tiltás és a licenc nem pusztán jogi álláspont, hanem kiadói stratégia. A teljes hozzáférés megtagadása védheti az archívumot, ugyanakkor csökkentheti a tartalom megjelenését egyes keresési vagy válaszszoftverekben. A feltétel nélküli hozzáférés növelheti a láthatóságot, de elmoshatja az ellenőrzést és a kompenzációt. A kettő között célhoz kötött megállapodások létezhetnek: keresési indexelés, válaszgenerálás, RAG-alapú lekérdezés és modelltréning külön engedélyezési kategóriát kaphat. A szerződésben ezért nem elegendő általában „MI-felhasználásról” beszélni; tisztázni kell a felhasználás célját, időtartamát, területét, a forrás megjelenítését, a naplózást, a továbbadást, a modell javítására történő felhasználást és a kilépés módját.

Mit tehet a szerkesztőség, ha saját rendszert tanít?

Minden tréningadatnál dokumentálni kell a származást és a jogalapot. A saját archívumon belül is különválhat a kiadó joga, a szerző vagy fotós joga, az ügynökségi licenc, a szereplő hozzájárulása és a személyes adatok kezelésének jogalapja. Egy régi lapszám birtoklása nem feltétlenül jelenti azt, hogy a kiadó minden benne lévő elemre korlátlan gépi tanítási joggal rendelkezik. Különösen óvatosan kell kezelni a szabadúszók, külső fotósok, hírügynökségek és archív partnerek anyagait.

A tréningkészletet nem célszerű egyszerűen „mindent bele” elven összeállítani. A célhoz kötöttség egyszerre csökkenti a jogi kockázatot és javíthatja a modell minőségét. Ha a feladat egy belső kereső vagy szerkesztőségi asszisztens, gyakran nincs szükség finomhangolásra: megfelelő jogosultságkezeléssel működő visszakereséses rendszer elegendő lehet, amely a választ az engedélyezett dokumentumokból állítja össze. Ez sem kockázatmentes, de a dokumentumok

frissebben tarthatók, a hozzáférés visszavonható, és könnyebb megmutatni, mely forrásból származott az állítás.

7.3. Ki a szerző, ha MI is közreműködik?

A magyar szerzői jogi gondolkodás kiindulópontja az emberi alkotó. A szerző az, aki a művet megalkotta; a védelem az ő szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleghez kapcsolódik. Az Európai Unió Bíróságának gyakorlata szintén az alkotó szabad és kreatív választásait, személyes lenyomatát hangsúlyozza. Egy MI-rendszer ezért nem válik szerzővé, nem kap személyhez fűződő jogot, és nem tud szerzői felelősséget vállalni.

Ebből azonban nem következik, hogy minden MI-vel támogatott tartalom automatikusan szerzői jogon kívül marad. A helyes kérdés az, hogy a végső műben azonosítható-e az ember saját kreatív hozzájárulása. Ha valaki meghatározza a koncepciót, maga hoz lényegi formai döntéseket, válogat, átrendez, átír, képi elemeket komponál és a végeredményt egyéni módon alakítja, e hozzájárulás védelmet kaphat. Ha ezzel szemben a felhasználó csupán általános kérést ad, majd változtatás nélkül elfogad egy kiszámíthatatlan gépi eredményt, nehezebb kimutatni, hogy a kimenet az ő szabad és kreatív választásainak megtestesülése.

A prompt önmagában nem biztos válasz. Lehet rendkívül részletes és kreatív, mégis eltérő eredményeket hozhat; lehet rövid, miközben a későbbi emberi szerkesztés alakítja a művet. A szerzőség megítélése ezért nem karakterszám, hanem tényleges alkotói kontroll kérdése. A szerkesztőség számára ennek gyakorlati következménye a folyamat dokumentálása. Nagy értékű illusztrációnál, sorozatnál vagy formátumnál érdemes megőrizni a koncepciót, a változatokat, a válogatási és utómunkalépéseket. Ez nem csupán jogvita esetén hasznos; a belső minőségbiztosítás számára is láthatóvá teszi, hol született emberi döntés.

A szerzői név és a szerkesztői felelősség nem azonos fogalom. Egy hírszöveg akkor is a kiadó felelőssége alatt jelenik meg, ha egyes elemei nem érnék el a szerzői jogi védelem küszöbét. Ugyanakkor egy jogilag védett, ember által szerkesztett mű is tartalmazhat téves, jogsértő vagy félrevezető állítást. A szerzőség azt mondja meg, kihez kapcsolódik az alkotói teljesítmény; a szerkesztői felelősség azt, ki döntött a közlésről és ki köteles helytállni érte.

Munkaviszony, megrendelés és közreműködők

A szerkesztőségnek az MI mellett a hagyományos jogviszonyokat is rendeznie kell. Ki jogosult felhasználni a munkaviszonyban készült cikket vagy grafikát? Mit enged át a szabadúszó? A megrendelés kiterjed-e új formátumokra, fordításra, hangosításra, modelltréningre vagy személyre szabott változatokra? Felhasználható-e egy narrátor hangmintája szintetikus beszéd előállítására? E kérdéseket nem célszerű utólag, a technikai lehetőség megjelenésekor kitalálni.

A jó szerződés külön kezeli a mű hagyományos felhasználását, az MI-vel támogatott átdolgozást, a tréninget és a hang- vagy képmás szintetikus utánzását. Az általános „minden jelenlegi és jövőbeli felhasználási mód” fordulat nem feltétlenül ad világos, tisztességes és vitamentes választ. Különösen olyan személyes attribútumoknál, mint a hang vagy az arc, a hozzájárulás célját, időtartamát, visszavonhatóságát és a létrehozható kontextusokat is érdemes rögzíteni.

7.4. Idézés, forrásmegjelölés és tartalomátvétel

Az idézés nem udvariassági gesztus, hanem feltételekhez kötött szabad felhasználás. A magyar szerzői jogi törvény szerint egy nyilvánosságra hozott mű részlete az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben, az eredetihez híven idézhető, a forrás és az ott megjelölt szerző megnevezésével. A forrás feltüntetése tehát szükséges, de nem tesz automatikusan jogszerűvé bármilyen hosszú vagy helyettesítő jellegű átvételt. Egy teljes cikk lényegi részének lemásolása attól még problémás lehet, hogy a végén szerepel a kiadó neve.

MI-rendszer használatakor az első nehézség az, hogy a modell gyakran nem jelzi megbízhatóan, melyik mondat mely forrásból származik. Hivatkozást találhat ki, összekeverhet szerzőket, vagy valós címhez nem létező állítást rendelhet. Emiatt az MI-kimenet nem tekinthető forrásnak. Forrás az eredeti dokumentum, felvétel, adatbázis, tanulmány vagy azonosítható nyilatkozó. Ha egy chatbot hívja fel a figyelmet egy tényre, az legfeljebb kutatási nyom; közzététel előtt vissza kell menni az elsődleges vagy megfelelően megbízható másodlagos forráshoz.

A második nehézség a rejtett szövegazonosság. Egy generált bekezdés új megfogalmazásnak tűnhet, miközben egy tanítóadatban szereplő részletet szinte szó szerint reprodukál. Különösen ismert szövegeknél, dalszövegeknél, egyedi interjúrészleteknél és szűk témájú anyagoknál indokolt az egyezésvizsgálat. A szerkesztői rutin része lehet kulcsmondatok keresése, az állítások eredeti dokumentumhoz kötése és a gyanúsán karakteres fordulatok átírása vagy engedélyezett idézetté alakítása.

A harmadik nehézség a „szintetikus forráskollázs”. A modell több cikkből készíthet olyan összegzést, amelyben az egyes állítások külön-külön ellenőrizhetők, a szöveg egésze azonban eltakarja, ki végezte az eredeti feltáró munkát. Jogi szempontból a tények közlése megengedett lehet, szakmai szempontból mégis tisztességtelen lehet a forrás érdemének elhallgatása. Az újságírói forrásmegjelölés ezért gyakran túlmutat a törvényi minimumon. Nemcsak azt jelzi, honnan tudjuk, hanem láthatóvá teszi az információ megszerzésének munkáját és lehetővé teszi az olvasó ellenőrzését.

A forráshasználat négy kérdése

Közzététel előtt érdemes négy külön kérdésre válaszolni. Mi az állítás elsődleges bizonyítéka? Vettünk-e át védett megfogalmazást vagy kompozíciót? Indokolja-e a cél az idézet hosszát? Egyértelműen megneveztük-e azt, akitől a tény vagy az

eredeti feltárás származik? Ha e négy közül bármelyikre csak az a válasz, hogy „a modell ezt írta”, a forrásmunka nincs kész.

Az MI használatának közlése sem helyettesíti a rendes hivatkozást. Az „a cikk MI segítségével készült” mondat nem mondja meg, honnan származik egy statisztika vagy idézet. Fordítva is igaz: a források pontos felsorolása nem teszi feleslegessé az MI közreműködésének jelzését, ha az a tartalom lényeges elemét hozta létre vagy a közönség számára érdemi eredetinformációt jelent.

7.5. Kép, videó és hang: több jog egyszerre

A szintetikus vizuális és hangi tartalom nem csupán szerzői jogi kérdés. Egy generált kép utánozhat védett alkotást vagy felismerhető művészi elemeket; ábrázolhat létező személyt; sértheti a jóhírnevet; megtévesztheti a közönséget; és személyes adatok kezelésével is járhat. A szerkesztőség ezért nem elégedhet meg azzal, hogy a szolgáltató felhasználási feltételei kereskedelmi jogot ígérnek. A szolgáltató és a felhasználó közötti szerződés nem szünteti meg harmadik személy jogait.

A magyar Polgári Törvénykönyv védi a képmást és a hangfelvételt; elkészítésükhöz és felhasználásukhoz főszabály szerint hozzájárulás szükséges, a tömegfelvétel és a nyilvános közéleti szereplés meghatározott kivételeivel. A szintetikus hang vagy arc esetében a felvétel fogalma és az új technikai művelet részletei vitát kelthetnek, de szerkesztői szempontból az alapelv világos: más személy azonosítható megjelenését vagy hangját nem szabad pusztán azért felhasználni, mert egy program képes hitelesen utánozni. A hozzájárulásnak a konkrét célra is ki kell terjednie. Egy interjúhoz adott engedély nem jelent automatikus hozzájárulást a beszélő hangjának tetszőleges szövegek megszólaltatására történő klónozásához.

Közéleti szereplőknél sem tűnik el a megtévesztés és a jóhírnév védelme. Más dolog valódi felvételt közölni egy nyilvános eseményről, és más olyan szintetikus jelenetet alkotni, amely azt a hamis benyomást kelti, hogy az érintett tett vagy mondott

valamit. A paródia és a szatíra fontos véleménynyilvánítási forma lehet, de a közönség számára a műfajnak felismerhetőnek kell maradnia, és a közlés körülményeit ugyanúgy mérlegelni kell.

Dokumentum, rekonstrukció és illusztráció

A szerkesztőségi gyakorlatban három kategóriát célszerű következetesen elválasztani. A dokumentum azt mutatja, ami egy adott pillanatban valóban a kamera vagy mikrofon előtt történt; szerkeszthető, de a tartalmi valóságát nem szabad megváltoztatni. A rekonstrukció egy valós eseményt jelenít meg utólag, ezért a nézőnek tudnia kell, hogy nem eredeti felvételt lát. Az illusztráció pedig fogalmat, hangulatot vagy lehetőséget ábrázol, nem bizonyíték. A generatív eszköz mindháromhoz hozzányúlhat, de a kategóriák összeecsúsztatása komoly bizalmi kárt okoz.

Egy hírfotó „szebbé tétele” generatív kitöltéssel például nem egyszerű technikai korrekció, ha új tárgy, személy vagy környezeti részlet kerül a képbe. A zajcsökkentés, fehéregyensúly-javítás vagy méretezés hagyományosan elfogadható lehet, amennyiben nem módosítja a kép jelentését; a generatív kiegészítés viszont dokumentarista állítást hozhat létre arról, ami nem volt a jelenetben. A szerkesztőségnek nem a használt gomb nevét, hanem a jelentésváltozást kell vizsgálnia.

Hangnál különösen alattomos lehet a hiba. Egy automatikus zajszűrő eltüntethet szótagot, egy beszédfelismerő nevet cserélhet fel, a hangklónozás pedig a beszélőhöz rendelhet soha el nem hangzott mondatot. Idézetet ezért leiratból sem szabad az eredeti felvétel ellenőrzése nélkül közölni. Fordításkor a név, szám, tagadás, szakmai kifejezés és kulturális árnyalat külön ellenőrzést igényel. Ha szintetikus narráció készül, egyértelművé kell tenni, hogy a hang mesterséges, és nem szabad olyan benyomást kelteni, mintha a megszólaló maga mondaná a fordított vagy összefoglalt szöveget.

7.6. Az MI-rendelet átláthatósági szabályai

Az Európai Unió 2024/1689 rendelete, közismert nevén az MI-rendelet vagy AI Act, nem általános sajtótörvény. Kockázatalapú keretet hoz létre az MI-rendszerek szolgáltatóira és alkalmazóira, és csak egyes rendelkezései érintik közvetlenül a médiatartalmak előállítását. A szerkesztőségek számára a legfontosabbak közé tartozik az MI-jártasság követelménye, az általános célú modellek szerzői jogi és átláthatósági kötelezettsége, valamint az 50. cikk generált tartalmakra vonatkozó szabályrendszere.

Az 50. cikk két felelősi oldalt különít el. A szolgáltató – leegyszerűsítve az, amely cég az MI-rendszert piacra viszi – köteles a szintetikus szöveg-, kép-, hang- és videótartalmakat géppel olvasható módon megjelölhetővé és észlelhetővé tenni. A megoldásnak a technika állásához mérten hatékornynak, együttműködőképesnek, robusztusnak és megbízhatónak kell lennie. Nem minden automatikus szerkesztés tartozik ide: a szabványos segédfunkciók, amelyek nem módosítják érdemben a felhasználó által adott bemenetet vagy annak jelentését, kivételt képezhetnek.

Az alkalmazó – vagyis aki a rendszert saját céljára használja – más jellegű tájékoztatásért felel. Nyilvánosságra hozott deepfake kép-, hang- és videótartalomnál közölnie kell, hogy az anyagot mesterségesen hozták létre vagy manipulálták. A rendelet deepfake alatt olyan tartalmat ért, amely létező személyre, tárgyra, helyre, szervezetre vagy eseményre hasonlít, és egy ember számára valósnak vagy igaznak tűnhet. Művészeti, alkotói, szatirikus vagy fikciós művek esetében a közlés módja lehet arányosabb és kevésbé zavaró, de a tájékoztatás elve nem válik értelmetlenné.

A közérdekű ügyekről tájékoztató, MI által létrehozott vagy manipulált szövegnél szintén van tájékoztatási kötelezettség, kivéve, ha a szöveg emberi felülvizsgálaton vagy szerkesztői ellenőrzésen ment át, és egy természetes vagy jogi személy szerkesztői felelősséget visel a közzétételért. Ez a kivétel a professzionális sajtó

számára jelentős, de pontosan kell érteni: nem azt mondja, hogy ellenőrzött szövegnél soha nem helyes jelezni az MI használatát, és nem ad mentességet más jogi vagy etikai kötelezettségek alól. Csupán az 50. cikk adott jelölési kötelezettségének határát rajzolja meg.

Az előírt információnak világosnak, megkülönböztethetőnek és hozzáférhetőnek kell lennie legkésőbb az első találkozáskor vagy kitettséggkor. Egy eldugott általános impresszumszöveg ezért nem feltétlenül szolgálja a célt. A címke helyét a fogyasztási helyzethez kell igazítani: a képen vagy közvetlen környezetében, a videó elején és indokolt esetben a lejátszás során, a hangnál hallható vagy könnyen elérhető formában, a szövegnél a tartalom mellett. A hozzáférhetőség azt is jelenti, hogy a jelölés ne kizárólag színekülönbségen alapuljon, képernyőolvasóval is értelmezhető legyen, és mobilon se vesszen el.

A jelölés nem minőségi pecsét

A gépi eredetjel és a közönségnek szóló címke eltérő funkciót tölt be. A gépi jel segítheti a platformokat és ellenőrző eszközöket az eredet felismerésében; a látható vagy hallható tájékoztatás az embernek mondja meg, hogy szintetikus tartalommal találkozik. Egyik sem igazságdetektor. A hiteles eredetadat azt bizonyíthatja, hogy egy fájl milyen eszközön készült vagy miként módosult, de önmagában nem dönti el, hogy a kép helyesen van-e kontextusba helyezve. Ugyanígy a „MI által generált” felirat tájékoztat az előállításról, de nem igazolja a forrásokat, a jogszerűséget vagy a pártatlanságot.

A címke szövegének konkrétan kell lennie. A homályos „MI-t is használtunk” kevésbé informatív, mint az, hogy „a kép teljes egészében generatív MI-vel készült, illusztráció”, vagy „az eredeti hangfelvétel zajcsökkentését MI-alapú eszköz segítette; a beszéd tartalmát nem módosítottuk”. Nem minden rutinsegítség jelzésével kell a közönséget terhelni, de a valóságérzékelést, a szerzőséget vagy a tartalom értelmezését befolyásoló használatot nem szabad elrejtteni.

Az 50. cikk átláthatósági szabályai 2026. augusztus 2-től alkalmazandók. A Bizottság 2026 júliusában iránymutatást adott ki, és önkéntes magatartási kódex is segíti a megfelelést. A jogi kötelezettség azonban nem a kódex aláírásából ered. A Bizottság összefoglalója szerint az 50. cikk megsértéséhez legfeljebb 15 millió eurós, vállalkozásoknál pedig az előző pénzügyi év teljes világpiaci éves forgalmának legfeljebb három százalékáig terjedő bírság kapcsolódhat, a vállalkozás méretére vonatkozó arányossági szabályokkal. A 2026. augusztus 2. előtt piacra helyezett generatív rendszerek gépi jelölési kötelezettségéhez 2026 decemberéig átmeneti idő társul; a korábban létrehozott deepfake-ek visszamenőleges címkézése nem általánosan kötelező, de a Bizottság ösztönzi.

7.2. táblázat Közzétételi helyzetek és az átláthatóság

Helyzet	Emberi kontroll	Közönségtájékoztatás	További szempont
Nyelvi vagy technikai segédfunkció, érdemi jelentésváltozás nélkül	A szerző vagy szerkesztő ellenőrzi a végső változatot.	Az 50. cikk alapján rendszerint nem önálló közönségtájékoztatási eset.	Belső eszköz- és adatkezelési szabályok ettől még alkalmazandók.
Közérdekű MI-támogatott szöveg, emberi felülvizsgálattal és azonosítható szerkesztői felelősséggel	Érdemi tény-, forrás- és jogi ellenőrzés.	Az 50. cikk kivétele miatt a jelölés nem automatikusan kötelező; jelentős közreműködésnél szakmai okból indokolt lehet.	Szerzői jog, sajtójog, adatvédelem és etika változatlanul vizsgálendő.
Közérdekű MI-generált vagy manipulált szöveg emberi kontroll nélkül	A közzététel szakmailag nem ajánlott; a későbbi ellenőrzés nem pótolja a kiadás előtti döntést.	Világos és észlelhető tájékoztatás szükséges az első találkozáskor.	A jelölés nem mentesít a valótlan vagy jogsértő közlés felelőssége alól.

Helyzet	Emberi kontroll	Közönségtájékoztatás	További szempont
Létező személyt vagy eseményt valósnak látszóan megjelenítő szintetikus kép, hang vagy videó	Magas szintű szerkesztői, jogi és személyiségi jogi ellenőrzés.	Deepfake-ként egyértelmű közlés szükséges; művészeti vagy szatirikus műnél arányosabb mód is lehetséges.	Hozzájárulás, jóhírnév, szerzői jog és megtevesztési kockázat külön vizsgálendő.
Nem dokumentarista, teljesen szintetikus illusztráció	Ellenőrizni kell, nem utánoz-e felismerhető személyt, eseményt vagy védett művet.	A szerkesztőségi jelölési elv szerint generált illusztrációként célszerű megnevezni.	A kép nem használható úgy, hogy dokumentum benyomását keltse.

Az MI-rendelet 50. cikkének alkalmazását a Bizottság 2026-os iránymutatásával együtt kell értelmezni; az egyedi eset jogi értékelést igényelhet.

7.7. Adatvédelem, forrásvédelem és üzleti titok

Egy szerkesztőség nemcsak tartalmat kér az MI-rendszertől, hanem adatot is átad neki. A prompt, a feltöltött dokumentum, a javítási kérés és a felhasználói visszajelzés a szolgáltatás beállításaitól és szerződésétől függően naplózható, további feldolgozásra használható vagy más joghatóságba kerülhet. A „chat” felület közvetlensége könnyen elfeledteti, hogy külső adatkezelési művelet történik.

Személyes adatoknál a GDPR alapelvei érvényesek: szükséges a megfelelő jogalap, a célhoz kötöttség, az adattakarékosság, a pontosság, a korlátozott megőrzés és a biztonság. Különösen érzékeny lehet az egészségügyi, politikai, vallási vagy szakszervezeti információ, valamint a bűnügyi adat. Az Európai Adatvédelmi Testület MI-modellekről szóló állásfoglalása arra is figyelmeztet, hogy egy modell „anonimnak” minősítése nem pusztán állítás kérdése: vizsgálni kell, hogy ésszerű eszközökkel kinyerhető vagy konkrét személlyel összekapcsolható-e egy személyes adat, és milyen intézkedések csökkentik ennek valószínűségét.

Az újságírásban ehhez forrásvédelem társul. Egy még nem publikált dokumentum, a kiszivárogtató neve, a tanú elérhetősége, a veszélyes térségben dolgozó munkatárs helyzete vagy az oknyomozás keresési stratégiája akkor is súlyosan érzékeny lehet, ha nem minden eleme különleges személyes adat. A nyilvános chatbotba történő feltöltés nem csupán adatvédelmi, hanem forrásbiztonsági és szakmai kockázat. A „név kitakarása” sem mindig elég: a szerep, helyszín, időpont és egyedi körülmények együtt újra azonosíthatják az érintettet.

A szerkesztőségi minimum ezért az engedélyezett eszközök, adattípusok és célok egyértelmű szétválasztása. Nyilvános vagy már publikált anyag feldolgozása más kategória, mintha embargós közlemény, belső üzleti terv vagy védett forrásanyag megosztásáról lenne szó. Vállalati verzió használatakor is ellenőrizni kell a megőrzést, a tréningcélú felhasználást, a hozzáférési naplókat, az alvállalkozókat, az adattovábbítás helyét, a törlés lehetőségét és az incidenskezelést. A szolgáltatás márkanéve önmagában nem biztonsági garancia; a konkrét szerződés és konfiguráció számít.

Prompt injection és dokumentumalapú rendszerek

Az adatbiztonsági kockázat nem csak abból áll, hogy a munkatárs rossz helyre másol valamit. Egy külső weboldal vagy dokumentum rejtett utasítást tartalmazhat, amely megpróbálja eltéríteni az MI-asszisztenst, adatot kiszivárogtatni vagy megbízhatatlan műveletre rávenni. Ezt prompt injectionnek nevezik. Különösen akkor veszélyes, ha a rendszer e-mailhez, fájl tárhoz, publikációs felülethez vagy más eszközhöz is hozzáfér.

Az ilyen rendszernél a jogosultságot nem szabad a modell „józan belátására” bízni. A legkisebb szükséges hozzáférés, a biztonsági határok, a megbízható és külső tartalom elkülönítése, a veszélyes műveletek emberi jóváhagyása, valamint a naplózás alapkövetelmény. Egy cikkvázlat készítésére szolgáló asszisztensnek nincs szüksége automatikus publikálási jogra. Ha mégis összekapcsolják a folyamatokat,

a tervezet és a közzététel között érdemi, azonosítható emberi döntési pontnak kell maradnia.

7.8. Médiajogi és személyiségi felelősség

A magyar médiaszabályozás alapelveit nem írja felül az, hogy egy mondatot ember vagy gép fogalmazott-e meg. A sajtó feladata a hiteles, gyors és pontos tájékoztatás; a kiadó dönt a közzétételről, és felelősséget visel a jogszabályok betartásáért. Valótlan tényállítás vagy valós tény hamis színben feltüntetése helyreigazítási igényt alapozhat meg. A jóhírnév, becsület, magántitok, személyes adatok, képmás és hang ugyanúgy védelem alatt áll.

Az MI-szolgáltató általános figyelmeztetése – mely szerint a kimenet pontatlan lehet – nem hárítja át a szerkesztőség felelősségét. A kiadó nem azért közöl, mert a modell „így gondolta”, hanem mert egy ember és egy szervezeti folyamat kiadásra alkalmasnak minősítette. Ha a rendszer kitalál egy vádat, összekever két azonos nevű személyt vagy hamis idézetet gyárt, a publikálás pillanatában ez már szerkesztőségi közlés lesz.

A felelősségi láncban több szereplő jelenhet meg: MI-szolgáltató, integrátor, kiadó, főszerkesztő, rovatvezető, szerző, képszerkesztő, külső beszállító. E szerepek szerződésben oszthatnak el feladatokat és megtérítési kötelezettségeket, de a közönség felé viselt szerkesztői felelősséget nem lehet egy ismeretlen technológiai alvállalkozó mögé rejteni. Az olvasónak azonosítható jogi személyhez és szerkesztőségi folyamathoz kell tudnia fordulni.

Hiba, helyreigazítás és visszakövethetőség

MI-közreműködésnél a gyors javítás csak akkor lehetséges, ha rekonstruálható, mi történt. Melyik rendszer és verzió készült? Milyen dokumentumokat kapott? Ki fogadta el a kimenetet? Mi volt automatikus, és mi emberi módosítás? Milyen felületekre került ki ugyanaz a tartalom? A naplózás célja nem minden

billentyűleütés megfigyelése, hanem az érdemi döntési pontok, források és változatok megőrzése.

Egy hiba kijavítása nem merül ki a weboldal szövegének csendes átírásában. Ha hamis állítás több csatornára került, a korrekciónak is követnie kell ezeket. Szintetikus kép vagy hang téves azonosításánál különösen fontos az átlátható magyarázat: mi volt hibás, hogyan derült ki, hol változott a tartalom, és milyen folyamatot módosított a szerkesztőség. A technológiai ok részletezése nem mentség, hanem a felelősség láthatóvá tétele.

7.9. A magyar és európai szabályozási környezet 2026 őszén

A szerkesztőségi MI-használatot 2026-ban nem egyetlen kódex, hanem egymásra épülő jogforrások alakítják. Az uniós MI-rendelet közvetlenül alkalmazandó, de végrehajtásához nemzeti hatósági és eljárási keret szükséges. Magyarországon a 2025. évi LXXV. törvény és a 344/2025. kormányrendelet jelöl ki intézményi feladatokat; a szabályozás 2026. augusztus 2-i alkalmazási szakaszához igazodva létrejött a hazai piacfelügyeleti háttér és az MI-tanácsadási struktúra. A kormányrendelet a vállalkozásfejlesztésért felelős minisztert jelöli ki MI-piacfelügyeleti hatóságként és egyedüli kapcsolattartó pontként, míg a bejelentő hatósági szerepet a Nemzeti Akkreditáló Hatósághoz rendeli.

Ezzel párhuzamosan változatlanul alkalmazandó a szerzői jogi törvény, a Polgári Törvénykönyv, a médiaszolgáltatásokról és sajtótermékekről szóló szabályozás, a GDPR és az ágazati titokvédelmi normák. Az MI-rendelet tehát nem „leváltja” a régi jogot, hanem új réteget helyez fölé. Egy szintetikus interjú például egyszerre vethet fel MI-átláthatósági, képmás- és hangvédelmi, adatvédelmi, szerzői jogi, jó hírnévi és sajtóetikai kérdést.

Az időzítés is fontos. Az MI-rendelet egyes kötelezettségei különböző időpontokban váltak alkalmazandóvá. Az MI-jártasságra vonatkozó 4. cikk 2025. február 2-től

releváns; az általános célú modellekhez kapcsolódó szabályok 2025 augusztusától lépcsőzetesen léptek működésbe; az 50. cikk átláthatósági kötelezettségei 2026. augusztus 2-től alkalmazandók. Egy szerkesztőség megfelelési terve ezért nem indulhat abból, hogy minden kötelezettség „majd később” lesz fontos.

Az MI-jártasság jogi minimuma különösen közel áll a szerkesztőségi valósághoz. A szolgáltatóknak és alkalmazóknak intézkedniük kell azért, hogy a nevükben MI-rendszereket működtető munkatársak megfelelő tudással rendelkezzenek, figyelembe véve képzettségüket, tapasztalatukat, a használat környezetét és az érintett személyeket. Ez nem feltétlenül bizonyítványt jelent, hanem dokumentálható, szerepkörhöz igazított felkészítést. Más képzésre van szüksége annak, aki csak leíratot készít, annak, aki közérdekű szöveget publikál, és annak, aki személyes adatokon alapuló automatizált döntési rendszert vezet be.

7.10. Szerkesztőségi döntési rend

A jogi megfelelés akkor működik, ha beépül a szerkesztési folyamatba. Egy hosszú tiltólista gyorsan elavul, a kizárólag eszköznévre épülő szabályzat pedig nem tud mit kezdeni azzal, ha ugyanaz a funkció más alkalmazásban jelenik meg. Tartósabb megoldás, ha minden MI-használatnál öt kérdésre kötelező válaszolni: milyen célt szolgál; milyen adatot kap; milyen kimenetet állít elő; milyen kár származhat a hibából; és ki ellenőrzi, hagyja jóvá, illetve vállalja a közzétételt.

Alacsonyabb kockázatú lehet egy már publikált saját cikk helyesírási ellenőrzése engedélyezett vállalati eszközben. Magasabb kockázatú egy kiszivárgott dokumentum összefoglalása, egy választási állítás, szintetikus politikusi hang vagy bűncselekmény gyanúját megfogalmazó szöveg. A kockázatot nem a „generatív MI” címke önmagában, hanem az adat érzékenysége, a kimenet bizonyító ereje, a tévedés következménye és a visszafordíthatóság határozza meg.

A következő munkamegosztás nem új hierarchiát, hanem tiszta döntési pontokat javasol:

- a készítő dokumentálja az MI használatát, a bemenetet és az ellenőrzéshez használt forrásokat;
- a szerkesztő a tartalmi pontosságon túl az idézést, eredetet, manipulációt és jelölést is ellenőrzi;
- kényes személyes adat, jogvita, deepfake vagy új felhasználási mód esetén jogi, adatvédelmi vagy etikai kontroll kapcsolódik be;
- a kiadásra jogosult vezető vállalja a nyilvános döntést, és szükség esetén biztosítja a korrekció többszörös végrehajtását;
- a szervezet időszakosan felülvizsgálja az eszközöket, az incidenseket, a képzést és a szabályzatot.

Nem minden cikkhez kell külön jogász engedély. A rendszer célja éppen az, hogy az ismétlődő, jól körülhatárolt feladatokhoz előre megállapított biztonságos útvonal legyen, az új vagy nagy következményű esetek pedig ne maradjanak egyetlen munkatárs magányos döntései.

7.11. Közzététel előtti jogi és szerkesztői ellenőrzés

7.3. táblázat Közzététel előtti ellenőrzési pontok

Ellenőrzési pont	Döntő kérdés
Eredet	Megvan az elsődleges forrás, eredeti felvétel vagy adat? Az MI csak nyomként szolgált?
Jogosultság	Van licenc, hozzájárulás vagy pontosan azonosítható kivétel az átvett szövegre, képre, hangra és adatra?
Személy és adat	Szerepel az anyagban személyes adat, képmás, hang, védett forrás vagy üzleti titok? Szükséges és arányos a kezelés?
Valóságállítás	Generált vagy módosított elem kelthet-e valódi felvétel, idézet vagy esemény benyomását?
Emberi kontroll	Az ellenőrző hozzáfért az eredetihez, ért a témához, és valódi joga volt visszautasítani a kimenetet?

Ellenőrzési pont	Döntő kérdés
Tájékoztatás	Kötelező vagy szakmailag indokolt-e címke? Az első találkozáskor észlelhető és hozzáférhető-e?
Felelősség	Név szerint vagy szerepkör szerint azonosítható-e a készítő, a szerkesztő és a kiadásra jogosult?
Korrektúra	Tudjuk-e, mely csatornákon és változatokban jelent meg, és szükség esetén gyorsan javítható-e?

A kérdéssor szerkesztőségi használatra készült; nem helyettesít egyedi jogi tanácsadást.

A táblázat nem mechanikus kipipálásra szolgál. Egyetlen „igen” válasz is megváltoztathatja a teljes eljárást. Ha például valódi személy hangját klónozták, a kérdés nem oldható meg pusztán címkével: vizsgálni kell a hozzájárulást, a közlés célját, a jóhírnevet és a megtévesztés kockázatát. Ha egy modell által ajánlott idézet nem található meg az eredeti felvételen, azt nem szabad valószínűségi alapon „nagyjából helyesnek” tekinteni.

A jó ellenőrzés bizonyítékalapú. Tényállításkor eredeti forrás, idézetnél felvétel vagy dokumentum, képnél eredet és szerkesztési történet, jogi felhasználásnál licenc vagy kivétel, személyes adatnál jogalap és szükségesség kell. Az MI önértékelése – például amikor megkérdezzük a modelltől, hogy biztos-e a válaszában – nem független ellenőrzés.

7.12. Mit jelent a felelős gyakorlat?

A jogi megfelelés a legkisebb közös nevező, nem pedig szerkesztőségi ambíció. Egy közérdekű szöveg esetében az emberi felülvizsgálat mentesíthet az MI-rendelet meghatározott címkézési kötelezettsége alól, de a szerkesztőség dönthet úgy, hogy a közönség bizalma érdekében mégis közli a jelentős MI-közreműködést. Egy szintetikus illusztráció jogszerű lehet, mégsem biztos, hogy egy tragédiáról szóló cikk mellett etikus vagy méltó. Egy adatbázis technikailag elérhető lehet, de a sérülékeny szereplők védelme miatt mégsem helyes modellbe tölteni.

A felelős gyakorlat ezért három szintet tart össze. A jog megmondja, mi kötelező és mi tilos. A szerkesztői norma azt mérlegeli, mi szolgálja a pontosságot, tisztességet és közönségbizalmat. A szervezeti kontroll biztosítja, hogy az elv a napi munkában is végrehajtható legyen. Ha e három közül bármelyik hiányzik, a rendszer vagy jogilag sérülékeny, vagy szakmailag hiteltelen, vagy papíron helyes, de működésképtelen lesz.

7.13. A fejezet következtetése

A generatív MI nem teszi használhatatlanná a meglévő jogot, de több, korábban ritkábban találkozó szabályt von össze egyetlen szerkesztőségi döntésbe. A modell tanítása és a kimenet közzététele külön jogi esemény. Az emberi szerzői hozzájárulás és a kiadó szerkesztői felelőssége külön fogalom. A forrásmegjelölés és az MI-jelölés külön információt közöl. A technikai eredetigazolás és az állítás igazsága szintén nem azonos.

A médiavállalat akkor jár el biztonságosan, ha képes végigkövetni a tartalom teljes útját: honnan származott a bemenet, milyen joggal használta, mit változtatott rajta a rendszer, milyen emberi döntések alakították a végső formát, szükséges-e tájékoztatás, és ki vállalja a közlést. A jogi kockázat kezelése így nem a publikálás előtti utolsó akadály, hanem a jó szerkesztőségi munka része lesz.

8. Nemzetközi szerkesztőségi gyakorlatok

A nemzetközi szerkesztőségek MI-szabályzatai néhány év alatt látványos átalakuláson mentek keresztül. A legkorábbi dokumentumok többnyire általános óvatossági nyilatkozatok voltak: ne tegyünk közzé ellenőrizetlen gépi szöveget, ne töltsünk fel bizalmas adatot, és ne keltsük azt a benyomást, hogy egy generált kép valódi fotó. A 2026-ra frissített irányelvek már jóval közelebb állnak a napi munkához. Külön beszélnek kutatásról, dokumentum-összefoglalásról, fordításról,

leiratozásról, címjavaslatról, kódolásról, vizuális tartalomról és a közönségnek szóló jelölésről. Megjelent az engedélyezett vállalati eszközök fogalma, a kötelező képzés és az a követelmény is, hogy az MI használata visszakövethető legyen.

Az irányelvek mégsem egyformák. Egy hírügynökség, amelynek fotóit és gyors híreit ezrek veszik át, érthetően szigorúbb a szintetikus vizualitással szemben. Egy országos napilap nagyobb teret adhat a szerző által felügyelt kísérleteknek. Egy közszolgálati médiaszervezet a hozzáférhetőséget, sokszínűséget és közfeladatot is hangsúlyozza, míg egy médiacsoport termékfejlesztési szempontból közelíthet az automatikus összefoglalókhöz és személyre szabáshoz. A jó összehasonlítás ezért nem azt keresi, melyik szabályzat „a legszigorúbb”, hanem azt, milyen kockázatra milyen kontrollt választ az adott szervezet.

E fejezet nyilvánosan hozzáférhető, 2026. szeptember 22-ig ellenőrzött dokumentumokra épül. Az Associated Press, az Agence France-Presse, a Financial Times, a Guardian, a Reuters, a CBC/Radio-Canada, a Schibsted, valamint az ARD, a Deutsche Welle, a Deutschlandradio és a ZDF közös alapelvei eltérő részletességűek. Van közöttük rövid elvi nyilatkozat, részletes munkautasítás és a ténylegesen bevezetett eszközöket bemutató közlés. Emiatt a táblázatos összevetés nem azt állítja, hogy minden szervezet minden belső szabálya ismert; azt foglalja össze, ami hitelesen megállapítható a nyilvános anyagokból.

8.1. A közös kiindulópont: az MI segít, az ember dönt

A vizsgált dokumentumok legfontosabb közös állítása nem technológiai, hanem felelősségi. Az MI használható a munkához, de nem válik a szerkesztőség önálló szereplőjévé. Az AP 2026 júliusában frissített szabályzata kifejezetten rögzíti, hogy az ítélet, az ellenőrzés és az elszámoltathatóság az újságírónál marad. Az AFP úgy fogalmazza meg ugyanezt a határt, hogy közvetlenül nem publikál MI által előállított tartalmat, miközben kutatási, fordítási és előkészítési segítséget enged, rendszeres emberi ellenőrzéssel. A Financial Times ember által vezetett újságírásról

beszél, a Guardian pedig a szerzőhöz kötött, emberi tapasztalatból születő munkát tekinti kiindulópontnak.

A közös alapelv azért fontos, mert a „human in the loop” kifejezés önmagában könnyen kiüresedik. Nem mindegy, hogy az ember csak megnyom egy jóváhagyás gombot, vagy valóban hozzáfér az eredeti forrásokhoz, érti a témát, képes észlelni a hibát, van ideje a kontrollra, és joga van leállítani a publikálást. Az emberi jelenlét csak akkor jelent védelmet, ha érdemi döntési joggal és szakértelemmel párosul.

A szerkesztőségi gyakorlatokból háromféle emberi kontroll különíthető el. Az első a műveleti ellenőrzés: például a leirat összevetése a felvétellel vagy a fordítás ellenőrzése egy mindkét nyelvet ismerő újságíró által. A második a szerkesztői jóváhagyás: jelentős generatív elem, szintetikus illusztráció vagy új eszköz használata csak vezetői döntéssel jelenhet meg. A harmadik a rendszerszintű kontroll: a szervezet teszteli az eszközt, korlátozza a hozzáféréseit, képzést ad, naplózza az incidenseket és időszakosan felülvizsgálja a szabályzatot. A három szint egymást kiegészíti. A jó szerkesztő sem tud biztonságosan dolgozni olyan rendszerrel, amelynek adatkezelése ismeretlen; a jó vállalati szerződés sem pótolja a mondatonkénti tényellenőrzést.

8.2. Mire használják az MI-t?

A nyilvános irányelvek alapján a legszélesebb körben elfogadott felhasználások a tartalom előtti és körüli munkafázisokban jelennek meg. Ide tartozik a leiratozás, a fordítás, a dokumentumok előzetes összefoglalása, a nagy archívumok keresése, a helyesírási segítség, a metaadatok és alternatív szövegek javaslata, valamint egy elkészült anyag több felülethez igazított változatának előkészítése. Ezek a feladatok időigényesek, többnyire jól körülhatárolhatók, és eredményük viszonylag közvetlenül összevethető az eredeti forrással.

Az AP korai kutatásra és dokumentum-összefoglalásra, leiratozásra és fordításra, címekre, történet-összefoglalókra és képlistákra adott javaslatokra, valamint nyelvi és keresési optimalizálási segítségre engedi az MI használatát. Minden kimenetet AP-újságírónak kell átnéznie és szerkesztenie. A Reuters nyilvánosan bemutatott eszközei között időzített leirat, fordítás, vektoros keresés, videójelenet-felismerés és egyes piacokra készített szintetikus narráció is szerepel; a szervezet hangsúlyozza, hogy eszközeit újságírók bevonásával teszteli, és az emberi döntés marad meghatározó.

A Guardian belső, korlátokkal ellátott eszközöket vezetett be képek alternatív szövegének javaslatára, az archívum és parlamenti dokumentumok keresésére, valamint hang leiratozására. A szervezet minden munkatárs számára kötelező képzést indított, amely nemcsak tiltásokat sorol, hanem a technológia működését és kockázatait is bemutatja. Ez fontos szervezeti felismerés: a munkatárs akkor tud felelős döntést hozni, ha nem csupán azt tudja, melyik gombot használhatja, hanem azt is, miért lehet hibás a kimenet.

A Schibsted médiamárkái automatikus videófeliratot, szövegjavítási és címjavasló eszközt, cikkösszefoglalót, hangos cikket, adat- és dokumentumelemzést használnak. A csoport nyilvános kommunikációjában a minőségbiztosítási feltételek meghatározását helyezi előtérbe: nem általában az MI-t engedi vagy tiltja, hanem azt vizsgálja, hogy egy konkrét funkció milyen védőkorlátok mellett vezethető be. Ez termékfejlesztési szempontból érett megközelítés, de külön kihívást teremt, ha egyetlen cikkből sok automatikus változat készül. A hibajavításnak ilyenkor minden változatra és csatornára ki kell terjednie.

A német közszolgálati médiaszervezetek – az ARD intézményei, a Deutsche Welle, a Deutschlandradio és a ZDF – 2026 januári közös kódexe a közszolgálati többletértéket tekinti feltételnek. Az MI nem öncélú innováció, hanem akkor indokolt, ha az újságírói vagy adminisztratív folyamatot javítja, növeli a

hozzáférhetőséget, támogatja a sokszínűséget vagy segíti a közfeladat teljesítését. A dokumentum az adatminőséget, a torzítások kezelését, a munkatársak képzését és az energiahatékonyságot is alapelvvé emeli.

A kutatási segítség határa

A szabályzatok többsége megengedi az MI használatát kutatási nyomok keresésére, de egyik hiteles szerkesztőségi modell sem kezeli a chatbotot önálló forrásként. Az AFP ezt különösen egyértelműen rögzíti: a generatív program válaszát nem szabad forrásként idézni, kivéve, ha maga a rendszer működése a tudósítás tárgya, és az eredet világosan jelölve van. A megközelítés lényege nem az, hogy a chatbot semmilyen hasznos információt nem adhat, hanem az, hogy nem vállal forrási felelősséget és nem biztosít stabil bizonyítási láncot.

Az MI jó lehet kérdéslistához, keresési kifejezésekhez, dokumentumhalmaz előszűréséhez vagy lehetséges ellentmondások jelzéséhez. A riporter feladata azonban megtalálni és értékelni az eredeti bizonyítékot. Egy modell által ajánlott kutatás csak akkor kerülhet a cikkbe, ha a valódi publikációt megtalálták, szerzőjét, módszerét és dátumát ellenőrizték, és az állítás ténylegesen következik belőle.

8.3. Mi marad tiltott vagy erősen korlátozott?

A tiltások leginkább ott jelennek meg, ahol a gépi kimenet közvetlenül valóságállítássá válna, ahol a hiba nehezen észlelhető, vagy ahol egyetlen tévedés nagy reputációs kárt okozhat. A hírfotó a legszigorúbban kezelt terület. Az AP tiltja generatív MI használatát hírfotó létrehozására, módosítására vagy „feljavítására”. Az AFP főszabályként nem ad ki teljes egészében vagy részben generált képet, és kivételt csak akkor enged, ha maga az MI-jelenség a hír tárgya, központi szerkesztői engedéllyel és egyértelmű vizuális jelöléssel.

E szigor oka nem technológiaellenesség. A hírügynökségi fénykép dokumentumként utazik végig a médiarendszeren, gyakran más szerkesztőségek

saját ellenőrzésén kívül. Egy kitalált képrészlet nemcsak az első publikálót, hanem minden átvevő médiumot megtéveszthet. A dokumentarista vizualitásban ezért a megengedett technikai korrekció és a jelentést módosító generálás közötti határ fontosabb, mint az, hogy az eszköz marketingnevében szerepel-e az MI.

Erős korlát alá esik a teljes cikk gépi megírása és változtatás nélküli közlése is. Az AFP szerint a történet ötletének vagy első változatának az újságírótól kell származnia; az MI segíthet kiegészítésben, javításban vagy fordításban, de a változtatásokat ember ellenőrzi. A CBC/Radio-Canada nyilvánosan ismerttetett „nem az első változat” elve hasonló határt húz: a tartalmat újságíró hozza létre, az MI segítsége pedig nem fordíthatja meg a szerzői és felelősségi viszonyt. A Financial Times azt vállalja, hogy náluk az újságírást továbbra is újságírók és szerkesztők végzik, írják és készítik, miközben másodlagos tartalmaknál megfelelő tájékoztatás mellett kísérletezhetnek MI-vel.

Több szervezet külön engedélyhez köti a jelentős generatív elemet. A Guardian elvei szerint ehhez konkrét szerkesztőségi előny, emberi felügyelet, vezető szerkesztő kifejezett engedélye és az olvasók tájékoztatása szükséges. Ez a modell nem minden MI-használathoz rendel felsővezetői jóváhagyást; a rendkívüli vagy a közönség számára érdemi eseteket emeli ki. A mindennapi segédfunkció és a publikáció identitását alakító generálás így nem ugyanazon az engedélyezési szinten mozog.

Tiltott adatbevitel

A nyilvános irányelvek egyik legkonkrétabb része az adatbevitel korlátozása. Az AFP tiltja érzékeny információk betáplálását nyilvános MI-eszközökbe, és példaként említi a sérülékeny forrás adatait, tanú személyazonosságát, valamint veszélyes térségben dolgozó újságíró helyét. Szöveg javításához is csak a szervezet által jóváhagyott vállalati eszköz használható. A Financial Times általánosabban a magánszféra, a hozzájárulás és az adatvédelmi jogszabályok tiszteletét rögzíti. A

Guardian belső eszközök és védőkorlátok kialakításával csökkentti annak kockázatát, hogy a munkatárs ismeretlen feltételek között adjon át anyagot.

A jól működő szabály nem egyszerűen azt mondja, hogy „bizalmas adatot tilos feltölteni”, mert a munkatárs nem mindig tudja, mi számít bizalmasnak. Példákat és döntési utat ad. Külön kategória lehet a még nem publikált kézirat, embargós dokumentum, előfizetési adatbázis, személyes adat, forrásazonosító, egészségügyi vagy bűnügyi információ, belső üzleti adat, jelszó és hozzáférési token. A szabályzatnak azt is meg kell mondania, mit lehet tenni helyette: használható-e vállalati környezet, szükséges-e anonimizálás, helyben futó eszköz, vagy teljesen ki kell hagyni az MI-t a folyamatból.

8.4. Az emberi ellenőrzés tartalma

Az „ellenőrizd a kimenetet” utasítás túl általános. Az újságíró nem ugyanúgy ellenőriz fordítást, statisztikát, fényképet és címjavaslatot. A nemzetközi gyakorlatokból feladattípushoz kötött kontroll rajzolódik ki.

Leiratnál és idézetnél az eredeti hang vagy videó a viszonyítási pont. A név, a szám, a dátum és a nehezen hallható rész külön figyelmet igényel. Az AFP előírja, hogy leiratozó eszközökből származó idézetet a felvétellel kell összevetni. Fordításnál egy mindkét nyelvet valóban ismerő újságírónak kell ellenőriznie a jelentést, a tulajdonneveket, a szaknyelvet, az idiomatikus fordulatokat és a kulturális környezetet. Az AFP irányelve még azt is hangsúlyozza, hogy az eszköz ne szolgáljon olyan nyelv áthidalására, amelyet az ellenőrző nem ért: különben az emberi kontroll látszattá válik.

Dokumentum-összefoglalásnál nem elegendő azt vizsgálni, hogy a rövid változat nyelvileg hihető-e. Ellenőrizni kell, nem maradt-e ki feltétel, van-e benne bizonytalanság; helyesen kapcsolta-e össze a szereplőket; és nem változtatta-e állítássá a dokumentum feltételezését. Hosszú anyagnál célszerű tételes

forráshivatkozást kérni, majd mintavétellel és a nagy jelentőségű állítások teljes körű vizsgálatával ellenőrizni. A modell önmagában adott oldalszámait is vissza kell keresni.

Adat- és kódfeladatnál az eredmény reprodukálhatósága a kulcs. Meg kell őrizni az adatforrást, a tisztítási lépéseket, a kódot, a verziót és az ellenőrző számításokat. A működő kód nem feltétlenül helyes elemzés: téves oszlopot, rossz időszakot vagy hibás statisztikai módszert is következetesen feldolgozhat. A szerkesztőségi jóváhagyónak értenie kell a következtetéshez, vagy be kell vonni olyan szakembert, aki képes a módszert ellenőrizni.

Képnél és videónál a vizuális hihetőség nem bizonyíték. Eredetvizsgálat, fordított képkeresés, metaadat, tartalmi konzisztencia, forráskapcsolat és – ahol van – hiteles eredetigazolás együtt adhat megfelelő alapot. Az AFP külön felhívja a figyelmet arra, hogy nincs minden esetben megbízható MI-detektor; külső beszállítóknál ezért szerződéses nyilatkozatot és fokozott ellenőrzést is alkalmaz. Ez fontos tanulság: az észlelés korlátait nem lehet egyetlen program beszerzésével megoldani.

8.1. táblázat Az emberi ellenőrzés feladattípusonként

Feladat	Elsődleges viszonyítás	Kiemelt ellenőrzési pont
Leirat és idézet	Eredeti hang- vagy videófelvétel	Név, szám, dátum, tagadás, nehezen hallható rész; szó szerinti idézet.
Fordítás	Eredeti szöveg és mindkét nyelvet ismerő újságíró	Jelentés, tulajdonnevek, szaknyelv, idiomatikus fordulat, kulturális környezet.
Dokumentum-összefoglalás	Teljes eredeti dokumentum és pontos helymegjelölés	Kivétel, feltétel, bizonytalanság, szereplő és időrend; a nagy jelentőségű állítás teljes ellenőrzése.
Adat vagy kód	Forrásadat, tisztítási lépések, kód és kontrollszámítás	Reprodukálhatóság, módszer, időszak, mértékegység, hiányzó adat és statisztikai következtetés.

Feladat	Elsődleges viszonyítás	Kiemelt ellenőrzési pont
Kép és videó	Eredeti fájl, forráskapcsolat, metaadat és tartalmi kontextus	Eredet, manipuláció, helyszín, időpont, személyazonosság; detektor eredménye önmagában nem elég.
Cím és összefoglaló	Jóváhagyott teljes cikk	Ne tegyen erősebb állítást, ne veszítse el a feltételt, és ne változtassa meg az idézet vagy szereplő viszonyát.

Saját összeállítás a vizsgált nemzetközi irányelvek közös gyakorlatai alapján.

8.5. Jelölés és átláthatóság

A szerkesztőségek abban általában egyetértenek, hogy a közönség számára érdemi generatív közreműködést jelezni kell. Abban már nagyobb az eltérés, mi számít „érdeminek”, hol jelenjen meg a tájékoztatás, és szükséges-e a rutinsegítséget is felsorolni. Az AP tájékoztatást ír elő, ha a generatív MI lényeges szerepet játszott a publikált tartalomban. A Guardian lábjegyzetben jelzi a jelentős használatot, ideértve a generált illusztrációt és az MI-vel végzett adatelemzést is. A Financial Times a másodlagos tartalom MI-alapú előállítását megfelelő közléssel kapcsolja össze. A német közszolgálati kódex átlátható szabályok szerinti jelölést vállal, miközben a szerkesztői felelősséget az embernél tartja.

A jelölési küszöb meghatározásához nem az a leghasznosabb kérdés, hogy „volt-e bármilyen MI a folyamatban”. Helyesírás-ellenőrző, automatikus zajcsökkentés vagy archív kereső ma már gyakran a háttér-infrastruktúra része. A közönség számára akkor válik lényegessé a közlés, ha az MI a megjelent állítás, kép, hang, stílus, adatelemzés vagy szerzői teljesítmény érzékelését érdemben alakította. A szerkesztőségnek emellett a jogszabályi minimumot is figyelembe kell vennie, különösen deepfake és közérdekű szöveg esetében.

Az átláthatóság nem feltétlenül egyetlen ikont jelent. Rövid címke mondhatja meg, hogy generált vagy módosított tartalom látható; részletes módszertani megjegyzés ismertetheti, mire használták az eszközt, milyen adatból dolgozott és hogyan

ellenőrizték. Egy oknyomozó adatelemzésnél a módszertan fontosabb lehet, mint egy általános „MI-t használtunk” felirat. Egy szintetikus videónál viszont az első képkockától látható jelzés nélkül a néző már a magyarázat előtt hamis benyomást szerezhet.

Az MI-használatról szóló közlésben a pontosság ugyanúgy követelmény. Nem helyes minden automatikus funkciót „MI által készítettnek” nevezni, ha a tartalom emberi; és nem helyes „MI-vel támogatottként” enyhíteni azt, ha a kép vagy hang teljes egészében szintetikus. A címkének az előállítás módját kell leírnia, nem marketingnyelvet használnia.

8.6. Hallucináció, forráshiány és bizonytalanság

A hallucináció a generatív rendszer olyan kimenete, amely nyelvileg meggyőző, de nem támasztható alá a rendelkezésre álló forrásokkal. A kifejezés emberi képzettársításokat kelt, de szerkesztőségi szempontból egyszerűbb úgy kezelni, mint forrás nélküli állítást. Ha nincs bizonyíték, a mondat nem publikálható attól, hogy valószínűnek hangzik.

A nemzetközi irányelvek többféleképpen védekeznek. Az AFP kategorikusan kizárja a chatbotot a források közül. Az AP minden kimenet újságírói ellenőrzését követeli meg. A Reuters saját munkafolyamatába épített, újságírók által tesztelt eszközöket hangsúlyoz. A Guardian belső keresőket fejleszt meghatározott dokumentumkészletekre, ami csökkentheti a nyílt végű generálás bizonytalanságát. A Schibsted a minőségbiztosítási feltételek és visszafordítható kísérletek fontosságát emeli ki.

E megoldások mögött négy közös elv látszik. A generálást lehetőség szerint ellenőrzött forráskészlethez kell kötni. A rendszernek forráshelyet kell mutatnia, de azt ember ellenőrzi. Nagy következményű állítást több, egymástól független forrás támaszt alá. Ha a bizonytalanság nem oldható fel, a kimenetet el kell vetni vagy a

bizonytalanságot világosan közölni kell. A modell magabiztossági stílusa egyik esetben sem lehet döntési szempont.

A forráshiány nemcsak tévedést, hanem szerkesztői torzítást is okozhat. Ha az MI kizárólag könnyen hozzáférhető, domináns nyelvű vagy sokat idézett anyagokra támaszkodik, a kevésbé látható közösségek és a helyi források kiszorulhatnak az összegzésekből. A Guardian, a német közszolgálati kódex és más elvek ezért külön említik a torzítás és a sokszínűség kezelését. A megoldás nem pusztán „semlegesebb prompt”, hanem tudatos forrásbővítés, helyismeret és annak vizsgálata, kik maradtak ki a gépi összefoglalóból.

8.7. Hibakezelés és korrekció

A legtöbb szabályzat a publikálás előtti ellenőrzést hangsúlyozza, de az MI-vel támogatott folyamatban ugyanilyen fontos a publikálás utáni működés. Egy automatikus összefoglaló, hangos változat, hírlevél, közösségi poszt és személyre szabott cím ugyanannak az alapanyagnak több megjelenése. Ha az eredeti cikket javítják, a származtatott változatok nem biztos, hogy maguktól követik. A hiba így olyan felületen maradhat fenn, amelyet a szerkesztő már nem lát.

A jó incidenskezelés négy műveletet végez. Először megállítja a további terjesztést. Másodszor feltérképezi az összes érintett változatot és csatornát. Harmadszor láthatóan kijavítja a hibát, és ahol szükséges, értesíti a közönséget vagy partnereket. Negyedszer megvizsgálja az okot: a forrás volt hibás, a modell generált hozzá valamit, a prompt volt félreérthető, az emberi ellenőrzés maradt el, vagy a rendszer nem vitte át a korrekciót minden változatra?

Az AFP vizuális szabályzata azonnali és átlátható korrekciót ír elő arra az esetre, ha generált videó átcsúszik az ellenőrzésen. A CBC/Radio-Canada nyilvános beszámolója a közönséggel szembeni átláthatóságot és az ombudsmani elszámoltathatóságot kapcsolja az MI-korszakhoz. A Schibsted saját

termékfejlesztési elemzése a változatok sokasodásából eredő skálázási problémára hívja fel a figyelmet. A közös tanulság az, hogy a korrekciót már a funkció tervezésekor be kell építeni. Amit automatikusan lehet sokszorosítani, azt automatikusan fel is kell tudni térképezni.

Egy MI-incidens nyilvántartása nem fegyelmi intézkedés. Akkor hasznos, ha a szervezet tanul belőle: melyik feladatnál ismétlődik a hiba, melyik ellenőrzési pont gyenge, milyen adatbevitel kockázatos, és kell-e módosítani az eszközt vagy a képzést. A csak egyéni hibát kereső kultúra a eszköz rejtett használatához vezethet; a következmények nélküli kísérletezés viszont felelőtlenséghez. A vezetés feladata a két véglet között olyan rendszert teremteni, amelyben a problémát időben lehet jelezni, és a súlyos vagy szándékos szabályszegésnek világos következménye van.

8.8. Felelősségi szintek a szerkesztőségben

A vizsgált nemzetközi dokumentumok eltérő neveket használnak, de hasonló szerepköröket rajzolnak ki. A tartalom készítője felel azért, hogy az MI használatát ne rejtse el a szerkesztő elől, és hogy a kimenetet ne kezelje bizonyítékként. A közvetlen szerkesztő ellenőrzi a forrásokat, az arányosságot, a címet, a vizuális hitelességet és a szükséges jelölést. A vezető szerkesztő dönt a kivételes, nagy kockázatú vagy precedenst teremtő használatról. A technológiai, jogi és adatvédelmi szereplők az eszköz és az adatkezelés feltételeit vizsgálják. A kiadó vezetése erőforrást, képzést és számonkérhető szabályzatot biztosít.

Az AFP központi szerkesztői engedélyhez köti a kivételesen közölt generált képet vagy videót. A Guardian senior szerkesztő kifejezett jóváhagyását írja elő, ha a publikáció jelentős generatív elemet tartalmaz. Az AP az egyes újságírók ellenőrzési felelősségét hangsúlyozza, miközben szervezeti szinten meghatározza az engedélyezett funkciókat és a fotótilalmat. A Schibsted márkáinál felelős MI-személyek vagy csapatok működnek. A német közszolgálati kódex a munkatársak

felkészítését és az intézmények közötti tudásmegosztást teszi a szervezeti felelősség részévé.

A felelősségi rendszer akkor hibás, ha minden döntés felfelé vándorol. A főszerkesztő nem ellenőrizhet minden leíratot, az informatikai vezető pedig nem dönthet minden címről. A szerepköröknek a kockázat és a szakértelem szerint kell elválniuk. A rutinszerű, engedélyezett használatot a felkészített újságíró és a közvetlen szerkesztő kezelheti. Az új eszköz, érzékeny adat, szintetikus személyábrázolás, választási vagy egészségügyi tartalom, valamint nagy közönségkockázat magasabb jóváhagyási szintet indokol.

8.2. táblázat A szerkesztőségi felelősségi lánc

Szerep	Fő feladat	Elvárt eredmény
Készítő / riporter	Jelzi és dokumentálja az MI használatát; megőrzi az eredeti forrásokat; nem kezeli a modell forrásként.	A szerkesztő számára rekonstruálható munkafolyamat.
Közvetlen szerkesztő	Tény-, forrás-, idézet-, kép- és jelölésellenőrzést végez; eldönti, kell-e magasabb jóváhagyás.	Kiadásra alkalmas vagy visszaküldött tartalom.
Vezető szerkesztő	Új, kivételes vagy nagy kockázatú használatot engedélyez; vállalja a nyilvános szerkesztői döntést.	Dokumentált jóváhagyás és szükség esetén közönségtájékoztatás.
Jogi, adatvédelmi és technológiai kontroll	Vizsgálja a jogalapot, szerződést, hozzáférést, biztonságot, személyiségi jogot és új funkciót.	Engedélyezett feltételek, korlát vagy tiltás.
Kiadói vezetés	Eszközt, képzést, felelőst és incidenskezelést biztosít; rendszeresen felülvizsgálja a szabályzatot.	Működő szervezeti keret és mérhető tanulás.

A szerepek kisebb szervezetben összevonhatók, a döntési funkciók azonban nem hagyhatók el.

8.9. A gyakorlatok összehasonlítása

8.3. táblázat Nyilvános nemzetközi szerkesztőségi MI-gyakorlatok

Szervezet	Engedélyezett vagy bemutatott használat	Publikációs határ és emberi kontroll	Átláthatóság, adat és szervezeti felelősség
Associate d Press	Kutatási előkészítés, dokumentum-összefoglalás, leirat, fordítás, cím- és összefoglaló-javaslat, nyelvi és keresési segítség.	Minden kimenetet AP-újságíró ellenőriz és szerkeszt. Generatív hírfotó létrehozása, módosítása vagy feljavítása tiltott.	A manipulált anyagot kontextusban, egyértelműen azonosítják; a jelentős generatív közreműködést közlik. A szerkesztői ítélet és felelősség emberi.
Agence France-Presse	Előkészítés, kutatás, hosszú szöveg összefoglalása, saját leirat- és fordítási eszköz, korrekció jóváhagyott vállalati környezetben.	MI-tartalmat főszabályként nem ad ki; generált kép és videó csak kivételes hírértékkel, központi engedéllyel. A chatbot nem forrás.	Kivételnél egyértelmű vizuális jelölés. Érzékeny, forrásvédtett és biztonsági adat nyilvános eszközbe nem tölthető; láncolt eszközöknél minden lépés ellenőrzendő.
Financial Times	Történetfelfedezés, minőség- és pontosságtámogatás, megfelelően jelölt másodlagos tartalom; üzleti és termékinnováció.	Az újságírást továbbra is újságírók és szerkesztők kutatják, írják és készítik. Partnereket és beszállítókat gondosan értékelnek.	Megfelelő közlés a másodlagos MI-tartalomnál; magánszféra, hozzájárulás és torzítás kezelése; saját szellemi tulajdon védelme.
The Guardian	Belső archív- és dokumentumkeresés, leirat, alternatívszöveg-javaslat, adatelemzés és más, konkrét szerkesztőségi előnyt adó feladatok.	Jelentős generatív elemhez kimutatható előny, emberi kontroll és vezető szerkesztői engedély kell. Az újságíró felel a tartalomért.	Jelentős használatot lábjegyzet jelez. Kötelező munkatársi képzés; saját, korlátozott eszközök; engedély, átláthatóság és méltányos díjazás figyelembevétel.

Szervezet	Engedélyezett vagy bemutatott használat	Publikációs határ és emberi kontroll	Átláthatóság, adat és szervezeti felelősség
Reuters	Leirat, fordítás, MI-alapú keresés, jelenetfelismerés, egyes piacokon szintetikus narráció; újságírók által tesztelt belső munkafolyamatok.	A nyilvános elv szerint az eszköz segít, az ember dönt; a rendszer nem hoz létre eredeti tartalmat emberi közreműködés nélkül.	A megbízhatóságot, pontosságot és újságírói normákat szervezeti teszteléssel köti össze; a részletes belső szabályzat nem teljesen nyilvános.
CBC/Radio-Canada	Kutatás, dokumentumelemzés, trend- és történetötlet-keresés, fordítás, támogató munkafolyamatok védőkorlátokkal.	A „nem az első változat” elv szerint a tartalmat újságíró hozza létre; a pontosság, méltányosság, egyensúly és pártatlanság emberi felügyelet alatt marad.	A közönség és a kollégák felé is átláthatóságot vár el; a szabályokat folyamatosan frissíti, a közönségi elszámoltathatóságot ombudsmani rendszer támogatja.
ARD, DW, Deutschlandradio, ZDF	Közzszolgálati többletértéket adó újságírói és adminisztratív feladatok; hozzáférhetőség, sokszínűség és felelős személyre szabás.	A szerkesztői kontroll és gondosság MI mellett is kötelező; a publicisztikai felelősség az emberé, nem a rendszeré.	Átlátható jelölési szabályok; adatminőség, torzítás, MI- és adatkompetencia, intézményi tudásmegosztás és energiahatékonyság.
Schibsted	Felirat, leirat, szöveg- és címjavaslat, összefoglaló, hangos cikk, adat- és dokumentumelemzés, személyre szabott termékfunkciók.	Minősbiztosítási kritériumokra és emberi kontrollra épít; a kísérleteket visszafordíthatóan, a bizalom veszélyeztetése nélkül kívánja skálázni.	Márkánként MI-felelősök vagy csapatok; iparági átláthatósági együttműködés. Kiemelt kockázat a sok automatikus változat javíthatósága.

Saját összeállítás a 2026. szeptember 22-ig nyilvánosan elérhető szervezeti dokumentumokból. A nyilvánosságra hozott elvek részletessége eltérő; a táblázat nem állítja, hogy a teljes belső szabályrendszer ismert. Az összevetésből két eltérő, de egyaránt védhető filozófia látszik. Az egyik a szűk engedélyezés: a szervezet pontosan felsorolja a használható feladatokat, a publikációt pedig szigorúan emberi termékként őrzi. Ez jellemző a hírügynökségi modellre, különösen a dokumentarista vizualításban. Előnye az egyértelműség és a márkavédelem; hátránya, hogy a gyorsan változó funkcióknál a lista hamar elavulhat.

A másik a feltételalapú engedélyezés: egy feladat akkor vezethető be, ha bizonyítható szerkesztőségi előnyt ad, ellenőrizhető, megfelelő adatkezeléssel működik, és visszafordítható. A Guardian és a Schibsted gyakorlatában ennek több eleme jelenik meg. Előnye, hogy támogatja a kísérletezést és a saját eszközfejlesztést; hátránya, hogy fejlett irányítást és következetes mérési kultúrát igényel. Egy homályos „használható, ha felelősen tesszük” mondat nem ilyen feltételrendszer, csak felelősség-átruházás.

A két filozófia kombinálható. Bizonyos területeken – hírfotó, forrásazonosító, automatikus publikálás, hamis idézet – világos tiltás szükséges. Másutt – leirat, archív keresés, címjavaslat, adatelemzés – feladatfüggő kontroll és mérés célszerű. A szabályzat minőségét nem a tiltások vagy engedélyek száma mutatja, hanem az, hogy a munkatárs a konkrét helyzetben gyorsan meg tudja-e állapítani, mit tehet és kitől kérhet segítséget.

8.10. Átvehető minimum egy magyar szerkesztőség számára

A nemzetközi példák nem másolhatók változtatás nélkül. Egy nagy hírügynökség jogi, technológiai és képzési kapacitása eltér egy helyi portálétól. A közös minimum azonban szervezetre mérettől függetlenül megfogalmazható.

Először, a szerkesztőség nevezze meg az engedélyezett feladatokat és eszközkörnyezeteket. Ne csak márkanevet, hanem célt írjon le: nyilvános anyag

összefoglalása, belső archív keresés, leirat, fordítás, címjavaslat, képalkotás vagy adatfeldolgozás. Ugyanaz az eszköz egyik célra megfelelő, másokra tiltott lehet.

Másodszor, állítson fel egyértelmű adatküszöböt. Nyilvános információ, még nem publikált szerkesztőségi anyag, személyes adat, védett forrás, üzleti titok és hozzáférési adat ne kerüljön ugyanabba a kategóriába. A munkatárs kapjon biztonságos alternatívát, mert pusztán tiltás mellett könnyen kialakul a rejtett „árnyék-MI” használat.

Harmadszor, minden feladathoz rendeljen konkrét ellenőrzési módszert. Leiratot felvétellel, idézetet eredeti dokumentummal, számítást reprodukcióval, képet eredetvizsgálattal, fordítást nyelvi szakértelemmel kell ellenőrizni. A „nézd át” nem módszer.

Negyedszer, különítse el a rutin és a kivételes használatot. Jelentős generált elem, deepfake, valós személy szintetikus ábrázolása, kényes közérdekű téma vagy új publikációs automatizmus magasabb jóváhagyást és jogi-etikai kontrollt igényel. A döntési út legyen gyorsan elérhető, különben a szabályzat akadályként, nem védőkorlátként működik.

Ötödször, alakítson ki közönségnek szóló jelölési elvet. A címke mondja meg, mi generált vagy módosított, legyen az első találkozáskor észlelhető, és vezessen részletesebb módszertani információhoz, ha az szükséges. A jogi minimum mellett a márka bizalmi ígéretét is tükrözze.

Hatodszor, készüljön hibára. Legyen felelőse a leállításnak, a többcsatornás javításnak, a közönség tájékoztatásának és az incidens elemzésének. Automatikusan előállított változat csak akkor skálázható, ha a visszavonása és korrekciója is skálázható.

Hetedszer, a szabályzatot képzés és rendszeres felülvizsgálat tartsa életben. Az ARD–DW–Deutschlandradio–ZDF kódex és a Guardian gyakorlata egyaránt kiemeli

a munkatársak felkészítését; az AFP pedig maga is jelzi, hogy irányelveit a technológia fejlődésével frissíti. A dokumentum kiadási dátuma, felelőse és következő felülvizsgálata legyen látható. A frissítés alapja ne a termékbemutatók lelkesedése, hanem a valódi használati tapasztalat, az incidens, a jogváltozás és a minőségi mérés legyen.

Az egyszerű használati teszt

Egy új MI-funkció bevezetése előtt öt rövid mondatban meg kell tudni fogalmazni:

- milyen szerkesztőségi problémát old meg;
- milyen adatot kap és hová kerül az adat;
- milyen hibát tud okozni, és az hogyan észlelhető;
- ki végzi az érdemi ellenőrzést és ki engedélyezi a publikálást;
- mit tudunk tenni, ha a rendszer téved vagy a szolgáltatás feltétele megváltozik.

Ha ezekre nincs válasz, a szervezet még nem eszközt vezet be, hanem kockázatot vásárol. Ha van válasz, az MI nem különleges kivételként, hanem ellenőrzött szerkesztőségi technológiaként illeszthető a munkába.

8.11. A fejezet következtetése

A nemzetközi gyakorlatokban nincs egységes, minden szerkesztőségre ráhúzható szabályzat. Van viszont jól felismerhető közös mag. Az MI nem forrás és nem felelős szerkesztő. A publikált kimenetet feladathoz illő módon ember ellenőrzi. A bizalmas, személyes és forrásvédett adat nem kerülhet ismeretlen kezelésű rendszerbe. A dokumentarista kép, hang és videó különösen szigorú védelmet igényel. A jelentős generatív közreműködést a közönség előtt láthatóvá kell tenni. A kivételes vagy nagy kockázatú használat magasabb jóváhagyási szintre kerül. A hibát nem elrejteni, hanem gyorsan, több csatornán korrigálni kell.

A legérettebb szerkesztőségek nem a technológia egészére mondanak igent vagy nemet. Feladatot, adatot, következményt és ellenőrizhetőséget vizsgálnak. Saját,

biztonságos eszközöket építenek vagy jóváhagyott környezetet kínálnak, mert tudják, hogy a pusztaság tiltás rejtett használatot szül. Közben világos vörös vonalakat tartanak fenn ott, ahol a valóság dokumentálása, a forrás biztonsága vagy a közönség megtévesztésének veszélye ezt kívánja.

A szerkesztőségi szabályzat végső próbája nem az, hogy jogilag elegáns-e a szövege, hanem hogy egy újságíró péntek este, időprás alatt is helyes döntést tud-e hozni annak alapján. Tudja-e, melyik eszközt használhatja, mit nem tölthet fel, mit kell ellenőriznie, mikor kell jelölnie, és kit hívhat fel, ha a helyzet új? Ha igen, a dokumentum valódi munkarend. Ha nem, csak elvi nyilatkozat.

9. Az MNMSZ a magyar szerkesztőségeknek szóló AI-ajánlása

Az előző fejezetekben bemutatott technológiai változások, szerkesztőségi tapasztalatok, minőségi és jogi kockázatok, valamint a nemzetközi gyakorlatok alapján kirajzolódik egy olyan szakmai minimum, amely a szerkesztőség méretétől, profiljától és technológiai felkészültségétől függetlenül alkalmazható.

Az alábbi ajánlások nem újabb szabályozási réteget kívánnak létrehozni, és nem egy adott technológiához vagy szolgáltatáshoz kötődnek. Céljuk annak rögzítése, hogy a mesterséges intelligencia milyen feltételek mellett illeszthető be úgy a szerkesztőségi működésbe, hogy a hatékonyság növekedése ne járjon a szakmai felelősség, a hitelesség vagy a közönség bizalmának csökkenésével.

9.1. Az MI legyen eszköz, ne szerkesztői autoritás

A mesterséges intelligencia a szerkesztőségi munkafolyamat számos pontján gyorsíthatja és támogathatja az emberi munkát, de alkalmazása nem változtatja meg a szerkesztői felelősség rendjét. Az MI javasolhat, rendszerezhet, összefoglalhat, átalakíthat vagy előállíthat tartalmat, de nem döntheti el önállóan, hogy egy információ kellően megalapozott, közlésre érdemes vagy szakmailag vállalható-e.

A szerkesztőségnek ezért minden MI-vel támogatott munkafolyamatban meg kell őriznie az azonosítható emberi döntési pontot. Az MI szerepe ott ér véget, ahol a szerkesztői felelősség kezdődik.

9.2. Az ellenőrzés mértékét a kockázathoz kell igazítani

Az MI használatának megítélését nem önmagában az alkalmazott technológia, hanem a feladat jellege és egy esetleges hiba következménye határozza meg. Egy technikai segédfunkció, egy belső munkaváltozat vagy egy nyilvánosságra kerülő, érzékeny tényállítás eltérő szintű ellenőrzést igényel.

A szerkesztőségnek ezért kockázatarányos kontrollt kell alkalmaznia: minél nagyobb kárt okozhat egy téves, félrevezető vagy jogsértő kimenet, annál erősebb emberi ellenőrzésre és szükség esetén magasabb jóváhagyási szintre van szükség. Ez a megközelítés lehetővé teszi, hogy az alacsony kockázatú feladatoknál az MI valóban hatékonyságot teremtsen, miközben a nagyobb következményekkel járó tartalmaknál megmarad a szükséges szerkesztői kontroll.

9.3. A tényállításnak vissza kell vezetnie az eredeti forráshoz

Az MI által előállított, összefoglalt vagy átfogalmazott információ önmagában nem tekinthető forrásnak. A közlés szempontjából lényeges tényállításokat az eredeti dokumentumhoz, adathoz, felvételhez vagy azonosítható megszólalóhoz kell visszavezetni, és ezek alapján kell ellenőrizni.

A szerkesztőségi munkafolyamatnak utólag is rekonstruálhatónak kell lennie: honnan származott az információ, hogyan történt az ellenőrzése, és ki hozta meg a közlésről szóló döntést. Az MI által létrehozott szöveg meggyőző nyelvi minősége nem helyettesítheti sem a bizonyítékot, sem annak emberi értékelését.

9.4. A szerkesztőségi adat ugyanolyan védelemre szorul az MI-rendszerben, mint máshol

Az MI-szolgáltatás használata egyben adatkezelési művelet is lehet. A szerkesztőségnek ezért előre meg kell határoznia, milyen rendszerekbe milyen információ tölthető fel.

Forrásvédett, bizalmas, személyes vagy üzleti titkot tartalmazó adat csak olyan technológiai környezetben kezelhető, amelynek adatkezelési, hozzáférési és megőrzési feltételeit a szervezet ismeri és elfogadta. A könnyen használható chatfelület nem teheti láthatatlanná az adatátadás tényét.

9.5. A szintetikus tartalom nem keltheti dokumentum benyomását

A generált vagy érdemben manipulált kép-, hang- és videotartalom használatánál alapvető követelmény, hogy a közönség ne tévessze össze azt a valóság dokumentálásával.

Különösen szigorú mérlegelést igényel valós személy, valós esemény vagy megtörtént helyzet mesterséges megjelenítése. A nem dokumentarista szintetikus illusztráció használható szerkesztőségi eszközként, de jellegét szükség esetén egyértelművé kell tenni, és nem alkalmazható olyan módon, amely hamis benyomást kelt a tartalom eredetéről.

9.6. Az átláthatóság küszöbe az érdemi közreműködés legyen

Nem minden MI-használat igényel külön tájékoztatást a közönség számára. Egy helyesírás-ellenőrzés, technikai zajcsökkentés vagy belső keresési funkció nem azonos egy generált képpel, MI-vel készített adatelemzéssel vagy jelentős részben generált szöveggel.

A szerkesztőségnek azt kell mérlegelnie, hogy az MI közreműködése érdemben befolyásolta-e azt, amit a közönség szerzői teljesítményként, tényállításként, képként, hangként vagy más tartalomként érzékel. Ha igen, az átláthatóság nem pusztán jogi, hanem bizalmi kérdés is.

9.7. A megtalálhatóságot az eredeti újságírói értékkel együtt kell fejleszteni

A keresők, válaszmotorok és generatív összefoglalók világában a szerkesztőségi tartalomnak egyszerre kell ember és gép számára világosan értelmezhetőnek lennie. Az egyértelmű szerkezet, a pontos állítások, az azonosítható szerző és forrás, a frissítés dátuma és az állítás–bizonyíték kapcsolat egyaránt szolgálja a hagyományos kereshetőséget és az MI-alapú válaszszoftverekben való helyes megjelenést.

A cél azonban nem a gépek számára történő tartalomgyártás. A kiadó hosszú távú értékét éppen az növeli, amit egy válaszszoftver nem tud teljesen kiváltani: az

eredeti információ, saját adat, helyi tudás, dokumentum, szakértelem, szerzői elemzés és a közönséggel kialakított közvetlen kapcsolat.

9.8. Az MI bevezetését mérni kell

Egy új eszköz használata önmagában nem innováció. A szerkesztőségnek meg kell tudnia állapítani, hogy az adott MI-megoldás ténylegesen javította-e a munkafolyamatot.

A bevezetést ezért lehetőség szerint korlátozott pilottal érdemes kezdeni, előre meghatározott minőségi és működési szempontokkal. Nemcsak az idő- vagy költségmegtakarítást kell vizsgálni, hanem a hibaarányt, az emberi ellenőrzés szükségletét, a tartalom minőségét és az esetlegesen keletkező új kockázatokat is. Ha a rendszer nem hoz mérhető előnyt, vagy a megtakarításnál nagyobb ellenőrzési terhet és kockázatot teremt, alkalmazását újra kell értékelni.

9.9. Az MI-használatnak legyen világos szerkesztőségi munkarendje

A felelős MI-használat nem ér véget egy belső szabályzat elfogadásával. A szerkesztőségnek azt is meg kell határoznia, hogyan válik a szabályozás a napi működés részévé, ki felel az alkalmazásáért, és milyen eljárás követendő olyan helyzetben, amelyre a meglévő előírások még nem adnak egyértelmű választ.

Érdemes kijelölni az MI-használat szakmai felügyeletéért felelős személyt vagy szervezeti szerepkört, és egyértelművé tenni az új eszközök kipróbálásának, jóváhagyásának és bevezetésének rendjét. A jelentősebb hibákat, adatvédelmi problémákat és vitatható eseteket célszerű dokumentálni, hogy azok tapasztalatai beépülhessenek a későbbi szerkesztőségi gyakorlatba.

Az MI-re vonatkozó munkarend ezért nem lehet egyszer elkészített, változatlan dokumentum. Az alkalmazott eszközök, a jogi környezet és a szerkesztőség saját tapasztalatainak változásával rendszeresen felül kell vizsgálni. A jó munkarend nem

egyszerűen korlátozza az MI használatát, hanem kiszámíthatóvá teszi, hogy a szerkesztőség mikor, mire és milyen felelősségi rendben támaszkodhat rá.

9.10. Az MI által felszabadított kapacitás erősítse az újságírást

A mesterséges intelligencia szerkesztőségi alkalmazásának értelmét nem önmagában az mutatja meg, hogy mennyi munkafázist sikerült automatizálni. A valódi szakmai nyereség az, ha az automatizálható rutinokra fordított idő csökkenésével több kapacitás jut arra, amit a technológia nem tud helyettesíteni.

A felszabaduló időt ezért érdemes tudatosan visszaforgatni eredeti információszerzésbe, terepmunkába, forrásépítésbe, ellenőrzésbe, elemzésbe, szakmai tanulásba és a közönséggel való közvetlen kapcsolat erősítésébe. Az MI használatának végső mércéje nem az előállított tartalom mennyisége, hanem az, hogy hozzájárul-e a szerkesztőség saját újságírói értékének növeléséhez.

Zárszó

A mesterséges intelligencia nem teszi szükségtelenné a szerkesztői felelősséget, hanem még láthatóbbá teszi annak jelentőségét. Minél könnyebbé válik tartalmat előállítani, annál értékesebbé válik annak bizonyítása, hogy egy közlés miért igaz, miért fontos, milyen forrásokon alapul, és ki vállalja érte a felelősséget.

A Magyar Nemzeti Médiaszövetség ezért nem az MI általános támogatását vagy elutasítását tartja célszerűnek. A felelős szerkesztőségi gyakorlat alapja a tudatos eszközválasztás, a kockázattal arányos emberi kontroll, az ellenőrizhető forráshasználat, az adatok védelme, a közönséggel szembeni átláthatóság és az egyértelmű szerkesztői felelősség.

Az MI segíthet megtalálni, rendszerezni, átalakítani és előállítani az információt. Azt azonban, hogy miből lesz újságírás, továbbra is emberi döntések határozzák meg.

Felhasznált irodalom és nyilvános források

Agence France-Presse (2026): Generative AI: Guidelines. 2026. január. [Online forrás](#)

ARD – Deutsche Welle – Deutschlandradio – ZDF (2026): KI-Kodex. 2026. január. [Online forrás](#)

Associated Press (2026): AP updates newsroom standards for artificial intelligence. 2026. július 23. [Online forrás](#)

CBC/Radio-Canada (2026): Our Approach to Artificial Intelligence. [Online forrás](#)

CBC News (2026): Response from CBC News management to Ombud Maxime Bertrand's 2025–2026 annual report. 2026. június 18. [Online forrás](#)

Court of Justice of the European Union (2011): Judgment in Case C-145/10, Eva-Maria Painer v Standard VerlagsGmbH and Others. [Online forrás](#)

Court of Justice of the European Union (2019): Judgment in Case C-683/17, Cofemel – Sociedade de Vestuário SA v G-Star Raw CV. [Online forrás](#)

European Data Protection Board (2024): Opinion 28/2024 on certain data protection aspects related to the processing of personal data in the context of AI models. [Online forrás](#)

European Data Protection Supervisor (2024): Generative AI and the EUDPR – First EDPS Orientations for ensuring data protection compliance when using Generative AI systems. [Online forrás](#)

Európai Bizottság (2025): Explanatory notice and template for the public summary of training content of general-purpose AI models. [Online forrás](#)

Európai Bizottság (2026a): Guidelines on transparency obligations for providers and deployers of AI systems. 2026. július 20. [Online forrás](#)

Európai Bizottság (2026b): Code of Practice on Transparency of AI-generated Content. [Online forrás](#)

Európai Bizottság (2026c): Quick Facts: Transparency rules for AI systems. Utolsó frissítés: 2026. július 29. [Online forrás](#)

- Európai Parlament és Tanács (2016): (EU) 2016/679 rendelet a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről (GDPR). [Online forrás](#)
- Európai Parlament és Tanács (2019): (EU) 2019/790 irányelv a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról. [Online forrás](#)
- Európai Parlament és Tanács (2024): (EU) 2024/1689 rendelet a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról. [Online forrás](#)
- European Union Intellectual Property Office (2025): The Development of Generative Artificial Intelligence from a Copyright Perspective. [Online forrás](#)
- Financial Times (2026): AI Principles – Our approach to using AI. [Online forrás](#)
- Magyarország (1999): 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról, 2026. január 1-jén hatályos állapot. [Online forrás](#)
- Magyarország (2010): 2010. évi CIV. törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól, hatályos állapot. [Online forrás](#)
- Magyarország (2013): 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről, hatályos állapot. [Online forrás](#)
- Magyarország (2025a): 2025. évi LXXV. törvény a mesterséges intelligenciáról szóló európai uniós rendelet magyarországi végrehajtásáról. [Online forrás](#)
- Magyarország (2025b): 344/2025. (XI. 13.) Korm. rendelet a mesterséges intelligenciáról szóló európai uniós rendelet végrehajtásához szükséges egyes intézkedésekről. [Online forrás](#)
- OWASP GenAI Security Project (2025): LLM01:2025 Prompt Injection. [Online forrás](#)
- Reuters News Agency (2026): Empowering newsrooms with AI and advanced technologies. [Online forrás](#)
- Schibsted (2026): Tech & AI – Tech empowers journalism. [Online forrás](#)
- Schibsted (2025): The AI-futures we bet on. [Online forrás](#)
- The Guardian (2026a): The Guardian’s approach to generative AI. Frissítve: 2026. március 4. [Online forrás](#)

The Guardian (2026b): How the Guardian is using GenAI. 2026. március 4. Online forrás

Felhasznált irodalom és nyilvános források

- Associated Press (2026): AP updates newsroom standards for artificial intelligence. 2026. július 23. [Elérhető online](#)
- Bommasani, R. és szerzőtársai (2021): On the Opportunities and Risks of Foundation Models. Stanford Center for Research on Foundation Models. [Elérhető online](#)
- Brynjolfsson, E. – Li, D. – Raymond, L. R. (2025): Generative AI at Work. The Quarterly Journal of Economics, 140(2), 889–942. [Elérhető online](#)
- C2PA (2025): Content Credentials: C2PA Technical Specification, version 2.2. Coalition for Content Provenance and Authenticity. [Elérhető online](#)
- Chapekis, A. – Lieb, A. (2025): Google users are less likely to click on links when an AI summary appears in the results. Pew Research Center, 2025. július 22. [Elérhető online](#)
- Dillon, E. W. és szerzőtársai (2026): Shifting Work Patterns with Generative AI. American Economic Review: Insights, megjelenés előtt. [Elérhető online](#)
- Európai Unió (2024): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1689 rendelete a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról. [Elérhető online](#)
- Financial Times (2026): Our standards – Artificial intelligence. [Elérhető online](#)
- Google Search Central (2025): AI features and your website. Utolsó frissítés: 2025. december 10. [Elérhető online](#)
- International Labour Organization (2025): Generative AI and Jobs: A Refined Global Index of Occupational Exposure. [Elérhető online](#)
- JournalismAI (2025): Editorial Identity and AI. [Elérhető online](#)
- Liang, W. – Yuksekgonul, M. – Mao, Y. – Wu, E. – Zou, J. (2023): GPT detectors are biased against non-native English writers. Patterns, 4(7), 100779. [Elérhető online](#)
- Møller, L. A. – Skovsgaard, M. – de Vreese, C. H. (2025): Reinforce, Readjust, Reclaim: How Artificial Intelligence Impacts Journalism’s Professional Claims. Journalism, 26(7), 1373–1390. [Elérhető online](#)

Newman, N. és szerzőtársai (2026): Reuters Institute Digital News Report 2026. Reuters Institute for the Study of Journalism. [Elérhető online](#)

NIST (2024): Artificial Intelligence Risk Management Framework: Generative Artificial Intelligence Profile. NIST AI 600-1. [Elérhető online](#)

OECD (2024): Explanatory memorandum on the updated OECD definition of an AI system. [Elérhető online](#)

OWASP Gen AI Security Project (2025): LLM01:2025 Prompt Injection. [Elérhető online](#)

Peng, S. és szerzőtársai (2023): The Impact of AI on Developer Productivity: Evidence from GitHub Copilot. [Elérhető online](#)

Ross Arguedas, A. (2026): Emerging uses of AI chatbots for news and what it means for journalism. Reuters Institute for the Study of Journalism, 2026. június 16. [Elérhető online](#)

Stanford Institute for Human-Centered Artificial Intelligence (2026): AI Index Report 2026. [Elérhető online](#)

The Guardian (2026): How the Guardian is using generative AI. 2026. március 4. [Elérhető online](#)

Vaswani, A. és szerzőtársai (2017): Attention Is All You Need. [Elérhető online](#)

WAN-IFRA (2025a): Survey finds gaps between expectations of publishers and current results of using AI. 2025. május. [Elérhető online](#)

WAN-IFRA (2025b): Publishers' perspective on the AI value equation. 2025. szeptember. [Elérhető online](#)

Weber-Wulff, D. és szerzőtársai (2023): Testing of detection tools for AI-generated text. International Journal for Educational Integrity, 19, 26. [Elérhető online](#)